

Introspekce členů subkultury chuligánů ve Zlínském kraji v souvislosti s projevy jejich sociálně deviantního chování

Bc. Jakub Nevřala

Diplomová práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jakub Nevřala**
Osobní číslo: **H150116**
Studijní program: **N7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Introspekce členů subkultury chuligánů ve Zlínském kraji
v souvislosti s projevy jejich sociálně deviantního chování**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek vztahujících se k problematice sociální deviance subkultury chuligánství.

Příprava metodiky a výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu formou rozhovorů.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce: **130 stran (včetně příloh)**
Rozsah příloh: **10 stran (včetně příloh)**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
HAYESOVÁ, Nicky. *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál, 1998. ISBN 978-80-262-0534-0.
HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
SMOLÍK, Josef. *Fotbalové chuligánství: historie, teorie a politizace fenoménu*. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Mgr. Martina Cichá, Ph.D.**
Ústav zdravotnických věd
Datum zadání diplomové práce: **22. listopadu 2016**
Termín odevzdání diplomové práce: **20. dubna 2017**

Ve Zlíně dne 22. listopadu 2016

doc. Inq. Aněžka Lenčálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně17.03.2017.....

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být teč nejméne pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Oupřá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou subkultur chuligánů ve Zlínském kraji v souvislosti s projevy jejich sociálně deviantního chování. Teoretická část vymezuje chuligánství samotné, jeho historii a vznik. Dále jsou zde vysvětleny podstatné související sociální jevy a termíny, jako je subkultura, sociální skupina, deviace, divácké násilí, agrese aj. V praktické části bylo využito smíšeného výzkumu, kde bylo použito kvalitativního i kvantitativního přístupu. Jako hlavní metoda byly použity polostrukturované rozhovory, kterých se zúčastnili respondenti předmětné subkultury. Cílem této práce bylo zmapovat s využitím introspekce názory členů subkultury chuligánů k určitým objektům a zkušenostem, se kterými přicházejí do interakce. Závěr práce tvoří diskuze, ve které jsou porovnány výzkumy zabývající se stejnou problematikou, taktéž je zde uvedena možnost uplatnění sociálního pedagoga a doporučení do praxe.

Klíčová slova: chuligánství, subkultura, sociální skupina, sociální deviace, sociální norma, introspekce, divácké násilí, davová psychóza, fotbal, konflikty, násilí, agrese

ABSTRACT

The thesis deals with the issue of subcultures hooligans in the Zlin region in connection with the display of their socially deviant behavior. The theoretical part defines hooliganism itself, its history and creation. There are also explains the significant social phenomena and related terms such as subculture, social group, deviance, spectator violence, aggression and others. In the practical part was used mixed research, which used both qualitative and quantitative approach. As the main method used semi-structured interviews, which were attended by the respondents in question subculture. The aim of this study was to explore the use of introspection opinions of members of a subculture hooligans to certain objects and experience with whom they interact. Finally, the work consists of discussions, which are compared to studies dealing with the same issue, there is also mentioned the possibility of social educator and recommendations into practice

Keywords: hooliganism, subculture, social group, social deviance, social norm, introspection, spectator violence, mass psychosis, football, conflicts, violence, aggression

Upřímně děkuji za ochotnou a systematickou pomoc při vzniku této pro mě důležité diplomové práce, vedoucí katedry antropologie a zdravotní University Palackého v Olomouci, paní doc. Mgr. Martině Ciché, Ph. D.

„Pro spoustu chlapů je jejich vlastní pověst dobrých bojovníků důležitější než výkony na hřišti, je to otázka cti a identity.“

King a Hooligan, 30 let násilí

Výzkum v této diplomové práci byl proveden s čistě vědeckými úmysly. Autor této diplomové práce se v žádném případě nikterak neztotožňuje s názory, které svobodně uvedli jednotliví respondenti v rozhovorech v rámci výzkumného šetření

Bc. Jakub Nevřala, 2017

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 DEFINOVÁNÍ CHULIGÁNSTVÍ.....	14
1.1 HISTORIE CHULIGÁNSTVÍ	21
1.2 TYPOLOGIE FANDĚNÍ A CHULIGÁNSTVÍ	26
1.3 CHULIGÁNSKÉ RITUÁLY, ZBRANĚ A REPRESE	31
1.4 CHULIGÁNSTVÍ A PROJEVY POLITICKÉHO EXTREMISMU.....	33
1.5 DIVÁCKÉ NÁSILÍ A SOUVISEJÍCÍ DAVOVÁ PSYCHÓZA	38
2 SUBKULTURY A SOCIÁLNÍ SKUPINY.....	42
2.1 HISTORIE SUBKULTUR	44
2.2 SUBKULTURY MLÁDEŽE	46
2.3 SOCIÁLNÍ SKUPINA	48
3 SOCIÁLNÍ DEVIACE.....	53
3.1 TEORIE DEVIACE A ANOMIE	57
3.2 SPOLEČENSKO-SOCIÁLNÍ NORMY	60
3.3 AGRESE	62
3.4 NÁSILÍ.....	64
II PRAKTICKÁ ČÁST	65
4 HARMONOGRAM VÝZKUMU	66
4.1 VOLBA VÝZKUMNÉHO PŘÍSTUPU	67
4.2 UŽITÉ VÝZKUMNÉ METODY	68
4.3 STRUČNÝ POPIS INTROSPEKCE	69
4.4 STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU A OTÁZEK	70
4.5 VÝZKUMNÁ FORMA A TRIANGULACE	71
4.5.1 Ověření validity pomocí triangulace	73
4.6 VÝZKUMNÝ SOUBOR A VZOREK	74
4.7 PRŮBĚH TERÉNNÍHO VÝZKUMU A SBĚR DAT	75
4.7.1 Respondent A	77
4.7.2 Respondent B	78
4.7.3 Respondent C	79
4.7.4 Respondent D	80
4.8 ANALÝZA A POPIS ZÍSKANÝCH DAT	81
4.8.1 Výsledky pozorování	81
4.8.2 Otevřené kódování a jeho ukázka	85
4.8.3 Tvorba kategorií a přiřazení otevřených kódů (selektivní kódování)	88
5 VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT.....	96

5.1	ROZPORY SE ZÁKONY A SPOLEČENSKÝMI NORMAMI	97
5.2	PRÁCE BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK.....	102
5.3	MIRA IDENTIFIKACE ČLENŮ SKUPINY	107
5.3.1	Vytvoření zakotvené teorie	112
6	DISKUZE.....	113
6.1	KOMPARACE S VÝSLEDKY VÝZKUMU JOSEFA SMOLÍKOV (2007).....	113
6.2	KOMPARACE S VÝSLEDKY VÝZKUMU PETER MARSH (1996).....	115
6.3	MOŽNOSTI PREVENCE A DOPORUČENÍ DO PRAXE.....	121
	ZÁVĚR	123
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	125
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	134
	SEZNAM TABULEK, DIAGRAMŮ A SCHÉMAT.....	135
	SEZNAM PŘÍLOH.....	136

ÚVOD

Téma *Introspekce členů subkultury chuligánů ve Zlínském kraji v souvislosti s projevy jejich sociálně deviantního chování*, bylo zvoleno s ohledem na jeho aktuálnost. V současné postmoderní společnosti je problematika subkultury chuligánství včetně souvisejících jevů považována za aktuální a málo prozkoumanou. Určitá část odborné i laické veřejnosti vnímá projevy chuligánství převážně jako sociální deviaci, která má prvky antispoločenského chování. Popřípadě se zde vyskytují případy protiprávního jednání, nejčastěji násilného charakteru. V Evropě se tento termín a další přidružené pojmy, jako jsou „vandal, výtržník, rowdies, ultras, aj.“, začaly objevovat převážně v 50. letech 20. století, i když prvotní projevy podobného chování, spojeného se sportovním fanděním a agresí, nalezneme v historii již dříve, převážně v Anglii. Jako jeden z prvních sociologů, kteří začali provádět ucelenější výzkumy této subkultury, byl britský sociolog Peter Marsh, který přišel s celou řadou výsledků a názorů. Jeho výzkumný přístup byl opřen o heslo „zeptejte se na to právě jich“, což sám dodržel a více jak tři roky prováděl přímé pozorování této subkultury a s jejími členy vedl rozhovory. Marshův výzkum je tedy inspirací pro vznik této diplomové práce, kdy se její autor rozhodl vydat mezi tuto subkulturu a nalézt odpověď na hlavní výzkumnou otázku, „*Zda-li členové chuligánské organizace vnímají projevy svého chování během fotbalového fandění v možném rozporu se zákonnými a společenskými normami.*“

K rozšíření tohoto fenoménu významně přispěla média a moderní zobrazovací technika. Tyto faktory mají za následek, že fenomén chuligánství je de facto v současné době obecně známý po celém světě. Mnozí členové této subkultury poukazují na množství předsudků a obecnou stereotypizaci jejich subkultury ze strany veřejnosti, kdy odmítavé postoje dávají do souvislosti právě s deformovaným obrazem, který vytvořila média za účelem mediální senzace. Nejznámějším dokument o britské chuligánské organizaci natočil skrytou kamerou britský investigativní novinář Donald MacIntyre. Právě tato reportáž vytvořila ve společnosti silný a negativní mediální obraz o subkultuře chuligánství, která byla poté mnohdy označována za nebezpečnou, až teroristickou organizaci.

Subkultura chuligánství je velmi dynamická a impulzivní. Její členové identifikaci k této subkultuře, či přímo k určité fanouškovské skupině, považují mnohdy za své životní poslání. Jednotlivé sociální vazby uvnitř těchto skupin mají silná pouta. V současné době

jsou ze strany států a bezpečnostních složek vynakládány značné finanční prostředky na potlačení diváckého násilí, které se již neobjevuje pouze na fotbalových stadiónech při prvoligových zápasech, ale i v divácké scéně hokejových zápasů a dalších sportů. Tato opatření jsou ale pouze sekundární, či terciální prevencí, kdy v mnoha případech dochází k prohlubování negativních postojů všech zúčastněných stran.

Každý jedinec během svého vývoje v procesu socializace přichází do kontaktu s určitými společenskými, morálními a zákonnými normami. Je ovšem pouze na něm samotném, zda se s jednotlivými normami identifikuje, tedy přijme je za své vlastní, či je pouze respektuje, nebo striktně odmítá. Subkultura chuligánů se střetává se širokým spektrem objektů, jako je například policie, trestní zákoník, média aj., na která má svůj názor a své zkušenosti. Vhodným nástrojem pro poodhalení subjektivních norem jedince i skupiny je introspekce, která je zacílena na vnímání své vlastní osoby v kontextu k určitým objektům.

Dle mého osobního názoru je potřeba se zaměřit právě na ono odmítnutí těchto norem ze strany členů subkultury chuligánů, zjistit jejich hlubší názory a smýšlení.

Zásadním cílem této diplomové práce bude analýza získaných dat z konečného výzkumu spolu s jejich podrobnou interpretací a dále nalezení jednotlivých souvislostí a poznatků. Právě zde se objevuje prostor, jak lépe pochopit prožívání a vnímání členů chuligánské subkultury, což může přispět ke zmírnění napětí ve společnosti a úbytku policejních represivních zákroků.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINOVÁNÍ CHULIGÁNSTVÍ

Zásadním cílem této úvodní a stěžejní kapitoly je vydefinování jedince, jakožto chuligána, dále chuligánství jako společenský sportovní jev, spolu s jeho projevy a následky. Dalším záměrem je uvést některé možné příčiny vzniku chuligánství, kdy v závěru kapitoly jsou uvedeny vybrané tragické historické události, spojovány s touto problematikou.

Ačkoliv se pojmenování chuligán může jevit vlivem všeobecného používání ve společnosti jako neodborné, v odborné literatuře hlavně zahraničního původu se s tímto odborným termínem pracuje, kupříkladu i v samotném anglickém slovníku *Websters Third New International Dictionary*, je možné tento pojem naleznout v jeho originální a původní podobě, tedy „hooligans, nebo „hools“ (*Webster's New World Dictionary and Thesaurus*, 1996, s. 1089).

Samotný odborný termín chuligán označuje jedince, který se určitým způsobem hlásí, či přímo identifikuje k mládežnické subkultuře, která má obecně silné vazby na sportovní prostředí, ale především silně emočně a psychicky prožívá sportovní fandění, které je převážně spojováno s podporováním určitého sportovního týmu, nebo druhu sportu. Chuligánství je již následná společná a vyšší sociální interakce chuligánů, která se projevuje během sportovního fandění.

Související a zmíněna subkultura chuligánství je v současnosti rozšířena po celém světě v různých úrovních organizace, dále je tato subkultura spojována s násilím, agresivitou, hostilitou, porušování norem, zákonů, diváckým násilím, davovou psychózou, destruktivitou, diváckým a masovým šílenstvím, rasismem, xenofobií a také vznikem společenské deviace. Toto konstatování podporuje Šveřepa (2005), který uvádí, že fotbalové násilí je jednou z moderních forem deviantního chování mládeže (*Hooligans a sociální prevence, Sociální revue*, © 2005).

Vzhledem k místu vzniku této subkultury, či fenoménu se objevuje také pojmenování „Britská nemoc“ ang. „British Disease“, jelikož právě britské ostrovy jsou „kolébkou“ chuligánství, odkud došlo k postupné expanzi této subkultury do zbytku světa od 70. let 20. Století (*Carnibella, at al.*, 1996).

Nejčastěji se tento společenský jev, při kterém dochází až k velmi radikálním projevům sympatií a podpory určitého sportovního klubu, se vyskytuje v prostorech

diváckých zón na sportovních stadionech v oblasti fotbalové scény. „*Fotbalové chuligánství je založeno na partách – tlupách, většinou mladých „příznivců“, kteří přicházejí na fotbalové stadiony s primárním cílem vyvolat konflikt*“ (Smolík, 2008, s. 16).

Z pohledu Chmelíka (2012) je možné definovat divácké násilí jako hromadné agresivní chování, které se projevuje při sportovních akcích, kdy důsledkem chování je fyzická, či majetková újma, popřípadě narušení veřejného pořádku (Chmelík, 2012, s. 19-27).

Agresivita je zejména lidská psychická tendence k útočnému jednání, kdy i ve většině sportů se určitá míra agrese vyskytuje. Pro určitě sportovní disciplíny jako je například box, je agresivita naprostou zásadou, bez které by nedošlo k vítězství.

Například Sekot (2008) charakterizuje agresi jako verbální či fyzické chování, jehož záměr je ovládat, řídit, nebo zranit jinou osobu (Sekot, 2008, s. 122).

Zajímavostí ovšem je, že všeobecně se v současné společnosti cílí na vnímání jedince v oblasti sportu, kdy právě sport je prezentován jako ryze pohybová činnost, u které je hlavním cílem dosáhnout „radosti z pohybu“, a posunout fyzické i psychické hranice jedince. Nesportovní chování je považováno za porušení všeobecně respektovaných pravidel „fair-play“. Podvodné jednání, různé formy útoků, násilí, agrese a další nevhodné chování je trestáno dle určitých sankcí podle dané hry, popřípadě je takové jednání veřejností odsouzeno. Přitom v prostředí fotbalového sportu jsou projevy agrese a násilí v určité formě tolerovány a považovány za součást hry, kdy se jedná o ukázkou síly, nebo zastrašování soupeře, což vede k dosažení požadovaného výsledky.

Vzhledem k projevům chování chuligánů, lze toto jednání zařadit pod pojem hromadné chování, které Mikšík (2005) vymezuje jako specifický typ sociálního chování, které se rozvíjí pod emocionálním tlakem v dané situaci (Mikšík, 2005, s. 103).

Jako jednu z příčin, proč právě sport a fandění jsou ve společnosti toliko rozšířené a oblíbené, začali uvádět již v 80. letech 20. století čeští autoři Čechák a Linhart (1986), kteří zdůrazňují skutečnost, že sport a veškeré pohybové aktivity jsou nedílnou součástí lidské rasy, její historie i kultury (Čechák, Linhart, 1986).

Taktéž samotné diváctví, fandění a podpora je součástí sportu od počátku lidstva a jeho sportovní historie. Ve starém Egyptě, Mykénách, Olympii, Římě v oblasti Středomoří existovala kromě sportovních soutěží i celá řada náboženských rituálů, oslav,

svátků, které byly spjaty právě se sportem, které měly za cíl pobavení diváků (Čechák, Linhart, 1986).

V souvislosti s rozvojem a rozmachem společnosti se v různých historických etapách sport spolu s diváctví rozvíjelo a stále rozvíjí až do současné formy fandění, kterým je chuligánství.

Hlavní rozdíl mezi diváckým násilím a chuligánstvím je v organizovanosti, tak jak uvádí Mareš (2004), kdy v případě chuligánů se jedná se o vysoce organizovanou, hierarchicky uspořádanou a hlavně stabilní skupinu mladých lidí, kdy jejich hlavním záměrem je vyvolat konflikt, nebo bitku s jinými skupinami, obvykle se soupeřovým týmem (srov. Mareš, Smolík, Suchánek, 2004, s. 12).

Chuligánské organizace mají jasně definovanou strukturu, hierarchií, svůj systém norem, sankcí a mnohdy je jejich cílem opravdu konflikt vyvolat, nebo podvědomě s ním počítají. Právě chuligánské organizace jsou často považovány za akční činitel, tedy startovací prvek násilností a střetů, do kterých se v případě vzniku davové psychózy zapojují i jedinci, diváci, u kterých toto jednání nebylo zprvu plánované.

Pro samotné chuligánství je podstatný další společný cíl, kterým je pokud možno dosáhnout co nejefektivnější atmosféry pro podporu určitého sportovního týmu a zároveň vytvořit atmosféru pro odpor vůči týmu protivníka a jeho přívržencům *„V šedesátých a sedmdesátých letech tedy vznikla specifická subkultura, jejíž příslušníci se v kontextu vlastního ztotožnění s cíli určitého fotbalového klubu vyžívali (a vyžívají) v násilných střetech s příznivci protivníka, s pořadatelskou službou a s policií“* (Smolík, 2010, s. 153).

Právě „střety“ nebo „bitky“, v chuligánském slangu pojmenovány jako „fight“ angl. „boj“, které chuligánské organizace vytvářejí, ukazuje na jejich vysokou míru identifikace a odhodlanosti, bojovat jak za svůj fotbalový klub, tak i za jejich vlastní skupinou.

Jelikož bezpečnostní složky se snaží aktivně těmto konfliktům zabránit, chuligánské organizace si předem organizují na veřejnosti odlehlá místa, kde dojde ke střetu dvou skupin. V souvislosti s těmito organizovaným konflikty mimo fotbalový stadión užívají chuligáni označení jako tzv. „Třetí poločas“ (Třetí poločas, Rexter, © 2007)

Tento sociální fenomén se velmi pozvolna transformuje i do jiných oblastí sportů, kde se ovšem v porovnání s fotbalovou scénou jedná o okrajovou záležitost. Jako možná

příčina masového rozšíření chuligánství právě v oblasti fotbalu se jeví socioekonomická dostupnost fotbalového sportu.

Oproti jiným sportům, kde je potřeba naplnit mnoho specifických podmínek, jako je prostředí, vybavení, finanční zajištění, fotbal je de facto ekonomicky a prostorově nenáročný sport. Je tedy naprosto běžnou společenskou záležitostí, že se obě pohlaví během své ontogeneze a socializačního procesu dostanou do kontaktu právě s touto kolektivní hrou, kde postupem času ve větší míře dominuje převážně mužské pohlaví. Taktéž součástí tělovýchovy v edukačních zařízeních je fotbal častou používanou hrou. Výsledkem je skutečnost, že jedinec již ve svém dětském věku přichází do kontaktu s fotbalem.

Samotné chuligánství je typické pro mladší část populace, jelikož k projevům této subkultury patří chování a rituály, které jsou velmi dynamické a i extremistické oproti zbytku populace. Typické rituály jsou zejména hlasitý pískot v okamžiku, kdy nastupuje soupeřovo družstvo na hrací plochu, zpěv chorálů, nebo zvedání rukou při rohovém výkopu míče (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004, s. 27).

Identifikace k chuligánské subkultuře může být v období adolescence spíše potřebou vyzkoušet nové, doposud nepoznané možnosti. V případě setrvání v této subkultuře i v období mladší a střední dospělosti, lze s velkou pravděpodobností označit toto setrvání již za hlubší interní identifikaci jedince, pro kterého se tato subkultura stala již významnou součástí jeho životního stylu.

Tělesná schránka jedince je zároveň na vrcholu sil a energičnosti, tyto dvě stránky osobnosti v období adolescence tedy nabízejí vhodné podmínky pro začlenění se do určité mládežnické subkultury, což je právě i chuligánství. „*O fotbalových chuligánech se hovoří jako o převážně mládežnické subkultuře, která je spojována se sociálně patologickými jevy*“ (Smolík, 2008, s. 34).

Nejčastější zastoupení v této subkultuře je ve věkovém rozmezí 16 až 30 let, což je z hlediska vývojové psychologie období adolescence a dospívání. Adolescence je považována za fázi, ve které je mladý jedinec impulzivní až radikální v řešení sporů, má jasně vyhrazené názory a postoje. Zároveň vytváří nebo se zapojuje do sociálních skupin. V případě chuligánských organizací dosahují vnitřní vazby mezi jejími členy vysokého stupně koheze, tedy soudružnosti.

Má-li se jednat o fungující sociální skupinu, je zapotřebí, aby uvnitř skupiny docházelo k vzájemné interpersonální interakci jedinců, kdy výsledkem tohoto procesu je sociální integrace. Za splnění této podmínky se jedinec identifikuje se specifickou identitou skupinovou (Novotná, 2010, s. 7).

Jak již bylo výše zmíněno, subkultura chuligánství zasahuje do adolescence a dospělosti, proč právě adolescence je vhodné období pro zapojení se do mládežnické a radikální subkultury, lze konstatovat na základě psychologa Šimčíkové Čížkové (2005). Jelikož má adolescentní jedinec mimo jiné přirozenou potřebu odpoutat se od původní orientační rodiny, odlišit se od zbytku společnosti, být součástí něčeho, nebo proti něčemu. *„V adolescenci se velmi rozvíjí sociální vazby po stránce kvalitativní i kvantitativní. Někteří autoři toto období charakterizují jako období extraverze, kdy je značná touha být členem různých skupin, pohybovat se co nejčastěji ve společenských situacích“* (Šimčíková Čížková et al, 2005, s. 116).

Obecné prostředí sportovních diváckých zón zahrnuje široké spektrum běžné populace, jak z hlediska sociální, ekonomické, tak i věkové a názorové. Prostředí, ve kterém dochází ke sledování onoho sportovního výkonu, je už ze své podstaty naplněno dynamičností, rivalitou a emocemi. V praxi se tedy setkáváme s velmi bouřlivými reakcemi většiny pozorovatelů sportovní scény. Ovšem nelze obecně označit za chuligána diváka, který se nechá chvilkově pohltit emocemi a začne je projevoval ve venkovním světě.

Ačkoliv prostory diváckých tribun obsahující chuligánské skupiny mohou na první pohled působit chaotickým dojmem, existují zde jasná pravidla, hierarchie a další důležité rituály v sociální interakci. Sportovní prostředí má mimořádný potenciál spojovat, prakticky neznámé, cizí jedince v roli fanoušků, kteří jsou hrdí na úspěch pro ně sympatického týmu, což vede k projevům nacionalizmu.

Jak uvádí Bastl (2010) nacionalismus je významnou součástí krajní pravice a jeho ideje, názory, mají vhodný mobilizační potenciál, nejenom v oblasti sportovních úspěchů na české sportovní scéně. Při sportovních utkáních, kde jsou zastoupeny chuligánské organizace se projevují silné nacionalistické tendence, které nabádají i okolí k přidružení se. Jedná se o celou řadu hesel, sloganů, typu „Kdo neskáče, není Čech, hop, hop, hop“, písní, transparentů, gest, které se projevují v českém sportovním prostředí (Bastl, at. al, 2011, str. 198).

Vzhledem k celkově výše uvedeným faktům je problematika chuligánství považována společenský problémem, zejména v oblasti zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti během sportovních zápasů i mimo. V této souvislosti uvádí policista kpt. JUDr. Petr Kouřil následující: „*Samotné bezpečnostní aspekty související s fotbalových chuligánstvím, jimiž jsme mnohdy svědky, proto nemohou být omezeny pouze na fotbalové stadiony, ale i na přesun chuligánů na zápasy a chování v jejich bezprostředním okolí i místech, které s příslušností k fotbalovému klubu či k reprezentaci určitého státu úzce souvisí*“ (Kouřil, Petr. *Právní aspekty řešení fotbalového chuligánství v České republice*. Security magazín. Praha: Security Media s.r.o., 2015, roč. 21, č. 5, s. 51-55, ISSN 1210-8723).

I přesto že samotné fotbalové kluby a hráči uvádí, že podpora ze strany fanoušků je pro klub důležitá, dokonce nezbytná a dokáže motivovat sportovce k lepším výkonům, se sama společnost snaží vysvětlovat příčiny vzniku chuligánství, či diváckého násilí.

Část odborné veřejnosti jednotlivé důvody a příčiny vzniku chuligánství spatřuje především v oblasti sociologické i psychologické. Jako jednu z možností příčin fotbalového chuligánství spatřoval britský psychiatr John Harrington v kontaktu patologických násilníků se zbytkem skupiny běžných fotbalových fanoušků (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004, s. 184).

Možné vysvětlení pro vznik chuligánství lze spatřovat v tvrzení Sekoty (2004), který poukazuje na fakt, že sport zasahuje do všech každodenních oblastí a života dnešní moderní společnosti. Ztrácí ale svůj původní význam rozvoje fyzické aktivity a psychického vývoje osobnosti, kdy se transformuje do formy masové divácké zábavy a pasivního odpočinku. V neposlední řadě se v něm odráží aktuální globální a společenské problémy, jako je konzumní způsob života, drogová problematika, vandalismus, rasismus, výtržnictví, násilí aj., (srov. SEKOT, 2004, s. 9).

Další vysvětlení příčiny a rozmachu chuligánství je možno spatřovat v tzv. „anomické dělbě práce“, kdy tento termín zavedl francouzský sociolog Emile Durkheim. V roce 1805 vynálezem parostroje se spustila průmyslová revoluce, v současnosti se jedná už o automatizaci a robotizaci výroby. Tento globální fakt má za následek určitou míru vnitřní frustrace jedince, u kterého tak vzniká pocit, že ve společnosti nemá tvůrčí, ani rozhodovací právo, kdy se u něj značně projevovat deviace, například chuligánství.

Ve své podstatě Durkheim poukazuje na přílišnou dělbu práce na jednotlivé dílčí kroky a operace, což má za následek ztrátu smysluplnosti života jedince a originalitu jeho tvorby. Oslabuje se tak kolektivní duch společnosti a solidarita v pracovním procesu, následkem toho dochází k znehodnocení podstaty člověka (Munková, 2001, s. 37).

Následkem dlouhodobé frustrace, kterou popisuje Durkheim, je vnitřní psychická potřeba člověka její ventilace, spolu s upozorněním na další společenské problémy. Jak uvádí Smolík (2010) klasickým případem jsou organizované protesty, nebo demonstrace, které ovšem nemají příliš velkou frekvenci. „*Násilné nepokoje, nebo jinak protesty, jsou v poslední době „moderním“ fenoménem*“ (Smolík, Šmíd at al. 2010, s. 227).

Zároveň je přirozené, že člověk má tendence tyto pocity a emoce určitým způsobem projevovat, ventilovat, či se přímo snaží nastolit změny v určitých věcech a problémech. Veškeré tyto výše uvedené lidské problémy se setkávají na fotbalových tribunách v místech označovaných jako „kotel“ v angl. literatuře jako „end“, kde se projevuje velká skupinová dynamika, včetně kolektivních pocitů euforie, přes fanatismus, až po zklamání a frustraci.

Fotbalové chuligánství může být právě jednou z možností, jak tuto frustraci ventilovat, či změnit, nebo přímo ovlivnit aspoň malou část okolního světa. Vzniká zde také možnost vytvoření nové identity jedince. „*Status fotbalového chuligána umožňuje mladým mužům s malými šancemi uspět ve škole nebo v práci, aby dosáhli pocitu osobní důležitosti a identity skrze uznání svých přátel*“ (Carnibella at al. 1996, s. 41).

Chuligáni se snaží ovlivnit, zvrátit zápas a dění na stadionu, ať již jako samostatní jedinci, nebo organizovaně ve skupinách. Jedná se o zásahy do samotné hry, kdy chuligáni vběhnou na hrací plochu, vhodí předmět na travní plochu, zahalí okolí dýmem z pyrotechniky, nebo pokřiky demotivují protihráče.

V historii fotbalového sportu a souvisejícího fanouškovského jednání, diváckého násilí, chuligánství, ovšem došlo k celé řadě tragických událostí, při kterých výsledkem bylo ublížení na zdraví, nebo dokonce i smrti.

Jednalo se například o zápas v zemích jižní Ameriky, konkrétně Peru vs. Argentina, kdy v roce 1964 v hlavním městě Lima došlo vlivem neuznání gólu domácího mužstva dvě minuty před koncem zápasu k rozsáhlým nepokojům. Pouhá dvojice peruánských chuligánů vběhla na hrací plochu a začala napadat hlavního rozhodčího. Tato akce jedné

dvojice měla za následek násilnou reakci stovky dalších chuligánů i obyčejných fanoušků. Výsledkem po skončení „bitvy“ bylo 318 mrtvých a více jak 500 zraněných osob.

Za dosavadní nejznámější a nejcitlivější vnímanou fotbalu tragédi je považována událost na Heysel stadionu v Brusel. V roce 1985 při zápasech v Lize mistrů mezi FC Juventusem a FC Liverpoolem došlo k diváckým nepokojům, které vyprovokovali zejména angličtí chuligáni. Vlivem násilností, davové paniky a špatného bezpečnostního i stavebního stavu stadionu, došlo k úmrtí 36 osob a více jak 600 zraněných (*Heysel disaster*, BBC, © 2014).

I nedávné nepokoje a násilnosti v roce 2014 v Egyptě mezi týmy Al Masrí a Al Ahlí si vyžádaly 73 mrtvých a více jak 1000 zraněných diváků (*V Egyptě napadli domácí fandové fotbalu hostující tým*, zemřelo 74 lidí, Idnes.cz , © 2012).

Závěrem této kapitole je možné konstatovat, že subkultura chuligánů a její fanouškovské projevy jsou nedílnou součástí společnosti současné, taktéž jsou spjaty zejména s fotbalovou scénou, kdy tyto skupiny, či organizace vytvářejí prostor a potenciál pro mládež, která je jejich složkou. Zároveň projevy chuligánství vytváří celou řadu bezpečnostních, sociálních a patologických problémů ve formě porušování sociálních a mravních norem, zákonů aj. Tato subkultura se tedy projevuje v určitých sociálních oblastech, jako částečně sociálně deviantní. Vlivem výše uvedených teorií, definic, odborných názorů i tragických událostí v souvislosti s diváckým násilím se stále více poukazuje i na nevhodné chování ze strany diváků, fanoušků. Státy a společnost se snaží na tuto problematiku reagovat a to zejména represivním způsobem, různá opatření a tresty jsou zacílena právě na tyto problematické skupiny. O bezpečnostní opatření se snaží zejména státní zřízení, probíhají diskuze a konference jak v Evropě tak mimo ni. Ovšem stále se nepodařilo nalézt vhodná řešení, jak tento novodobý gradující fenomén vyřešit. Většina opatření lze zařadit do oblasti terciální prevence, nejčastěji v podobě restrikce a represe. Právě sociální pedagogika, jakožto „pomáhající profese“, zaměřující se na problematické skupiny, by mohla být vhodným nástrojem při řešení této problematiky.

1.1 Historie chuligánství

Nynější obraz a problematika chuligánství je v současné společnosti považován za relativně novodobý společenský problém v oblasti bezpečnosti sportu. Je zapotřebí vysvětlit podstatné skutečnosti, které tento obecný pohled na chuligánství způsobily.

Zejména země střední a východní Evropy se s tímto netradičním a problematickým chováním začaly setkávat až po rozpadu Východního bloku, tedy po 90. letech 20. století.

Samotný pojem „Chuligán“ angl. „Hooligans“, zkráceně „Hools“, pochází z Anglie, kdy v 19. století v části Londýna bydlela početná irská rodina Hooliganových, která byla značně proslulá svými výtržnostmi, rvačkami, křikem a opilstvím¹ (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004, s. 30).

Na základě těchto informací o vzniku pojmu chuligán je proto vhodné označovat historicky dřívější projevy diváckého násilí jako výtržnosti a jejich účastníky za výtržníky. Následně až od období 19. století je možné využívat označení chuligán v souvislosti s diváckým násilím.

Zmínky o násilí spojené se sportovní událostí nalezneme v historii již ve starověku, kdy Cotterell (2006) popisuje násilné chování římských legií v souvislosti s „vozatajskými fanoušky“ v roce 532 př. n. l., které si vyžádalo přes 30 tisíc mrtvých (Cotterell, 2006).

Většina autorů zabývající se problematikou fotbalového chuligánství, se shoduje, že tato oblíbená jednoduchá hra vznikla právě v Anglii, kde jí podle jedné hypotézy právě zde zavedli Římané, pro které byly různé tělesné aktivity příznačné. Následné další objevení této hry a její rozšíření do zbytku světa bylo pozvolné a to vlivem migrací civilizací a i násilnými konflikty. *„K těmto dohadům patří i tvrzení, že Vikingové po vylodění na anglickém pobřeží vyplenili zemi, zabili mnoho jejich obyvatel a při návratu zpět ke svým lodím hráli s jejich uřezanými hlavami fotbal“* (Smolík, 2010, s. 25).

Skutečnost, že během fotbalových utkání docházelo k šarvátkám, zraněním a mnohdy i úmrtím, nebyla pro období středověku v Anglii ničím výjimečným. *„Tyto rituály, často doprovázeny pitkami, docela pravidelně končily závažnými zraněními a dokonce i smrtí zúčastněných“* (Smolík, 2010, s. 25).

Olivová (1979) uvádí, že fotbal ve své rané fázi ve 13. století neměl prakticky žádná pravidla, kdy hlavním cílem bylo ukořistit míč. Různí historičtí panovníci se snažili fotbalové prostředí usměrňovat, ovšem zcela jiných důvodů, než bychom předkládali dnes

¹ Neoficiální zdroje popisují chování rodiny Hooliganů jako formu protestu a vyjádření nesouhlasu s anglickou nadvládou nad Irskem.

v post moderní společnosti. Například v roce 1313 anglický král Edward II, odůvodnil svůj zákaz pořádat fotbal v prostorách Londýnu z důvodu jeho velké hlučnosti. „*Jakoby se za velkým míčem honila tlupa čertů*“ (Olivová 1979, s. 249).

Jednotlivé údaje, poznatky a dochované dokumenty o větších konfliktech, násilnostech, výtržnostech, stfětech v historii fotbalu do roku 1960 zmapoval britský sociolog Peter Marsh v obsáhlé publikaci *Football violence in Europe – A report to the Amsterdam Group*. Zde je chronologicky seřazeno více jak 75 datumů, při kterých došlo k projevům násilí, ať již proti hmotným objektům, nebo lidem.

Velmi zajímavým výrok pronesl v 18. století francouzský šlechtic, který poprvé viděl v Anglii fotbalové utkání včetně jeho násilí. Po zhlédnutí této sportovní události se zeptal okolí ve smyslu, že pokud toto chování pojmenováváte jako „fotbal“, jak pojmenováváte tedy „bojování“.

Taktéž je v této publikaci uvedeno, jak se tato původní britská míčová hra i s projevy výtržností dostala přes kanál La Manche do zbytku Evropy. Vysvětlení je jednoduché, tehdejší Anglie a Francie jako světové velmoci se snažily navzájem předhánět ve vynálezech a vymoženostech společnosti, proto Francie sama převzala fotbal a prezentovala jej jako moderní společenskou hru (Carnibella, et al. 1996).

Postupem času se fotbal stával stále více populárnějším u běžného obyvatelstva Velké Británie, kdy se v současnosti o Anglii hovoří jako o „Kolébce chuligánství“ nebo tako o „Britské nemoci“. Další patrnou vlnou rozšíření fotbalu a ustanovení pravidel hry je připisováno industrializaci územních celků Anglie v oblastech průmyslových měst. Zejména dělníci z továren a přístavů zakládali jednotlivé fotbalové týmy, typickým příkladem je dnešní fotbalový klub Arsenal. Tehdejší pravidla hry se již znatelně podobala dnešním, to ovšem neznamenalo ukončení výtržností a násilností mezi diváky během hry (Slepička, 1990).

Za další současnou novou etapu fotbalového chuligánství jsou považována 60. léta 20. století. Tehdejší sociální a hospodářská situace v Anglii nebyla příliš příznivá, jelikož ekonomika bylo vyčerpána z šestiletého konfliktu ve Druhé světové válce. Taktéž se Spojené království potýkalo s migrační vlnou a tudíž i s levnou pracovní silou. Šedesátá léta jsou také považována za historický milník, kdy různé konflikty, výtržnosti, násilnosti a jiné trestné činy pronikly i mimo stadion (Williams, 2001).

V 70. letech v tehdejší politické skupině Anglie předsedala vládě silná politická osobnost, kterou byla Margaret Thatcherová, přezdívána jako Železná lady, kdy její ekonomické, sociální reformy a úsporná opatření odstartovala vlnu protestů u tehdejšího obyvatelstva. Politická doktrína stále častěji organizovala a vytvářela tendence i pro lepší organizování společnosti, zároveň vznikala i celá řada nových firem, angl. „firm“.

Zejména sociálně slabší vrstvy, do kterých spadaly i dělnické třídy, se snažily vyjádřit svoji nespokojenost. Tyto sociopolitické a další faktory zapříčinily po vzoru vlády, vznik pevně organizovaných chuligánských organizací, které se samy začaly označovat jako „firmy“. Dokonce některé organizace si tiskly vlastní vizitky, které po bitce, či napadení zanechaly na místě, aby protivník věděl, s kým se právě utkal. Průkopníkem tohoto rituálu byla chuligánská organizace: I. C. F., spjatá k fotbalovému klubu West Ham United. Organizace I. C. F je považovaná za první skupinu, která začala hromadně organizovat násilí, kdy pro své přesuny využívala vlakové spoje, nazvané jako „Inter City“, dle tohoto dopravního prostředku se organizace pojmenovala spolu pro tehdejší dobu moderním slovem „firm“ (*Hooligans Zákon tribuny 10 Anglie sk*, Youtube.com, © 2015).

Historie chuligánství na území České a dřívější Československé republiky je poněkud stručná. Tehdejší politická a společenská doktrína byla velmi konzervativní a obezřetná vůči veškerým vlivům, které vznikaly ve státech západní Evropy. Nebylo tomu jinak ani v tehdejší Československé socialistické republice, kde se ale i před Sametovou revolucí objevilo několik menších excesů spojených s prostředím fotbalu. Jak poukazuje Charvát (2008), nejvíce známou historickou událostí bylo velmi agresivní a destruktivní chování fanoušků „Vlajkonošů“ fotbalového klubu AC Sparta Praha v roce 1985 (Charvát, 2008, s. 72).

Tato událost byla následně zfilmována režisérem Karlem Smyczkem v roce 1987 ve filmu s názvem „Proč?“. Námět filmu vychází ze skutečné události, kdy skalní fanoušci fotbalového týmu Sparta cestovali z Prahy do Banské Bystrice. Během této cesty ovšem fanoušci zdemolovali většinu vybavení vagónu vlaku, vytvářeli teror na zbytku cestujících, kteří nebyli členy jejich skupiny. Taktéž nerespektovali pokyny vlakového personálu, který se s nimi dostal do několika vážných fyzických konfliktů.²

² Mimo jiné dalším cílem tohoto filmu bylo nalézt odpověď, proč k takovému chování vůbec došlo.

Po politickém převratu v roce 1989 do současnosti, tedy za 28 let na území České republiky v rámci diváckého násilí a chuligánských konfliktů byl úmyslně zabit pouze jeden člověk, kterým byl voják Štefan Kúdela, který se dostal do konfliktu s chuligány brněnského klubu při čekání ve stojícím vlaku na nádraží, kdy se zastal staršího muže, který byl napaden chuligány. Následně byl dvěma chuligány vyhozen ze vlaku do kolejí, bohužel za okamžik po koleji, kde ležel Kúdela, projížděl vlak, který jej usmrtil. Tento případ se odehrál v roce 1994, kdy oba dva pachatelé byli potrestáni nepodmíněným trestem odnětím svobody (*Britská nemoc – Československo po roce 1989*, Supporters.cz, © 2012).

Další násilný incident, který šokoval veřejnost, proběhl v roce 1999, kdy vlivem chuligánského řádění příznivců Ostravy, kteří kameny útočili na projíždějící vlak s fanoušky FC Sigmy Olomouc, zasáhl letící kámen do oblasti obličeje ženu Ivetu Cichou, která byla pouze řadovou cestující ve vlaku. Tento úraz ženu poznamenal po zbytek jejího života. I zde se podařilo polici a kriminální službě případ vyřešit a pachatelé byli potrestáni (*Kriminalista svědčil proti fanouškům Baníku*, Idnes.cz, © 2000).

Západní část Evropy se s gradací chuligánství začala potýkat již v 50. letech 20. století. Ovšem tuto skutečnost zapříčinil rozmach zobrazovací a vysílací technologie, kdy média získala jedinečnou příležitost zachytit dramatické obrazy z fotbalového fandění a následně je opakovaně zobrazovat, tedy předkládat do veřejného prostoru „*V tomto období došlo k tomu, že se mediální produkce stala nedílnou součástí každodenního života obrovského množství lidí, kteří film, rozhlas, časopisy a denní tisk začali stále více považovat za součást své kultury*“ (Jiráček, Köpplová, 2009, s. 67).

Tento mediální proces spustil de facto zacyklené chování chuligánů, kteří se chtěli stále více zviditelnit a převážně upozornit na své úspěchy, čímž u veřejnosti a mezi subkulturou samotnou chtěli tak zvýraznit svoji pověst.

O do značné míry zdeformovaný mediální obraz o chuligánech se zasloužil britský investigativní novinář Donal MacIntyre, kterému se podařilo infiltrovat do anglické chuligánské organizace Chelsea Headhunters, kde více jak dva roky pomocí skryté kamery pořídil dramatické záběry a zachytil celou řadu rozhovorů mezi členy organizace, včetně mnoha jejich nenávislných názorů v různých situacích. Všechny tyto získané materiály následně zpracoval do dokumentu s názvem „*MacIntyre Undercover*“. Po odvysílání tohoto dokumentu začal soudní proces s hlavními vůdci organizace. Někteří z nich byly

pravomocně odsouzení a právě Donal zde vystupoval jako korunní svědek (*Anglie: Co následovalo po dokumentu MacIntyre Undercover*, Hooligans.cz, © 2010).

Obdobný psychologický efekt o určení vnímání chuligánů v našem prostředí měl i již zmíněný film „Proč?“. V běžné společnosti tak dodnes přetrvávají částečné polopravdy a mýty, popřípadě předsudky o této subkultuře. Nicméně je nutno oprávněně konstatovat, že právě mnohé tyto předsudky u veřejnosti chuligáni neustále svými excesy podporují a aktualizují. Výsledkem jsou asociace: fotbalový divák nebo fanoušek, rovná se chuligán.

Jelikož fotbalové publikum zahrnuje široké spektrum populace, jako možnou selekci fotbalového publika uvádí Sekota (2008) rozdělení na 4 hlavní skupiny: diváky, fanoušky, ultras a chuligáni. Pro každou tuto skupinu jsou odlišná specifika, zejména v oblasti chování, emociální stability, stabilitou (srov. SEKOT, 2008, s. 159-160).

Obecně tedy nelze fotbalové publikum označit za ryze chuligánské, i když vlivem médií se takto fotbalové publikum jevit může. Právě média chybně informují laickou veřejnost, kdy do chuligánských skupin zahrnují i klasické fanoušky, či diváky.

V současnosti vývoj subkultury a organizací chuligánů se stále vyvíjí, nenastal žádný výraznější globální úpadek. Určité organizace se občas potýkají s odlivem členů, ale během pár let jsou jejich řady opět doplněny. Popřípadě dojde k zániku nějaké frakce nebo její splynutí s větší skupinou. Z historického hlediska oproti dřívější době převážně od roku 2000 vlivem moderních technologií, jsou chuligánské organizace stále více organizovanější a propojenější, k čemuž přispěl hlavně internet. V neposlední řadě mediální obraz o svých organizacích a subkultuře mnohem více vytváří chuligáni již sami, za pomoci webových portálů, video serverů, kde mohou prezentovat své názory, články, fotografie a videa, bez jakékoliv cenzury oproti veřejnoprávním médiím.

1.2 Typologie fandění a chuligánství

Sportovní prostředí a jeho fanouškovská scéna není z hlediska spektra osob zdaleka homogenní. V každém prostoru určeném k fandění, nejčastěji v tribunách, nalezneme několik obecných typů osobností, které je možné typologicky rozdělit do určitých fanouškovských kategorií.

Následné vymezení a charakteristiku jednotlivých typologií fanoušků uvádí samostatně zejména autoři Smolík a Mareš, kdy jejich vydefinování jsou z části podobné (Smolík 2010, srov. Mareš et al., 2004 in Nikl, Volovecký, 2007).

Fotbalový divák

Podle Smolíka (2010) se jedná o jedince, který má určitou míru identifikace na sport obecně. Jeho zájmová oblast může a nemusí být vyhraněná pouze na jeden typ sportu. Projevy chování a jednání jsou spíše v pozici neutrální, kdy není tolik zatížen rivalitou soupeřících stran a důležitým je pro něj hlavně prožitek a pocit ze sportovního utkání. Toto označení může vyvolávat představy a asociace o jedinci, který je přítomen při každém utkání, ve skutečnosti divák často zápasy sleduje, či poslouchá pasivně pomocí masmédií, v současné době nejčastěji televizním přenosem, nebo internetem (Smolík, 2010, s. 153).

Fotbalový fanoušek

U tohoto sportovně zaměřeného jedince již vznikla a existuje určitá vazba na konkrétní oblíbený tým nebo hráče. Jeho identifikace je více zřejmá jak z projevů jeho chování, tak i samotného oblékání, kdy se hrdě hlásí ke svému týmu. Prezentují se zejména oblečením v barvách klubu, šálami, klubovými dresy, kšiltovkami, vlajkami, odznaky. Úspěchy a neúspěchy svého týmu prožívá mnohem intenzivněji a dává větší průchod emocím a dynamice své osobnosti. Podstatnou diferenciací oproti pouhému divákovi je u fanouška dle Mareše (2004 at. al., Srov. Slepíčka 1990), vznik a podpora skupinového smýšlení, které se rozděluje na tzv. „MY vs. ONI“. Vzniká zde tak oboustranná rivalita, kdy chování fanouška může vlivem náporu emocí občas vygradovat ve vulgární napadání soupeřových hráčů, fanoušků, či rozhodčího, ovšem nemá tendence vyvolat větší konflikt (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004, s. 12).

Rooligans

Rooligans označuje určitou početnou skupinu sportovních fanoušků, jež se velmi aktivně zapojují do fandění jak prvoligových, tak i dalších reprezentačních zápasů. Jejich hlavním cílem je prožitek ze sportovního utkání a podpora daného týmu. Jednání této hojně zastoupené skupiny nebývá zpravidla agresivní, neohrožuje ani nenapadá ostatní osoby v prostoru fotbalového stadionu. Tyto skupiny jsou patrné zejména svojí dobře barevně znatelnou identifikací s klubovými, popřípadě státními barvami. Často jsou zachyceny televizními přenosy, právě pro svůj fanouškovský vzhled, který je doplněn vlaječkami, pomalovanými obličejí, masky, šály, čepice aj. Mimo tyto módní doplňky, jsou vybaveni

i celou řadou akustických pomůcek, bubny, trumpetami, wuvuzely, píšťalkami aj. Nejčastěji se skupiny roligans kumulují při reprezentačních zápasech. Pro naše prostředí typické například mistrovství v hokeji (Beyer, 2002).

Podobnou charakteristiku této skupiny uvádí Nikl a Volevecký (2007), kdy tato skupina je známá zejména ve skandinávských zemích, dále pak v Dánsku. Tato skupina vznikla jako „protestní“ právě vůči brutalitě hooligans. Pohyb těchto osob ve sportovních tribunách připomíná karnevalové masky, jejich oděvy jsou v národních barvách s recesistickými prvky. Slušně povzbuzují a hlavně nepáchají výtržnosti (srov. Nikl, Volecký, 2007, s. 7).

Ultras

Skupina, které sama sebe nazývá jako Ultras vznikla v 70. letech v italské fanouškovské scéně. Skládá se z jedinců, kteří podobně jako chuligáni úzce udržují svojí skupinu, ovšem jejich hlavní záměr je „správná“ fanouškovská podpora svého týmu. Zásadní problém podle Nikla a Voleveckého (2007), je spatřován v naprosté specifičnosti jednotlivých Ultras skupin, kdy některé se svou agresí jsou blíže k chuligánům, jiné naopak k fanouškům (srov. Nikl, Volevecký, 2007, s. 7).

Naopak Beyer (2002) nespatřuje v jednání této skupiny tolik agresivity jako u chuligánů. Projevují se především tvorbou choreografie, vymyšlením pokřiků, vlajkami, vylepováním samolepek a tento jejich styl fandění je považován spíše jako jakési hobby. Jejich jednání tak vytváří originální atmosféru pro své fanoušky i sportovní tým (Beyer, 2002).

V porovnání se skupinou roligans je její míra konfliktnosti již vyšší. Sice přímo neprovádí násilné konflikty, ale mnohdy jejich jednání má za následek přerušení hry. K tomuto využívají pyrotechnických efektů, dýmovnic, konfet a dalších předmětů, které během hry házejí na hrací plochu.

Dalším hlavním zájem Ultras je co nejlepší skóre jejich týmu, následné úspěchy patřičně prožívají a oslavují. Zároveň se snaží udržovat neustále rovnoměrnou atmosféru fandění, kterou vytvářejí slovníma pěveckým projevem, rozmístěním vlajek, transparentů aj. Jejich jednání má tak docílit „přefandění“ soupeřových fanoušků.

Hooligans (fotbalový výtržník)

Oproti ostatním předchozím stratifikacím se skupina chuligánů již příliš neidentifikuje s fotbalovým klubem, ale spíše se svoji vlastní uzavřenou skupinou (podskupinou), čímž vzniká její exkluzivita. Zápas a sportovní výkon je pro ni spíše záminkou, která vytváří možnost vyvolat konflikt v různé podobě a intenzitě. Úroveň jednotlivých skupin v oblasti jednotnosti a organizování jsou různé, ovšem už i tak na poměrně vysoké úrovni.

Zásadní hodnoty pro chuligány jsou mimo jiné celkově nenávisť k nepřátelským chuligánským skupinám. Taktéž zaujímají jasně vyhraněné sociální postoje k určitým politickým, rasovým, náboženským a národnostním otázkám (srov. Smolík, 2002, s. 14 – 15).

Mezi jednotlivými organizacemi je z pravidla velká rivalita, pokud se nejedná o přátelské družby. Další zásadní vlastností chuligánských organizací, že jsou velmi uzavřené pro okolní svět, svoji identifikaci ke skupině prezentují pomocí podobného oblečení a značek. Jejich hlavním cílem je vyvolat, nebo aspoň neprohrát násilný konflikt.

Existují i jiné možnosti rozdělení a typologie zaměřené na chuligány, které samotné definuje Mareš následovně podle: (Mareše et al., 2004).

I. Způsobu chuligánského jednání na stadionu:

Toto chuligánské jednání se nejčastěji projevuje jako vniknutí na hrací plochu, házení předmětů na hrací plochu, na hráče nebo rozhodčí, výtržnosti, potyčky s policií nebo pořadateli, vandalismus, verbální a fyzické násilí, rasistické projevy.

II. Podle objektů proti nimž je chuligánské chování namířeno:

Jednotlivé cíle mohou být nepřátelští chuligáni, samotní aktéři hry (vlastní hráči a protihráči, rozhodčí), bezpečnostní složky, kritizující osoby a jiné nezúčastněné osoby

III. Sociální role v „kotlích“:

Každá skupina má svoje určité formální a neformální role, kdy jednotlivým chuligánům je možné přiřknout následující role. Chant leader (iniciátor chorálu, zpěvů a pokřiků), agro leader (tvoří první linii při střetech), nutter (šašek), hooligan, organizátor, fighter (rváč), heavy drinker (opilec).

IV. Podle věku a dosažené „chuligánské kariéry“:

Během setrvání v určité chuligánské organizaci dochází k postupnému „vypracování“ své pozice. Je možné tedy stanovit tyto pozice jako: novices (nováčkové), rowdies (průměrný věk 15 let), town boy (průměrný věk 18 let), a hooligans (průměrný věk více než 18 let)

V. Politická orientace:

Podle politické orientace je rozdělení pouze na tři skupiny, jako apolitičtí, ultrapravicoví, ultralevicoví hooligans.

Další možná stratifikace chuligánů z hlediska bezpečnostního vytvořila nejprve německá policie. Započala rozdělovat sportovní publikum do tří hlavních skupin, podle míry predikce možného páchaní trestných činů a násilností na stadionu.³

Z bezpečnostního hlediska:

Bilá a Lehmann (2006) uvádí, že první skupina A zahrnuje mírumilovné fotbalové diváky, skupina B označuje již potencionální výtržníky, mimo jiné do této skupiny jsou zařazeni i Ultras. Poslední skupina C jsou pachatelé opakovaného násilí tzv. „tvrdé chuligánské jádro“, kdy tato skupina bývá v průběhu zápasu pod největším dohledem policie (*Kriminalistika: Chuligáni*, MVČR, © 2001).

Jednotlivé typologie, či rozdělení fotbalových fanoušků a chuligánů se snaží o co nejpřesnější selekci publika, nicméně mnohdy se jednotlivé rozdíly mezi těmito typologiemi vlivem emocí a vypjaté divácké atmosféry stírají. Samotné publikum je také více rezistentní a tolerantní k radikálnějším projevům než v minulosti. Což vede k názoru, že současná společnost se s agresí více identifikovala a chuligánství bere již „jako součást“ fotbalového prostředí. Někdy se dokonce zbytek publika chová jako pasivní podporovatel chuligánů. Tato skutečnost je patrná například v konfliktu v roce 2014 na ostravském stadionu Bazaly. Při zákroku policie proti „chuligánské bitvě“ se nejagresivnější pachatelé vmísili do davů fanoušků a diváků. Tento dav následně odmítal s policií spolupracovat a jejich práci jim spíše ztěžoval. Největší ironií je, že některé skupiny fanoušků

³ Tento model se v současné době zavádí i v rámci bezpečnostních opatření ze strany Policie České republiky a pořadatelských služeb.

přisuzovaly přerušení zápasu právě policii, nikoliv chuligánům, kteří poškodili majetek za několik stovek tisíc korun.

1.3 Chuligánské rituály, zbraně a represe

Termín rituál se vyskytuje nejčastěji v oblasti antropologie a sociální psychologie. Jeho český ekvivalent je obřad, či ceremoniál. Jedná se určitý, předem určený způsob chování, které jedinec provádí v kontextu k určité situaci.

Rituály obvykle vznikají z tradic náboženského nebo společenského charakteru. Jednotlivé rituály mohou být velmi jednoduché nebo složité. Hlavním cílem každého rituálu je integrace, upevnění žádoucího postoje, nebo činnosti jedince, či organizace. Rituály mohou být intimní, neveřejné, i přímo veřejné. Objevují se taktéž v subkulturách, v oblasti sportovního fandění, zejména v chuligánských organizacích, kde se jedná o různé slogany, pokřiky, hesla, chorea, vlajky, tleskání, pohybové projevy, zapalování pyrotechniky aj.

Z historického hlediska se problematikou a studiem rituálů zabýval zejména americký antropolog Roy Rappaport. Srovnáváním jednotlivých rituálů se zabýval i francouzský sociolog Emile Durkheim, na kterého navázal Samuel Hook, který poukazoval na provázání rituálů a mýtů. Podle Rappaporta (1988) lze rituál charakterizovat jako posloupné jednání, které si účastníci na místech nevytvářejí sami (Rappaport, 1988).

Antropologie rituály popisuje jako činnost neinstrumentální povahy, kdy se jedná o předem určené postupy chování, které svým opakováním může přesahovat až do stereotypního chování. V souvislosti s antropologickými studii zmiňuje Waardenburg (1997) přístupy, které se zaměřovaly na filozofický smysl a popis jednotlivých rituálů (Waardenburg, 1997, s. 72).

Murphy (1998) uvádí, že všechny rituály jsou převážně kolektivní záležitostmi, kdy v případě náboženských rituálů je nejdůležitější složkou celé události účast skupiny (Murphy, 1998).

Z psychologického hlediska je považováno za rituální chování i nevědomé chování, které vykazuje znaky stereotypu. Může se jednat i běžné činnosti, spojené s pracovním dnem, kdy člověk po fázi odpočinku, například spánku, začíná následující den ranní kávou.

Různou kombinací psychologických, sociologických a antropologických přestupů se problematikou chuligánství zabývali od 60. let 20. století britští a němečtí vědci, např. Ian Taylor, Peter Marsh, John Williams, Anthony King, Wilhelm Heytmeyer a další.

Chuligánské rituály

Smolík (2008) popisuje fotbalové chuligánství samotné už jako určitý a neodmyslitelný rituál pro subkulturu samotnou. Důvody a záminky pro napadení protivníka jsou a mohou být prakticky jakékoliv. V historii chuligánství je celá řada případů, kdy například postačil i gól do soupeřovy brány a zdvihla se další vlna agrese mezi soupeřícími sektory diváků (Smolík, 2008).

V návaznosti na tragédii na Heysel stadionu v roce 1985, mezi kluby FC Liverpool a FC Juventus, kde došlo k úmrtí 39 osob, byly všechny anglické kluby vyloučeny z UEFA ligy na 5 let⁴ (*Slavné dny: Den fotbalové tragédie v Bruselu 29. květen 1985*, Stream.cz, © 2013).

Zbraně

V souvislosti se stále se rozrůstající vlnou agrese této subkultury, která obvykle čítala u větších klubů i několik stovek jedinců, se státy snažil zakázat nebo omezit používání a držení různých zbraní, které proti sobě ve velkém počtu chuligáni používali. Jednalo se o zápalné láhve, teleskopické tyče, vzduchové pistole, kovové hroty na botách, žiletky, dlažební kostky aj. Právě pevné pracovní boty s kovovou špicí, které sloužily jako ochranná pomůcka mnoha dělníkům zaměstnaným v těžkém průmyslu, si získaly velkou oblibu a staly se tak neodmyslitelnou image chuligánů (SMOLIK, 2008, s. 48).

Typickým příkladem je tzv. „Millwallská cihla“, kdy se jednalo o dlouhý skládaný novinový papír, který byl tvrzený lepidly tak, že při následném správném poskládání vytvořil zbraň obuškového typu (srov. Vokno 18/1990, s. 87-91). Klasické kovové mince byly ostřeny a následně vrhány na dálku proti nepříteli. Další zajímavou zbraní byla důlní plastová přilba, která měla přední část „kšiltu“ nabroušený, aby mohl pořezat lidskou tkáň (srov. King, Knight, 2005).

⁴ Když se opět v roce 2005 tyto kluby spolu setkaly, fanoušci Liverpoolu vytvořili během zápasu obří choreo s jediným italským nápisem „Amicizia“, tedy v překladu „omluva“.

Represe

Na eskalaci násilí a ničení majetku se snažil každý stát zasažený tímto problémem vytvořit účinné represe ze strany bezpečnostních složek, zejména policie i soudů. Vlivem organizovanosti chuligánů, především v západní Evropě a Anglii, rostl počet používání mnoha zbraní.

Osobní prohlídky při vstupu na stadión se tedy staly pro chuligány jakýmsi dalším rituálem, kdy jejich cílem byla snaha o co nejvíce vynalézavé propašování svých skrytých zbraní. Jedinci, kterým se podařil tento úkol splnit, získávali větší prestiž uvnitř organizace či skupiny. V reakci na tato bezpečnostní opatření začaly vznikat zcela nové rafinované zbraně (Smolík, 2010, s. 48).

Rituály a stereotypní chování je tedy nedílnou součástí chuligánů. Různá represivní opatření přispěla k ritualizaci jejich chování a podpořila celkový adrenalin ze zúčastnění se fotbalového zápasu.

1.4 Chuligánství a projevy politického extremismu

V současné době problematika extremismu vzbuzuje ve společnosti i odborných kruzích stále obavy a věnuje se jí značná mediální pozornost, jelikož extremistické tendence a projevy dokáží velmi rychle změnit smýšlení obecné společnosti naprosto jiným směrem.

Obvykle extremismus roste v situacích, kdy je část společnosti nespokojena nebo se cítí ohrožena. Aktuálně je politické zřízení v Evropě a její obyvatelé zasaženo migrační vlnou obyvatel ze Středního východu a afrického kontinentu, kdy myšlenky multikulturalismu vzbuzují v konzervativních starousedlících Evropy značné obavy. I toto období je protkáno vlnou extremismu, radikalismu, xenofobie a dalších spojených jevů. Je tedy naprosto přirozené, že extremismus se objevuje ve fanouškovské a chuligánské scéně fotbalových klubů.

Mediální pozornost kvůli projevu extremismu si získal například řecký fotbalista Georgos Katidis, který po svém vítězném gólu v roce 2013 v Aténách, pozdravil své fanoušky zdviženou pravicí (*Řecký fotbalista dostal kvůli hajlování zákaz v reprezentaci*, Česká televize, © 2013).

Samotné vydefinování extremismu je poměrně složité, jelikož extremismus je úzce spojen se sociálními, morálními, společenskými, etickými, zákonnými normami. I na akademické půdě neexistuje jednotný názor, mezi autory nepanuje shoda na vhodnosti užívání a vymezení pojmu extremismus (Bastl, Mareš, Smolík, Vejvodová, 2011).

Obdobě na problematiku jasného vymezení extremismu poukazuje i Chmelík (2012), jelikož žádná jasná hranice mezi extremismem a normálním chováním stanovena není (Chmelík, 2012, s. 16-17).

Z hlediska politického a ideologického se extremistické tendence rozdělují na levicové a pravicové, v odborné literatuře jsou často používány termíny LEX a PEX, kdy samotný původ rozdělení extremismu právě na levicový a pravicový je potřeba hledat v historii, kdy toto schéma rozdělení má svůj původ ve Francii v období Velké francouzské revoluce, jak uvádí (Vegrichtová, 2012), jelikož při zasedání generálních stavů šlechta seděla napravo od krále a radikálové spolu s třetím stavem nalevo (Vegrichtová, 2012, s. 24).

Pro pravicový extremismus je typické zejména jeho odmítání základních lidských práv a svobod, které se snaží zaručit demokratické režimy, dále striktně odmítá rovnocennost všech lidí, kdy takto vytváří prostor pro kastování společnosti na lepší třídy a snaží se u jednotlivých skupin vlivem jednoduché a opakující se propagandy vytvořit nenávist eskalující v násilí (Charvát, 2007, s. 18).

Naopak levicový extremismus se ve svém prvotním principu ztotožňuje s demokratickými myšlenkami a svobodou člověka, i přesto ale považuje současné svobody a demokracii člověka za nedostatečné a málo rovnocenné. Jeho snahou je proto dosáhnout absolutní rovnosti všech lidí, bohužel i za pomoci násilných prostředků a tendencí (Černý, 2005, s. 29).

Samozřejmě s extremismem se v každém státním zřízení snaží bojovat bezpečnostní sbory. Ministerstvo vnitra ČR uvádí svůj výklad extremismu jako ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem a jsou směřovány proti demokratickým a ústavním principům, které jsou vydefinovány v českém ústavním pořádku (*Co je to extremismus?*, Policie.cz, © 2017).

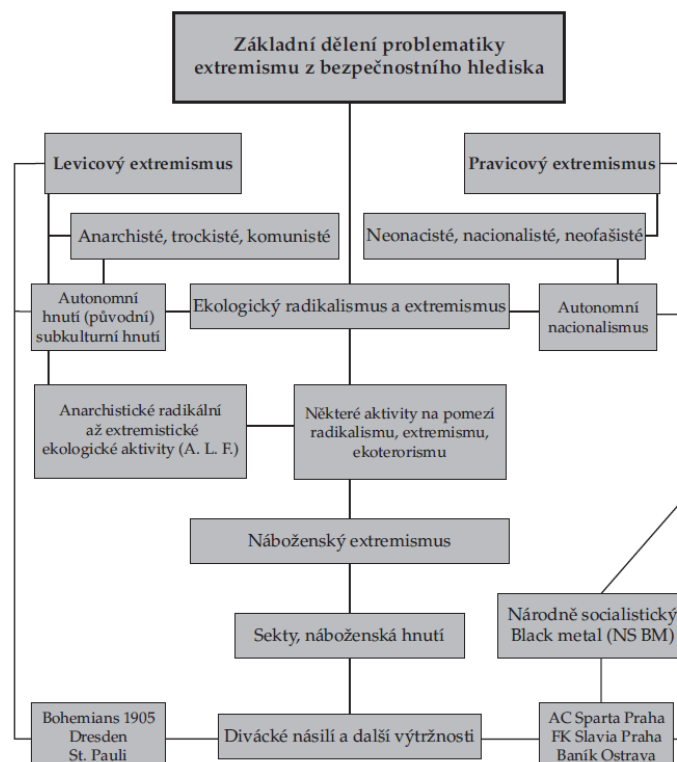
Dalším dílčím problémem vymezení extrémismu je podle českého politologa Jana Charváta, že extremistické jednání nemá prakticky žádný smysluplně orientovaný cíl. Nenavrhuje řešení, nepředkládá logické argumenty, nemá snahu vytvářet demokratickou

diskuzi, naopak využívá prvky sociální manipulace, davové psychologie, sociální demagogie, kdy jeho hlavní snahou je pouze kritické hodnocení k určitému objektu (*O extremismu s Janem Charvátem*, Respekt.cz, © 2009).

V obecné společenské rovině se za projev extremismu považuje výrazné a nebezpečné odchýlení se od středního proudu chování většiny populace. Z hlediska sociologického a odborného se jedná o termín, který zahrnuje projevy jednání jedince nebo skupiny, kdy dochází k významnému porušování a napadání základních norem společnosti, což také uvádí Charvát (2007), kdy snahy extremismu popisuje jako snahu určité ideologie, která svou aktivitu směřuje proti současnému politickému systému a její hlavním cílem je jeho likvidace a následné nahrazení vlastní alternativou (Charvát, 2007, s. 9).

Nejčastěji se jedná o chování spojené s verbální a fyzickou agresivitou, pro které je prvotním impulsem, rasová, národnostní, náboženská, sociální, či třídní rozdílnost a nenávisť. S extremismem jsou spjaty i další termíny, jako jsou fanatismus, terorismus, radikalismus, xenofobie a rasismus. „Jedná se o rizikové jednání a s ním související další sociálně patologické chování, které vybočuje z ústavních pravidel dané země. Může se jednat o soubor grafického, fyzického a slovního jednání“ (Lebeda, 2013, s. 8).

Tabulka č. 1: Grafické rozložení problematiky extremismu

Zdroj: Úvod do extremismu - příručka pro pedagogiky (Lebeda, 2013)

Z výše uvedeného schématu je tedy patrné, že divácké násilí, kde spadá i subkultura chuligánství, není obecně zcela jasně vymezena k žádné polaritě extremismu. Je tedy běžnou skutečností, že chuligánské organizace zaujímají obě polarity spektra. Levicově orientovaných organizací je ovšem značný nepoměr.

Za aktuálně největší projevy extremismu ve fotbalovém prostředí uvádí Smolík rasismus. „*Rasismus projevující se ve fotbale je jedním z největších a nejtypičtějších problémů současného fotbalu*“ (Smolík, 2008, s. 89).

Za projevy rasismu mezi chuligány lze považovat hlásání rasistických názorů na jednotlivé hráče, podle jejich pleti, obvykle se útočí na hráče černého vzhledu. Pokud tito hráči jsou během hry více akční, nebo provádějí „sólo“ akci s míčem, jsou na ně házeny banány, burské oříšky, což má naznačovat, že černí hráči jsou „opice“. Dále se užívají nejrůznější rasistická hesla, pokřiky, transparenty, kde jsou různé nacistické motivy, nebo jména známých rasistů jako byl Dr. Joseph Mengele. Všechny tyto projevy bývají doprovázeny bučením, pískáním a skřeky připomínající opičí citoslovce (Smolík, 2008, s. 89).

Taktéž existují značné antisemitistické tendence, které jsou zaměřeny proti Židům a židovské komunitě, kdy jsou napadáni zejména fotbalisté židovského původu. Pro české chuligánské prostředí je typické, že se chuligáni i fanoušci navzájem nazývají Židy.⁵ Zvláště různá a hesla a urážky bylo možné slyšet při zápasech mezi AC Sparta Praha a Slavia Praha v letech 2004-2006. Nejčastěji se jednalo o hesla „Jude Slávia“ nebo „židovská Slávie“. Obdobné pokřiky jsou směřovány na příznivce z řad ostravského FC Baník, kteří jsou označováni jako „polští židi“ (Smolík, 2008, s. 98).

Poměrně často se debatuje i na odborné úrovni o vlivu extrémní pravice v souvislosti při fotbalových zápasech. Každopádně v současné době nepanuje ani mezi akademiky shoda, jak intenzivní je propojení mezi subkulturou chuligánů a pravicovou scénou. Carnibella (1996) považuje vliv extrémní pravice na násilnosti při fotbale za minimální.

⁵ Často ovšem dochází k tomuto antisemitistickému napadání i proti hráčům a fanouškům, kteří nejsou židovského původu. Z tohoto je možné vyvozovat závěr, že hlavním cílem chuligánů je co nejvíce vyprovokovat a urazit jejich soupeře.

Naopak jiní, jako jsou Vochocová (2005) přisuzují celé řadě incidentů právě vliv extrémní pravice.

Nejznámější mezinárodní levicová chuligánská organizace je spojována s německým fotbalovým klubem FC St. Pauli, kdy si tento klub zejména v 70. letech oblíbili punkeři a anarchisté, kteří se začali vymezovat proti tehdejším silicím tendencím neonacismu (Tranta, 1992).

I na české fotbalové scéně existují chuligánské organizace, jejichž politické a ideové smýšlení je extrémně levicové. Neznámějším klubem u nás je Bohemians 1905 Praha. „Fotbalová utkání FC St. Pauli navštěvují i chuligáni Bohemians Praha, kteří jsou vnímání rovněž jako ultralevicová skupina“ (Smolík, 2008, s. 122).

Na opačné straně spektra převládají chuligánské organizace, které již v názvech svých frakcí používají prvky, symboly a skrytá hesla nacismu a neonacismu, typickým příkladem je numerický anagram „88“. V latinské abecedě je v pořadí, jako osmé písmeno „H“, písmena „HH“ poukazují na zkratku počátečních slov nacistického pozdravu vůdce Třetí říše Adolfu Hitlerovi, jako „Heil Hitler!“

Určitá část fotbalových fanoušků i chuligánů preferuje nošení sportovního oblečení, kdy některé sportovní značky mohou být považovány za lehce extremistické, jedná se zejména o Umbro, Loansdale, Ben Sherman, Fred Perry, Pitbull aj.

Podstatné a velmi důležité je ovšem u těchto sportovních značek posuzovat, při jakých situacích a událostech se objevují, v jakém kontextu jsou používány. Tyto značky jsou totiž masivně rozšířené a oblíbené u velké části běžné populace světa, jelikož tyto značky původně vznikly jako ryze sportovní, pouze některé části a skupiny populace si je „přivlastnily“ jako své symboly a projevy subkultury.

Na samém konci pomyslného pravicového spektra se řadí módní značky Thor Steinar, Consdaple, Pretorian, Resistance, Doberman streetwar, Nibelung, či Eighty-Eight. U těchto sportovních značek již existuje celá řada indicií, skrytých symbolů i kontroverzních osobností, které se ke skutečnému pravicovému extremismu hlásí.⁶

⁶ Například módní značka Thor Steinar, používá nejrůznější symboly ze starogermánských run, tzv. „Germánský futhark prostý“, kdy tyto runy byly používány jako znaky nejrůznějších nacistických SS divizí i Wehrmachtu v průběhu Druhé světové války.

Tato problematika extremismu a chuligánství je velmi citlivě sledována v Německu, kde jsou více aktivnější převážně spolkové republiky z bývalého NDR. Každopádně nelze chuligánské organizace v Německu označit za nacistické. Nicméně projevy rasismu jsou u některých chuligánů znatelné, nejproslulejší je organizace Borussenfront v Dortmundu, která je známa svými rasistickými hesly a symbolikou (Smolík, 2008).

Kromě klasického rozdělení fotbalových chuligánů na levicové a pravicové, uvádí Mareš (2004), další tři skupiny, kteří jsou apolitičtí, etnicko-religionističtí a náboženští chuligáni (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004, s. 19-20).

Bylo by tedy značně alibistické souhlasit s tvrzením, které by nepřipouštělo vliv a projevy extremismu ve fotbalovém diváckém spektru, zvláště pak u chuligánských organizací. I z pohledu společenského chování v případech odchýlení se od běžného normálního standartu chování je chuligánské chování extrémní. Taktéž z pohledu politického extrému se zde vyskytují latentní i zcela viditelné indicie některého z výše uvedených směrů.

1.5 Divácké násilí a související davová psychóza

Tento psychologicko-sociální jev je jedním ze základních faktorů, který se silně projevuje při diváckém násilí, demonstracích a válečných konfliktech. Jako jeden z prvních se touto problematikou zabýval francouzský sociolog Gustav Le Bon, ve své knize Psychologie davu. V návaznosti na Le Bona se o různé výklady v souvislosti s psychologií davu a davového chování, pokoušeli také další osobnosti, Edward Ross, Dean Martin, Pasquale Rossi, William McDougall, Sigmund Freud.

Konkrétně Le Bon (1994) ve své literatuře poukazuje na moc, kterou získávají lidé, jenž davy dokáží řídit, ovládat a manipulovat. „*Davy mají malou schopnost uvažovat, ale naopak jsou velmi dobře uzpůsobeny činům*“ (Le Bon, 1994, s. 2).

Uvnitř vznikajícího davu je typické pozvolné a nevědomé rozdělení jednotlivých sociálních rolí, toto vymezení se v literatuře značně liší a prolíná se do oblasti problematiky sociální psychologie a hierarchie skupin.

V základu ovšem můžeme vytvořit téměř u každého davu tři základní stratifikace tj. vůdcové, aktivní aktéry a pasivní aktéry. Cílem každého schopného vůdce je vytvořit v davu početně co největší skupinu aktivních aktérů. „*Jedním z typických charakteristik skupinového myšlení je přítomnost silného vůdce*“ (Hayesová, 1998, s. 64).

Mnohé výzkumy a experimenty se zabývaly vznikem a vymezení role vůdce. V roce 1921 německý sociolog Max Weber, vytvořil tři základní typy autority vůdcovství (Weber, 1978).

- Racionální autorita, která vyplývá z přesvědčení, že vůdce je reprezentantem legitimních norem a zákonů.
- Tradiční autorita, pramenící z víry, v důležitost tradice a komunity
- Charismatická autorita, která je důsledkem povahy vůdce.

Wann (2001) spatřuje příčinu fotbalového chuligánství právě v davovém chování, kdy z hlediska psychologie charakterizuje tři základní pravidla, která ve výsledku mají za následek transformaci chování jedince. Jedná se emocionální nákazu, deindividualizaci (anonymizaci) jedince a sociální facilitaci (Wann, 2001).

Emocionální nákaza pojednává o rozšíření určitého obecného emočního stavu na okolní osoby v bezprostřední blízkosti. Vzhledem k tomu že v davu jsou osoby ve velmi těsném kontaktu, dochází k emoční nákaze poměrně rychle. Pro emocionální nákazu je typické, že dochází k úpadku morálních hodnot, které jedinec obvykle dodržuje a projevují se pudovým jednáním.

Deindividualizace je pozvolný skupinový proces, při kterém dochází k subjektivnímu pocitu jedince, že jeho identita je anonymní. Čím je skupina větší, tím tento pocit anonymity sílí. Dav jim poskytuje možnost úkrytu a také pocit spolubojovníků, proto se mnohdy odváží k jednání lidé, kteří by se samostatně nikdy takto neprojevovali. V těsné souvislosti s deindividualizací se projevuje jednání zvané jako „difuze odpovědnosti.“

Sociální facilitace je ve Wannově podání jednání, při kterém se jedinec snaží zavděčit okolní skupině, tedy upadá jeho osobní míra konformity (Wann, 2001).

Divácké fandění u organizovaných skupin je velmi dynamický proces, kde davová psychóza dokáže pohlit i jedince, kteří mají vysokou míru resistance vůči konformitě. Mnohdy pak i zcela nepodstatné situac, vyvolávají přehnané reakce v davu, který začne trpět velkou mírou sugesce a nákazy. Právě masová sugesce dokáže rychle přetvorit vnímání a někdy i samotné vidění jedinců uvnitř davu. „*Není zapotřebí velkého davu, aby byla ztracena schopnost vidět přesně a aby skutečné události byly nahrazeny přeludy*“ (Le Bon, 1994, s. 27).

V souvislosti s davovým chováním při fotbalových zápasech spatřuje Charvát (2008) příčinu, ve ztrátě kontroly, nevyzrálости mladických násilníků. Toto své tvrzení dává do spojitosti zejména s chováním chuligánu v Británii v 60. letech 20. století (srov. Charvát, 2008, s. 80).

U každého sportovního diváka je také rozdílná míra úrovně racionální a hlavně emoční stránky osobnosti. Dojde-li k určitému zvýšení emocí, dochází k potlačení vlastní racionality hodnocení situace a okolní reality. Oproti tomu roste míra sugestibility a přecitlivělosti jedince. Výsledkem této psychické nerovnováhy je riziko startu impulzivního chování, kdy jedinec začne reagovat zkratkovitě, což se ihned projevuje v diváckém davu (Slepička, 1990).

Davové chování a jednání v davu je často spojováno s termínem hromadné chování, kdy Čírtková (2015) tento termín charakterizuje jako jednání v náročných psychických životních situacích, ke kterým dochází ve skupině nebo davové situaci. Dále považuje hromadné chování za přirozené jednání a prožívání jedince. Současně vymezuje podstatné základní znaky pro hromadné chování. Prvním je rozvoj „nákazy“, kdy vyšší psychologické funkce a postoje postupně upadají až do primitivního sociálního chování, tj. úpadek psychických zábran jedince. Druhým znakem je impulsivně afektivní výbuch, což je reakcí na předešlé náhodné a nečekané otřesení psychiky jedince v davu. Jedná se například o katastrofu v hledišti (Čírtková, 2015).

Broch ve své knize Teorie masového šílenství, zavádí pojem „předpanický“ stav jedince, vlivem kterého je jedinec snadno manipulovatelný a jedná na základě pudových reakcí. Taktéž vysvětluje příčiny masového, tedy i davového chování, jako následek podvědomého polospánku jedince, který je vlivem své sociální osamocenosti ochoten se začlenit do masy, v níž se identifikuje i se zcela iracionálními hodnotami, které mu uvnitř skupiny dodávají pocit sounáležitosti a pospolitosti. U takového jedince se vlivem masy může jednat o probouzení starých sociálních citů a názorů, které jsou spojovány s tradicí a jedinec nabývá dojmu potřeby tyto tradice bránit. Taktéž poukazuje na další prvky uvnitř davového a masové smýšlení, jako magická spravedlnost, superuspokojení vítěze, které přechází až do odplaty. Zajímavé jsou i funkce vůdců ve skupině, jenž pomáhají jedinci nalézt řešení v jeho předpanické a panické situaci, přičemž právě vůdci jedinci ukazují jasně a rychlé východisko, společně s jistotou a uspokojením (Broch, 2013, s. 71-75).

Podle Mikšíka (2005) je také důležité pro vznik hromadného chování, vznik rozšíření specifické sociálně psychologické „nákazy“. Tato nákaza se projevuje a šíří mezi jedinci, kteří jsou v určitém čase a prostoru v podobném, nebo stejném psychické rozpoložení, popřípadě v očekávání něčeho. Pro takovouto nákazu je typická zejména verbální a nonverbální komunikace s ostatními jedinci v okolí, kteří vzájemně podobně hodnotí situaci, začínají spontánně a přímo vyjadřovat své názory, zejména pak obavy a úzkosti (Mikšík, 2005, s. 109).

V divácké atmosféře i bez přítomnosti chuligánských organizací je velký potenciál pro vznik výše uvedených psychologicko sociálních jevů. Není tedy objektivní veškeré historické násilnosti svalovat výhradně na chuligánské organizace. Celá řada incidentů vznikla z řad různorodého publika, vlivem dalších okolností, jako je například panika. Nicméně chuligánské organizace dokáží divácké násilí a jiné masové projevy vyvolat, mají s touto problematikou bohaté zkušenosti, častokrát je to i jejich samotný záměr, na který se organizovaně připravují.

2 SUBKULTURY A SOCIÁLNÍ SKUPINY

Záměrem následující kapitoly je užší vydefinování pojmu subkultura, její historie a klíčových autorů, kteří se touto problematikou zabývají. Chuligáni se sdružují a tak vytvářejí sociální skupiny různé typologie, proto i tento pojem je s chuligánstvím těsně spjat.

Ze zahraničních autorů se studiem subkultur v oblasti sociologie zabývají David Muggleton a Kayleen Hazelhurst. V České republice se touto problematikou zabývají Josef Smolík, Miroslav Mareš, Martin Bastl a další. Prvním teoretikem v této oblasti byl Dick Hebdige, který sepsal knihu *Subculture: The mening of Style*.

O vymezení pojmu kultura se jako jeden z prvních pokusil britský antropolog Edward Tylor, který kulturu popisoval jako ucelený soubor, celek, který obsahuje vírů, zákony, obyčeje, různé zvyklosti, morálku, které člověk vytvořil jako člen ve společnosti (Geist, 1992, s. 198).

Kulturu vymezují také různé slovníky. V psychologickém slovníku je kultura charakterizována jako systém pravidel, mravů, komunikačních schopností a informací, které se využívají při interakci uvnitř skupiny (Hartl, Hartlová, 2004, s. 282).

Z pedagogického hlediska je kultura vnímána jako komplexní výtvar hmotných i nehmotných produktů, které daná civilizace v průběhu své existence vytvořila. Předávání a udržování kultury probíhá nejčastěji skrze výchovné a edukační procesy ve školských institucích (Průcha, Walterová, Mareš, 2001, s. 108).

Z výše uvedených definic a názorů je tedy patrné, že kultura samotná zahrnuje normy, znalosti, tradice, hodnoty, rituály, chování a dovednosti, které jedinec získává a upevňuje vlivem jeho socializace ve společnosti.

Smolík uvádí (2010), že kulturu je možné specifikovat jako určitý způsob života, vymezené skupiny nebo společnosti lidí, kdy její členové se snaží předdefinované a naučené vzorce chování opakovat, jelikož jim mimo jiné toto chování určuje referenční rámec vidění světa a jeho vnímání. Dále poukazuje na důležité segmenty každé kultury, jako jsou jazyk, náboženství, filozofie, morálka, právo, potřeby, technika, technologie, umění, věda, znalosti, obyčeje, sport, móda, konzumní vzorce chovají aj. Tyto jednotlivé a další segmenty je možno rozdělit do čtyř částí.

První část zahrnuje **kulturní artefakty**, což jsou materiální výtvary lidské činnosti. Další část jsou **sociální regulativy**, kde patří sociální normy a společenská pravidla

chování. Třetí části jsou **sociální instituce**, zde jsou mezilidské vztahy, řešení životních situací a problémů. Poslední části jsou **ideje**, tedy cíle, představy (Smolík, 2010, str. 27-29).

Uvést jednoduchou a univerzální definici subkultury je z hlediska velkého počtu existujících definic a přístupů prakticky nemožné (Smolík, 2010).

Samotné rozsáhlejší studium subkultur v našem prostředí započalo v 80. letech 20. století, jelikož rozmach jednotlivých subkultur dřívější politické zřízení ve společnosti korigovalo (Smolík, 2010, s. 34-35).

V souvislosti se subkulturami Smolík (2010) konstatuje, že subkultury jsou spjaty převážně s mladistvými jedinci. „*Subkultury mládeže jsou skupiny mladých (dospívajících) lidí, kteří mají společného něco (problém, zájem, zvyk), co je odlišuje od členů ostatních sociálních skupin*“ (Smolík, 2010, s. 35).

Subkultura označuje tedy skupinu jedinců o různé velikosti, která ovšem svým počtem nedosahuje množství většinové kulturní populace. Pro subkulturu jsou dominantním znakem její projevy odlišovat se od zbytku kulturního prostřední společnosti, ovšem zároveň je stále součástí většinové kultury. Subkultura se vymezuje především odlišnými specifickými znaky, jako je samotný životní styl, dodržování a vytváření vlastních norem, odlišné chování.

Určitá odlišnost subkultury může být i zcela záměrná a může si podle Buryánka (2005) stanovit cíl, negovat většinové normy společnosti (Buryánek, 2005, s. 143).

Jandourek (2001), vyzdvihuje fakt, že subkultura není nikdy zcela izolována od zbytku kultury a od většinové kultury se může odlišovat regionem, nebo sociálním postavením. (Jandourek, 2001, s. 243).

Pojem subkultura bývá nejčastěji spojován s mládeží. Tato část populace má během dospívání sklony se odlišovat od všeho zavedeného a převládajícího. Svůj postoj vyjadřuje pomocí viditelných subkulturních prvků. Pojem mládež podle Krause zasahuje do humanitních disciplín, jako jsou pedagogika a sociologie, období dospívání a adolescenci zařazuje již do psychologie (Kraus et al., 2006, s. 11).

Do věkového vymezení mládeže dle Hofbauera (2004) je možné zařadit jedince, kteří se nachází ve věkovém rozmezí 15 až 26 let (Hofbauer, 2004, s. 22).

Kraus (2006), také poznamenává, že mládež v současné společnosti má daleko větší vliv v jejím celkovém ovlivňování, než tomu bývalo v minulosti. Zároveň je mládež charakteristická tím, že se odlišuje od dětí a zároveň od dospělých (Kraus et al, 2006, s. 11).

Vágnerová (2005) upozorňuje na významnost mládeže v souvislosti s adolescencí, jako důležitou součástí vývoje jedince, která probíhá zhruba od 10. do 20. roku života (Vágnerová, 2005, s. 321).

Pro vznik subkultury je důležitý proces, ve kterém dochází ke střetávání a vzájemné interakci jednotlivců přibližně stejného věku, mající obdobné sociální postavení nebo žijí ve stejné geografické lokaci, což může být městská čtvrť, region aj. Smolík (2010) mimo jiné konstatuje, že základ a vznik subkultury spočívá ve sdružování jedinců, u kterých se objevují společné konkrétní a hlavně specifické problémy, kdy celkovým výsledkem tohoto sdružování je u těchto jedinců vznik zcela vlastního pohledu na realitu (Smolík, 2010, s. 32).

Americký sociolog Mike Brake (1980) ve svém díle *The sociology of youth subcultures: sex and drug and rock*, vysvětluje vznik subkultur, jako reakce na určité společenské kolektivně prožívané problémy⁷. Takto vzniklé subkultury se poté snažily ovlivňovat své postavení a zlepšit sociální status své sociální třídy (Brake, 1980, s. 2).

2.1 Historie subkultur

Poprvé se termín subkultury začal objevovat ve 40. letech 20. století, kdy tento pojem začal používat americký sociolog Talcott Parsons (Smolík 2010, s. 30). Touto problematikou se také zabývali sociologové Milton a Gordon, kteří našli inspiraci v tzv. Chicagské škole, která započala výzkum obdobné problematiky již o 20 let dříve, tehdy ještě bez současného odborného terminu. Gordon se pokusil jako jeden z prvních termín subkultura vydefinovat jako podskupinu z národní kultury, která vzniká v určitých sociálních situacích a při určitých sociálních stavech, jako je etnický, regionální, náboženský, vesnický či městský původ. Tyto podskupiny jednají a působí celistvě, čímž se snaží spolupracovat a ovlivňovat zbytek společnosti.

⁷ Mezi jednotlivými subkulturami může docházet ke konfliktům, kdy většinová majoritní kultura se považuje a projevuje za ryze dominantní a odmítá odlišné postoje, či vůbec přijmout existenci subkultury minoritní.

Hlavním motivem pro studium subkultur nastal v souvislosti s migrační vlnou různých národností a etnik v USA, především do města Chicaga v 20. letech 20. století. V tehdejších Spojených státech započala dynamická gradace průmyslu a ekonomiky, což vedlo k rychlé urbanizaci života a vzniku městského stylu života (Jeřábek, 1993, s. 27).

Tento ekonomický rozmach měl za následek také vlnu rychlého nárůstu populace, ve které se objevují ve větší míře sociálně patologické jevy, jako deviace. Vznikají také různé subkultury označované jako ghetta a gangy.

Na deviaci uvnitř subkultur mládeže poukazuje Veselý (2011), který uvádí, že ke zkoumání současných subkultur vzešlo z původního zkoumání mládežnických part, které se projevovaly jako gangsterské, či přímo vandalské (Veselý, 2011, s. 9).

Během cca 20 let dochází k rozkladu tehdejších společenských, kulturních a morálních norem, tento stav je označován až jako anomie společnosti. Vrcholem této krize je krach ekonomiky a vznik hospodářské krize v roce 1929.

Samotný vznik instituce Chicagské školy inicioval v roce 1892, americký sociolog Albion Small, kdy zároveň pod Chicagskou školu jsou zařazeni i další světově uznávaní sociologové, Robert Ezra Park, Ernest Burgess, Herbert Blumer, George Herbert Mead. Tito představitelé jsou následně rozřazeni do **tří hlavních** generací představitelů.

Za samotné zakladatele první generace jsou považováni Robert Ezra Park a Ernest Burgess. V souvislosti s druhou generací, která výzkum subkultur neměla jako své hlavní téma, je spojován Herbert Blumer. Poslední generaci, která už oficiálně používá pojem subkultura, představuje výzkumník Alberta Cohena, jenž se zaměřoval převážně na deviantní subkultury (Jeřábek, 1993, s. 32).

V celosvětovém pohledu se vznik a výzkum subkultur empiricky zkoumal nejenom v americkém prostředí, ale také ve Velké Británii. Ačkoliv obě tyto velmoci zkoumaly subkultury, dochází zde k první velké diferenciaci v pohledu na problematiku. Americký přístup chápal a vnímal subkulturu jako jakousi deviantní formu chování, opakem tohoto přístupu byla tzv. Birghamská škola, která vznikající subkultury považovala za projev vzdoru vůči zbytku společnosti a vzniká tak prostor pro alternativní kultury.

Ve Velké Británii v městě Birmingham, dochází v 60. letech 20. století ke vzniku tzv. Birminghamské školy. Hlavním tématem bylo mimo jiné studium dělnické třídy. Důvodem

pro vzniku této instituce byla reakce na konfrontování vznikajících sociálních skupin mládeže, které převážně po konci Druhé světové války začaly vytvářet doposud nové specifické subkultury ve společnosti a stávaly se stále „autonomičtější“ (Macek, 1999, str. 49).

Dalším předmětem výzkumu Birminghamské školy bylo vliv a působení médií na mládežnické subkultury. Zásadní představitelé tohoto výzkumného směru byli Stuart Hall, Richard Hoggart, Mike Clarke, kteří se shodují, že pokud na původní subkulturu působí média dostatečně dlouho, její exkluzivita je postupně odhalována větší části populace a stává se takto kulturou „mainstreamovou“ (Atkinson, 2008).

V současné postmoderní společnosti a odborné veřejnosti se zavádí pojem post-subkultura, který se snaží vydefinovat specifický trend, ve kterém dochází k tomu, že zejména mladí jedinci si vybírají různé dílčí prvky a části ostatních subkultur. Toto jednání má tedy za následek propojení a difuzi jednotlivých dříve odlišných subkultur.⁸

2.2 Subkultury mládeže

Pro subkultury mládeže a mládež obecně je typická zejména snaha intenzivně prožívat aktuální životní okamžiky. Mladí lidé se zaměřují na výstřední krátkodobý módní styl, preferují určitý druh hudby, dále na sebe upozorňují atraktivním vzhledem, jako jsou různé divoké účesy a další (Skalková, 1996).

V souvislosti s charakterizací mládeže ve 21. století se objevuje nový termín tzv. „kult mládí“, což má za následek, že do oblasti mládeže jsou zahrnovány i osoby, které v dřívějších dobách by zde jistě nepatřily. V současné době jsou do této skupiny počítány i osoby s věkem 32 let. Na mládež je možno pohlížet z několika vědních disciplín, jako je pedagogika, psychologie, sociologie, kdy vznikla i subdisciplína sociologie mládeže (Ondřejkovič, 1997).

Pedagogové Průcha, Walterová a Mareš, vnímají mládež jako sociální skupinu, která se skládá z jedinců ve věkovém rozmezí 15-25 let, kteří již v obecné společnosti neplní role děti, ovšem zároveň společnost po nich ještě nevyžaduje plnění rolí dospělých (Průcha, Walterová, Mareš, 2001, s. 125).

⁸ Výsledkem je také situace, ve které se tyto post-subkultury se nemohou jasně vymezit vůči dominantnímu zbytku společnosti

Již toto věkové ohraničení této skupiny ukazuje, že z hlediska ontogeneze se jedná o dvě navazující období. Jsou jimi pubescence a adolescence, které jsou z hlediska vývoje psychologie i tělesné schránky jedince velmi znatelné a důležité. Právě v adolescenci začíná jedinec pronikat do vrstevnických skupin, které pomáhají vytvářet určitou osobní identitu a napomáhají k socializaci jedince.

Podle Krause (2008) mají mimo jiné vrstevnické skupiny dvě zakládání funkce. První z nich je možnost jedince ve skupině ukázat své dosavadní získané schopnosti ze života dospělých. Druhá funkce podporuje rozvoj a individualitu jedinců ve skupině při dosahování svých cílů (Kraus et al., 2008, s. 88).

Charakteristické znaky vrstevnických skupin jsou popisovány takto (Smolík, 2010)

- Dobrovolnost skupiny (jedinec se o vstupu do skupiny rozhoduje individuálně)
- Bez přímé kontroly dospělých (hlavně bez kontroly a dohledu rodičů)
- Kontrola ze strany vrstevníků
- Zaměření převážně na volnočasové aktivity.

Lze tedy konstatovat, že podstatným projevem vrstevnických skupin jsou snahy posouvat dřívější společenské hranice a pokoušet trpělivost převážně dospělých osob, tj. rodiče, pedagogy, bezpečnostní složky a jiné autority, se kterými přicházejí do styku. Dále uvnitř skupin dochází k časté konfrontaci nejrůznějších názorů, postojů, poznatků, ke kterým mají mladí lidé poměrně blízko a jsou s nimi v přímé interakci. V poslední řadě se mladý jedinec snaží vymanit z pravidel rodičů a dalších autorit, paradoxem je, že ve skupinách se sám více či méně podílí na vytváření nových norem a snaží se je dodržovat (Smolík, 2010, s. 34-41).

Mládežnické subkultury mají také odlišnou hodnotou orientací oproti většinové společnosti, dle Saka (2008) je tato hodnotová orientace zapříčiněna dvěma faktory, které pojmenovává jako sociální zrání a současná životní fáze mladistvého jedince (Sak, 2000, s. 81).

Mimo jiné se mohou jednotlivé skupiny vlivem času, organizovanosti a kriminálním sklonům postupně přetvořit na tzv. gangy. Tento pojem charakterizuje skupinu, která je velmi stabilní a má určité rozdělení sociálních a pracovních rolí mezi jednotlivými členy, kdy jejich deviantní aktivity a jednání je omezeno pouze na určité teritorium (ulic, čtvrtí) (Hrčka, 2001, s. 96-99).

V současnosti existuje ve společnostech více jak 30 oficiálně známých subkultur, kdy některé jsou obecně velmi známé, jako jsou Hippies, Beat Generation, Bootboys, Punk, Skinheads, Metal, Gothic Emo, Hip hop aj. Existují i naopak ve většinové společnosti málo viditelné, jako jsou Lolita, Visual Ke a další.⁹

2.3 Sociální skupina

Prakticky každý jedinec během svého života je součástí různých sociálních skupin, kdy tento termín zastřešuje tzv. sociální útvary, které jsou následně stratifikovány na sociální agregáty, sociální kategorie, společenské tříd, publika a davy.

Odborná veřejnost má ovšem stále dva odlišné názory na otázku, kolik členů musí mít sociální útvar, aby se mohl pojmenovat jako sociální skupina. Část autorů považuje skupinu již od dvou členů a výše, jiní autoři ale považují dva jedince pouze jako dyádu.

Například právě dyádu Linhart, Petrusek a Vodáková (1996) charakterizují jako nejmenší sociální skupinu, z které mohou vznikat v návaznosti další početnější skupiny. Pro dyádu je hlavním kritériem vztah dvou osob, přičemž dle tohoto názoru lze právě díky tomu na dyádu pohlížet již jako na sociální skupinu, jelikož jsou zde patrné stejné vlastnosti jako u sociální skupiny. Jedná se jasné rozdělení rolí, je zde emocionalita, intimita, popřípadě i rivalita, členové jsou na sebe navzájem závislí a nesou stejný díl zodpovědnosti za fungování uvnitř dyády (Linhart, Vodáková, Petrusek, 1996, s. 231).

Zároveň ale Janoušek (2007) upozorňuje, že v dyádě nejsou natolik rozvinuté komunikační vazby a dovednosti. Což je dáno tím, že uvnitř dvojice existuje pouze jeden vztah, naopak v trojici existují již tři vzájemné vztahy mezi dvojicemi a také vzniká zcela nový vztah, a to trojčlenný (Janoušek, 2007, s. 106).

Každopádně každá sociální skupina je tvořena minimálně dvěma a více osobami, kdy jsou zde určité sociální role, sociální struktury a funkce, které samotní jedinci nebo náhodné shromáždění osob nemá. Jednotlivé členy ve skupině propojuje společný cíl, stanovené normy, skupinová **konformita**, společná činnost, kdy tyto aspekty vytváří sociální interakci. *„Skupina si většinou vytvoří své vlastní normy a ideje a od jejich členů*

⁹ Zajímavostí je, že v seznamu subkultur nalezneme i československé hnutí Tramping. V současném českém prostředí mapuje nynější subkultury dokumentární cyklus nazvaný Kmeny, který je dostupný na webu www.kmeny.tv.

se čeká, že se podle nich budou chovat. Jestliže jsou skupinové normy tak silné, že potlačují nevídané informace zvenčí, může to vést k problémům“ (Hayesová, 1998, s. 62).

Dle Novotné (2010) teprve jedinec uvnitř sociální skupiny začíná jednat konformně, tzn. identifikuje se s postoji skupiny jako celku, zastává její hodnotovou orientaci, čímž k ní přispívá, sdílí skupinové potřeby a cíle. Konformita je pro jedince uvnitř skupiny žádoucí povinností, jelikož díky ní jedinec nemá uvnitř skupiny konflikty a jiné problémy. Jeho existence ve skupině je v souladu s požadovaným chováním a on sám je takto spokojený (Novotná, 2010, s. 32).

Nejzásadnější vliv a význam skupin pro člověka během jeho života nastává v období puberty a adolescence. *„S nástupem puberty a s poklesem rodičovského vlivu roste pro dospívajícího význam vrstevnické skupiny, které se stává jeho novým identifikačním vzorem“* (Janošová, 2008, s. 218).

Zvláště pak chlapecké skupiny podle Janošové (2008), které jsou v dětství pojmenovány jako „parta“, mají svá specifika. Obvyklé je, že parta má svého vůdce, jeho blízké pobočníky, tedy hlavní jádro a ostatní členy, kteří jsou spíše na periferii skupiny, jelikož jejich sociální a přátelské vazby jsou pouze na jednoho, nebo dva členy hlavního jádra skupiny. Jednotlivé sociální a hierarchické rozdělení rolí v sociálních skupinách nejsou ovšem zcela definitivní, protože chlapci mohou své dosavadní statusy měnit, ovšem je potřeba o získání jiného statusu nebo postavení opětovně bojovat. Taktéž i chlapecké hry jsou typické potřebou dokazování vlastní síly, šikovnosti a různé jiné atraktivní dovednosti. Často také dochází při jejich aktivitách k identifikaci s obdivovaným hrdinou z filmového plátna, nebo sportovcem (Janošová, 2008, s. 142).

Základní znaky, které napomáhají oddělit sociální skupiny od zbytku sociálních útvarů, jsou prokazatelná existence vzájemné interakce, vznik ucelené komunikační sítě, vytváření společné činnosti, které napomáhají k dosažení společného cíle, uznávání stanových hodnot a norem členové si uvědomují svoji specifickou identitu, jasné vymezení rolí a pozic.

Sociální skupiny lze také obecně **klasifikovat** podle velikosti, obsahu, trvání, vzniku, formality a dalších kritérií. Jiné podstatné vlastnosti sociální skupiny jsou její funkce a dynamika a sankce. Cílem sankcí je udržet skupinové normy a hodnoty, což utvrzuje skupinovou kohezi a ideologii. Novotná (2010) uvádí a popisuje některé podstatné funkce a znaky sociální skupin.

Skupinová koheze

Koheze skupiny souvisí se skupinovou konformitou, kdy koheze znamená jinými slovy soudržnost. Skupinová koheze se vyznačuje vzájemností vazeb mezi členy, interpersonální blízkostí členů a vysokou skupinovou interakcí mezi členy, (Novotná, 2010, s.33)

Skupinová uzavřenost

V současné společnosti je možné tvrdit, že neexistují extrémně dokonale uzavřené nebo otevřené skupiny. Pro posouzení míry uzavřenosti, či otevřenosti skupiny se sleduje a posuzuje hlavně interakce skupiny mezi interním a externím prostorem tzn. míra propojení skupiny s okolním reálným světem (Novotná, 2010, s. 66).

Skupinové normy

Skupinová norma vyjadřuje očekávané skupinové jednání v určité sociální situaci, jelikož tato normalita je dána zvykem a svou obvyklostí. Výsledkem vhodného chování jedince ve skupině je získání respektu. V případě porušení skupinové normy se jedinec vystavuje riziku být sankcionován, kdy z pohledu skupiny je tento jedinec deviant a sankce jej má navrátit do normality (Novotná, 2010, s. 23).

Pod pojmem **skupinová dynamika**, který zavedl americký psycholog německého původu Kurt Lewin v roce 1943, je možné zařadit všechny „hnačí síly“, které skupinu ovlivňují. Tato dynamika se odvíjí podle zvolených cílů a nastavených norem, motivace jedinců, interpersonální komunikace a vztahů členů, postavení a role jedinců, celkové atmosféry ve skupině, napětí a soudržnosti.

Sociální interakce ve skupině

Sociální interakce ve skupině je součástí její dynamiky, kdy se jedná o vzájemný sociální proces jedinců, jež jsou součástí sociální skupiny, kteří navzájem reagují na skupinové podněty, čímž dochází k vytvoření řetězce akcí a reakcí.

Sociální facilitace

Koncem 20. století provedl výzkumy v oblasti sociálních vlivů americký psycholog Norman Triplett, který se jako první zaměřoval, jak přítomnost dalších osob ve skupině ovlivňuje aktuální výkon jednotlivce. Triplett zjistil a ustanovil jednoduché zákonitosti při práci ve skupině. Později Robert Zajonc navázal na Tripletta a lépe specifikoval tento jev,

kdy uvádí, že v případě přítomnosti druhých osob jsou jednoduché úkoly splněny efektivněji a naopak složité úlohy vykazují více chyb.

Zvýšení výkonosti jedince funguje zejména u primitivních, již opakovaných, kvalitně naučených úkonů, kdy přítomnost skupiny u jedince podvědomě zvyšuje jeho snahu a také skutečnou výslednou výkonnost.

Opačný proces, tedy pokles výkonu nastává v situaci, kdy se jedinec dostává do kontaktu s doposud neznámými a obtížnými úkony, u kterých není jejich řešení odzkoušené a nacvičené, jedinec vlivem přítomnosti skupiny pak podává nižší úroveň výkonu (*Vybrané pojmy ze sociální psychologie*, Martin Vaculík, © 2016).

Sociální difuze odpovědnosti

Rozptýlení odpovědnosti, taktéž difuze odpovědnosti, je reakce jedince v oblasti společenského prosociálního chování, při efektu pozorování určité neobvykle rizikové situace.

Tento jev můžeme popsat následovně. Nejčastěji projevuje u skupin osob, či davů, v situaci, kdy existuje nějaké okamžité riziko nebo ohrožení jiné osoby. Přítomnost vícero osob v takovéto situaci vytváří v každém z těchto pozorujících jedinců určité pseudo-přesvědčení o reakci někoho jiného na předmětnou situaci. Toto fabulační přesvědčení má za následek, že na rizikové situace reagují jedinci velmi iracionálně, až absurdně. Prakticky tedy spoléhají, že v dané situaci zasáhne někdo jiný, nebo snad již zasáhl. Nastává tak rozklad osobní odpovědnosti každého jedince, kdy vzniká předpoklad, že situaci vyřeší lidé okolo. Upadá tak pocit zodpovědnosti za jednání, nebo nejednání a vzniká tak prostor pro alibistická tvrzení a diskuzi „Proč jsem měl jednat právě já, když zde byli i ostatní?“

Doposud nejznámější případ totální difuze odpovědnosti uvádí Nicky Hayes (1998), který se odehrál při kriminálním jednání v americkém státě New York ve večerních hodinách v roce 1964. Neznámý pachatel v prostorách panelového sídliště zaútočil na třicetiletou ženu jménem Kitty Genovese, která se vracela z práce brzo ráno domů. Vrah si vytypoval tuto ženu jako budoucí oběť svého útoku a započal její úmyslné vraždění, kdy ji nejprve pobodal. U Kitty Genoves se pochopitelně spustily nejrůznější obranné mechanismy, z nichž jeden byl hlasitý křik a volání o pomoc. Tento hluk a křik měl za následek to, že v okolních domech se postupně začaly rozsvěcovat světla a obyvatelé domů začali zjišťovat z bezpečné vzdálenosti svých oken, co se vlastně děje. Pachatel z místa činu utekl, ovšem když po chvíli zjistil, že se nekoná žádná další reakce ze strany

pozorovatelů, vrátil se na místo činu, kde Kitty Genoves znovu pobodal a poté znásilnil. Celá tato dramatická a tragická situace trvala přes půl hodiny a bylo jí svědkem 38 občanů z okolních obydlí. Nejvíce zarážejícím faktem této události je, že během útoku se nenašel žádný člověk, který by adekvátně reagoval, pouze jeden ze svědků zavolał telefonem na polici, ale až v době kdy oběť podlehla zraněním z útoku (Hayes, 1998).

V souvislosti s touto šokující události se začala odborná veřejnost zabývat příčinou tohoto sociální chování, především nejznámější experiment začal provádět americký sociální psycholog Bibb Latane, který inicioval později různé experimenty, pojmenované jako „Dívka v nesnázích, Epileptický záchvat, Unikající kouř“. Výsledky těchto experimentů ukazují, jak se v případě poskytnutí pomoci ohrožené osobě reakce osob ve skupině snižují, čím je počet jedinců ve skupině vyšší.

Po pečlivém uvážení a prostudování problematiky subkultur spolu se sociální skupinou docházíme k závěru, že chuligánské organizace jsou větší sociální skupiny převážně mladších osob. Uvnitř těchto skupin probíhají všechny výše uvedené procesy a zákonitosti. Podstatnou charakteristikou chuligánských skupin je jejich vysoká míra koheze, což se dá nejvíce demonstrovat na jejich ochotě vrhat se do bojů s přesilou, na dogmatickém dodržování zásad skupiny a fanatickém úsilí dosáhnout požadovaného cíle. Je také nutno uvést částečnou, ale zároveň silnou společenskou izolaci od zbytku společnosti, což u některých členů těchto organizací přerůstá až do paranoidního smýšlení.

3 SOCIÁLNÍ DEVIACE

Deviace z původního latinského významu znamená „odchylku“, tento pojem obvykle u veřejnosti vzbuzuje poměrně široké a hlavně individuální asociace, kdy každý jedinec může vnímat a považovat za deviaci odlišné chování s různou mírou intenzity. Na tento fakt poukazuje Jandourek (2011), který konstatuje, že co je deviací ve společnosti jedné, není jí ve společnosti druhé (Jandourek, 2011).

V souvislosti s deviací Fišer a Škoda (2009) poukazují na provázanost s pojmem sociální patologie, zároveň vysvětlují fakt, že pojem sociální patologie je nahrazován v současné době pojmem sociální deviace, kdy deviantní chování definují jako způsob jednání, které není konformní vůči společenské normě, kterou akceptuje a dodržuje většinová společnost (Fišer, Škoda, 2009, s. 14).

Jak uvádí Hrčka (2001), deviace se vyskytuje nejenom v lidské společnosti, ale také v přírodě, kdy v obou těchto případech existují přirozené dispozice k deviacím. Deviaci je možné nalézt prakticky v jakémkoliv zkoumaném vzorku, kdy záleží pouze na stanovené míře subjektivní a požadované normality. Deviace samotná pouze charakterizuje odchýlení se od stanovené normy, nikoliv však už nespecifikuje onu podstatnou normalitu.

Normy jsou podle Komendy (1999), součástí normativních řádů, jež regulují většinu společenského a osobního jednání, od intimních vztahů, až po složité společenské rituály. Taktéž je u sociálních norem v souvislosti s vysvětlením jejich důležitosti zdůrazňován zejména jejich vyšší princip pro blaho celé společnosti (Komenda, 1999, s. 14).

V případě lidské společnosti jsou pod pojmem deviace zahrnuty různé tělesné nemoci, fyzické a smyslové defekty, psychické poruchy osobnosti, suicidální tendence, sexuální projevy a určité chování, drogová a alkoholová závislost, kriminalita a mnohé další. Dle Hrčky (2001) se sociální deviace skládá z pěti komponentů, tzn.: deviantní motiv, deviantní projev, označení projevu jako deviantního, regulace deviace ze strany okolí, vliv regulačního opatření na další chování jedince (Hrčka, 2001, s. 11-14).

Prakticky je tedy velmi složité přesně vymezit a vydefinovat hranice, kdy se ještě jedná o chování v rámci společenské normy a kdy již o projev deviace samotné. Pro přesnější vymezení a stanovení deviace existuje koncept tzv. **objektivní deviace**, ve kterém se mimo jiné sleduje kromě překročení normy splnění dalších podmínek tak, aby pozorované chování mohlo být označeno za plnohodnotnou deviaci. Nutné je zejména

sledovat opakované porušení normy a to jak v čase, tak i na různých místech. Další podmínkou je hromadnost, tedy deviace se musí vyskytovat ve větší skupině obyvatel, dále že je pro společnost závažná a existuje u ní etiologická identita, který napomáhá vytvořit predikci příštího deviantního jevu (Fišer, Škoda, 2009, s. 15).

Odchylka nemusí být pouze negativního charakteru, jak je nejčastěji vnímána, ale může být i pozitivní, kdy opakem společenského deviantního chování je chování ryze konformní. Nejčastěji je ovšem deviantní chování asociováno se zločinným, tedy protiprávním jednáním ve společnosti, z čehož následně vzniká pojem **sociální deviace**.

Deviantně jednající člověk je označován ve společnosti jako **deviant**, v zásadě je ovšem potřeba popsat dva činitele, které působí na vnímání a hodnocení deviace.

Prvním činitelem je samotné vnímání deviace obecnou společností, kdy toto vnímání je značně proměnné, jelikož záleží na celé řadě různých faktorů, jako jsou společenský pohled a koncept doby, kultura, náboženství, sociální prostředí, sociální role, politická situace aj. Můžeme uvést typický příklad, kdy například v 50. letech 20. století bylo narození dítěte před sňatkem rodičů považováno ve většinové společnosti za cosi „nenormálního“. V případě vnímání a následného hodnocení deviace devianta ze strany společnosti se objevuje tzv. etiketizační teorie, která spadá do sociologických přístupů.

Munková (2001) v souvislosti s etiketizační, či „labeling“ teorií uvádí, že deviaci jako takovou nejprve nevytváří deviant samotný, ale okolní publikum jeho jednání charakteristiku deviace přisuzuje (Munková, 2001, s. 83).

Dalším činitelem je hodnocení ze strany hodnotícího subjektu, kdy právě záleží na jeho individuálním vnímání a identifikaci se společenskými normami.¹⁰ Bude-li například subjekt ateistou, nebude považovat za deviantní předmanželský sex, naopak člověk katolického vyznání bude toto chování vnímat za nenormální, tedy deviantní. Při hodnotícím procesu deviace je tedy podstatné, „Kdo koho hodnotí“, jak uvádí Komenda (1999) „Kdo má moc definovat určité jednání jako deviantní“ (Komenda, 1999, s. 30).

¹⁰ V souvislosti s náboženskými sektami a různými subkulturami vzniká určitý paradox, kdy právě menšinová část společnosti považuje jednání většinové společnosti za deviantní a vymezuje se proti němu.

Z hlediska lidské psychiky je cílem sociální deviace dosáhnout určité vnitřní potřeby, nebo dosáhnout vytyčeného cíle. Motiv pro deviaci je totiž z pohledu devianta mnohem rychlejší a efektivní pro dosažení cílů, než klasickým konformním jednáním (Hrčka, 2001, s. 19).

Může se například jednat o materiální zisk, tedy je jednodušší něco odcizit, než klasickým způsobem na danou věc získat finanční prostředky, nejčastěji finančně ohodnocenou pracovní činností. Taktéž se jedná o uspokojení biologických potřeb nebo získání sociálního statusu v určité skupině.

V 60. letech 20. století proběhla řada výzkumů na vnímání pojmu sociální deviace kdy výsledky respondentů byly seřazeny do určitého seznamu. Za nejvíce deviantní bylo považované například homosexuální chování, narkomanie, alkoholismus aj. *„Daný seznam je pochopitelně třeba vnímat v kontextu doby jeho vzniku. Dobře však demonstruje nejen variabilitu sociálních deviací, ale i toho, co je za sociální deviace považováno“* (Munková, 2001, s. 13).

V souvislosti s výzkumnou činností zaměřenou na deviace a sociální deviace, vznikly dva základní přístupy, nebo-li koncepce jak k sociální deviaci přistupovat.

Normativní koncepce

Toto pojetí sociální deviace je z hlediska historického starším přístupem. Pro tento přístup je podstatné, že deviace porušuje tzv. sociální normy, kdy tato sociální norma je považována za stěžejní a důležitý aspekt celého společenského chování, kdy deviant je vnímán jako potenciální narušitel tohoto sociálního konsensu. V souvislosti s porušením sociálního konsensu společnosti vzniká pojem objektivní deviace (Munková, 2001, s. 14).

Normativní přístup je tedy možné popsat jako přístup založený na predikci lidské racionality, odpovědnosti jedince vůči potřebám společenského celku, kdy společnost právě za pomoci fungování a dodržování určitých norem udržuje svoji existenci. Mimo jiné tento přístup se snaží vysvětlit, proč se deviantní osoby takto chovají. Vznikají tak ucelené snahy o charakterovou deskripci devianta a analýzu příčin tohoto chování.

Relativistická koncepce

Zcela opačný přístup k sociální deviaci pojímá relativistická koncepce, kde základem tohoto přístupu je společenská různorodost, tedy sociální diverzita. Odmítá přijmout názor, že společnost funguje dobrovolně na obecně uznávaných normách. Poukazuje na fakt, že

u jedinců a sociálních skupin ve společnosti dochází převážně ke konfliktním situacím a konkurenčním tendencím, kdy obecně společností sdílené cíle jsou potlačeny. Elementárně je tedy možné toto individuální jednání popsat jako převážné a aktuální upřednostnění cílů jedince před společností. Mimo jiné popírá, že by sociální chování lidí bylo dobrovolným jednáním založeným na uvědomělém společenském konsenzu, ale převážně je výsledkem jistých dohod právě v konfliktních situacích, nebo je výsledkem nátlaku určitých lidí za pomoci silnějšího mocenského vlivu, pozic a prostředků v dané společnosti (Munková, 2001, s. 15).

Zároveň ale tento přístup nepopírá nutnost existence norem, ale poukazuje na dynamičnost jedince a společnosti, tedy nutnost normy neustále vyvíjet, přizpůsobovat, inovovat. Samotné pojmenování přístupu a jeho hlavní myšlenka poukazuje na deviantní chování pouze ve vztahu, jak na toto chování reaguje okolí, tedy společnost, veřejnost, publikum. Je tedy podstatné, jak hodnotící subjekt reaguje na projev deviace a zda ji jako deviantní označí. Další možné přístupy a pohledy podle jsou uvedeny níže, podle socioložky Gabriely Munková (Munková, 2013).

Absolutistický pohled

Tento pohled lze popsat jako poměrně extrémní, jako ideální model dokonalé vytvořených a jasných sociálních norem ve společnosti, které jsou naprosto srozumitelné a jednoznačné. Tyto normy jsou platné pro všechny členy v dané společnosti. Jakákoliv odchylka nebo odlišné chování je považováno za deviantní a je nepřístupné.

Pohled moralizující

Obdobně jako předchozí pohled je i tento do jisté míry extrémní. Zjednodušeně členové ve společnosti mají být rozlišováni pouze na dvě skupiny. První skupinou jsou tzv. morální nedevidanti, kteří za každé situace respektují společenská pravidla a normy, která neporušují. Opakem první skupiny jsou tzv. nemorální devianti, kdy do této kategorie spadají zcela asociální jedinci, u kterých je nemorálnost determinována již jejich vrozenou genetickou dispozicí.

Medicínský pohled

Odlišný pohled na sociální deviaci, který charakterizuje deviaci jako nemoc společnosti, která se projevuje v případě nesouladu mezi částmi sociálního systému státu

a společnosti. Výsledný nárůst sociálních deviací, či patologií upozorňuje, že v dané společnosti není něco v pořádku.

Statický pohled

Tento přístup je čistě empirické-výzkumného charakteru, kdy odchylka je vnímána jako pouze vybočení od průměru ve společnosti. Slabinou tohoto pohledu je absence interpersonálních reakcí, ignorace různých sociálních souvislostí a také nevnímá situace, ve kterých je jedinec přinucen ke konformitě.

Relativistický pohled

Jedná se o pohled, který je v současnosti nejvíce využíván a považován za vhodný. Poukazuje na skutečnost, že určité chování, kulturní symboly a jiné sociální produkty dané společnosti je nutno vnímat v kontextu dané kultury. Relativistický přístup se snaží deviantní chování rozlišovat v souvisejícím kontextu, kdy v určité situaci a kultuře může být konkrétní chování považováno za deviantní, naopak v druhém případě může být toto jednání označeno za konformní a pozitivně hodnoceno.

3.1 Teorie deviance a anomie

Chicagská škola jako jedna z prvních institucí začala s komplexním výzkumem sociálních patologií a deviací, přičemž základní filozofií této instituce bylo odmítání vytváření pouze jedné univerzální vše vysvětlující teorie. Vlivem empirických výzkumů se podařilo ve 30. letech 20. století taktéž vyzdvihnout důležitost sociologie, následkem čehož došlo k rozšíření sociologie i v jiných směrech, jako sociologie měst aj. Vliv Chicagské školy se přesunul i do evropského prostoru, především do Velké Británie, však zde byly hlavním předmětem výzkumů vzájemné vztahy sociálních tříd (Munková, 2001, s. 30-31).

Vykopalová (2001) dává do souvislosti deviací i pojem delikvence. Delikvenci popisuje jako morální narušení jednání jedince, kdy příčinou tohoto narušení může být vrozená morální deprivace nebo nedostatečná činnost centrálního nervového systému. Delikvence je spojována s antisociálním chováním, které ale ještě nemusí mít právní důsledky. Taktéž podle dalších specifikací je možné rozlišovat tři vzorce osobnosti delikventního devianta, kterými jsou: socializovaný, citově narušený a nesocializovaný – agresivní delikvent. Za nejčastější důvod k deviantnímu, až patologickému chování, je považována porucha v oblasti svědomí. Takovýto jedinec je schopen vykonat antisociální skutek bez pocitu viny (Vykopalová 2001).

V zásadě je možno rozdělit sociální patologii, deviaci do tří přístupů, kterými jsou biologicko-psychologický přístup, sociálně psychologický a ryze sociologický.

Biologicko-psychologický přístup

Teorie rozeného zločince v anglickém originále „Criminal man“, jejíž strůjce je Césare Lombroso, měla v 19. století značný význam. Na základě antropologických měření více jak 4000 odsouzených osob, autor teorie dospěl k závěrům, že na základě měřitelných fyzických znaků osob, je možno predikovat jejich míru zločinnosti ve společnosti.¹¹ (Fišer, Škoda, 2009, s. 29)

Oligfrenie jako příčina delikvence

Pojem oligofrenie charakterizuje jedince, který má nízkou úroveň mentálních schopností. Americký psycholog Henry Goddard považoval právě oligofrenii za příčinu deviace, kdy během svých výzkumů se zaměřil na duševně slabé jedince, u nichž se jejich IQ pohybovalo v rozmezí 80-70. Ve svých výzkumných závěrech Goddard konstatoval, že mezi jedinci se nedědí kriminalita, ale oligofrenie, která teprve vede ke kriminalitě samotné (Fišer, Škoda, 2009, s. 30).

Sociálně psychologický přístup

Teorie sociálního učení

Novější teoretické přístupy, které již připouštějí a hlavně zkoumají vliv více faktorů, započal německo-britský psycholog Hans Eyseneck, zabývající se neurotickými jedinci hlavně extrovertního charakteru, kteří měli nižší schopnost sociálního učení. Následná socializace těchto osob neprobíhá v požadovaném souladu se zbytkem společnosti a chování těchto takových socializovaných jedinců se projevuje jako deviantní. Za signály neurocity byly považovány například úzkosti, pocity méněcennosti aj. (Fišer, Škoda, 2009, s. 31)

Teorie charakteru a temperamentu

Autor této teorie je Claude Cloninger, tato teorie se označuje jako „multidimenzionální teorie osobnosti“. Cloninger předpokládá predikci chování a reakcí jedince na základě jeho osobnostních rysů. Výsledkem jeho vědecké činnosti je

¹¹ Později byla tato teorie zavrhnuta, jelikož neobsahovala a nezkoumala vliv psychosociálních vlivů a faktorů u zkoumaných osob.

charakteristika osobnosti delikventa, kdy delikvent je natolik egocentrická osobnost, že případné negativní, opovrhující a jiné reakce, či sankce ze strany společnosti jsou mu naprosto lhostejné (Fišer, Škoda, 2009, s. 32).

Sociologický přístup

Sociologické přístupy se zaměřují na projevy patologického a deviantního chování v kontextu společnosti a jejich subkultur.

Do teorií kulturního přenosu jsou řazeny následující **tři teorie**.

Teorie **strukturálního tlaku** vnímá deviantní chování, jako následek tlaku určitých problémů ve společnosti. Zde je možno zahrnout klasická tvrzení, například chudoba vede k prostituci, kriminalitě (Fišer, Škoda, 2009, s. 34).

Kontrolní teorie spatřuje jako příčinu deviace absence sociální kontroly společnosti ze strany států, kdy následně dochází k deviantnímu jednání.

Etiketizační teorie je v oblasti teorií kulturního přenosu jednou z nejznámějších teorií. Podle této teorie za vznikem deviantního chování jedince může chování okolní společnosti vůči jedinci, který zprvu deviantní není. Společnost jej ovšem do této kategorie zařadí, tzv. „onálepkuje“ a jedinec se následně s touto nálepkou, tedy i rolí identifikuje a takto následně jedná (Fišer, Škoda, 2009, s. 34).

Teorie diferenciální asociace

Americký sociální kriminolog Edwin Sutherland přichází z tvrzením, že deviantní chování si jedinec získává během své socializace a interakce v primární skupině, například v subkultuře kde vyrůstá. Právě v této skupině deviantní chování není nijak sankcionováno, což vede k jeho ukotvení jako normálního v psychice devianta. (Fišer, Škoda, 2009, s. 34)

Teorie anomie

Hlavním zakladatel a průkopník teorie anomie je otec moderní sociologie, francouzský sociolog Emile Durkheim, který poukazoval na tzv. „turbulentní sociální změny“. Vlivem rozmachu a nezastavitelnosti pokroku společnosti jsou starší normy, hodnoty, rychle narušovány a odmítnuty, přitom nové normy za původní odmítnuté neexistují, nebo jsou nahrazovány později. Výsledek tohoto procesu je sociální a společenský chaos, ze kterého vzniká u jedince pocit nejistoty a začíná jednat patologicky. V souvislosti s absencí norem, tedy anomie, se Durkheim věnoval převážně suicidálnímu jednání osob. V návaznosti na tuto teorii pokračoval Robert Merton, který se

zaměřoval na tlak společnosti na jedince, kterému jsou předkládány stále náročnější cíle, společenská uznání a ideály. Jedinec vystavený takovému tlaku se v případě neschopnosti přizpůsobit společnosti začíná jednat patologicky (Fišer, Škoda, 2009, s. 34).

Munková (2001) vysvětluje teorii anomie podle Emile Durkheima jako stav rozpadajících se hodnot a norem, kdy nové nejsou jednoznačně stanoveny a u jedince nasátá stav anomie. U jedince tak nastává subjektivní pocit, že společnost není dostatečně regulována a jedinec si musí tedy pomoci sám, což vede k projevování a uspokojování vlastních egoistických potřeb a cílů (Munková, 2001, s. 33).

3.2 Společensko-sociální normy

V zásadě v každém společenském zřízení se pokouší vůdci, politici, nebo sama společnost ustanovit určitý fungující řád. V nynější době jsou jednotlivá státní zřízení nejčastěji založena na tzv. právním státě, kdy hlavním pilířem bývá ústava, dále zákony, obecné závazné vyhlášky, náboženská pravidla, předpisy, pravidla a další (Urban, Dubský, Bajura, 2012, s. 33).

Aby mohla vznikat sociální deviace, musí být nejprve stanovena společenské norma. Norma se snaží vytvořit a udržet určitý standard, který vychází z většinového chování a žádosti společnosti.

Normy se liší mezi kulturami i subkulturami, kdy hodnocení normality záleží na dosažené úrovni vývoje hodnotitele. Tedy jinak bude normalitu vnímat dítě, dospělý, senior atd. Norma se mění taktéž v čase, kdy společenský vývoj ji posouvá (Fišer, Škoda, 2009, s. 19).

Komenda (1999) popisuje sociální deviaci jako odchylku od sociální normy, kdy každá norma je tvořena tak, že u ní existuje riziko její porušení. V případě že by zde riziko porušení normy neexistovalo, byla by i samotná sociální norma zcela zbytečná a bezúčelná (Komenda, 1999, s. 28).

Společenské a sociální normy mohou být různé, nejčastěji se ale jedná o mravní, zvykové, náboženské, právní a sociální normy.

Dle Krejčířikové, (2007) je pojem sociální norma převážně verbalizované pravidlo, které jedinci ve společnosti mají v rámci svého chování respektovat a sami jej považují za závazné, kdy norma, pravidlo, vymezují určité a jasné hranice pro chování ve společnosti.

Zároveň u společenské normy popisuje tři její hlavní významy. Norma charakterizuje to, co je obvyklé a osvědčené, dále norma vymezuje, co je přípustné a v poslední řadě norma může být to, co je správné a žádoucí. Norma spíše vymezuje určité hranice pro chování (Krejčířiková, 2007, s. 41).

Mravní normy

Z pohledu sociologie jsou mravní normy považovány za typ sociální normy, která má morální obsah a současně zasahuje i do etického kodexu. Hlavním cílem morální normy je vymezení chování v konkrétní situaci, kdy má spíše sociální funkci ve společnosti. (Krejčířiková, 2007, s. 42).

Zvykové normy

Taktéž pojmy jako zvyk, zvyklost, obyčej, rituál jsou synonyma pro zvykové normy, kdy každý tento termín má menší své nuance, kterými se odlišuje od ostatních. Důležitým společným rysem těchto pojmů je, že se jedná o nejzákladnější, nejspontánnější druh společenských norem, které vznikly vlivem své dlouhodobosti, trvání a dodržování ve společnosti (Krejčířiková, 2007, s. 42).

Sociální norma

Pojem sociální, nebo-li společenská norma je obecně často užívaný termín v běžné společnosti, ovšem samotné vydefinování „hranic“ normy je poměrně složité, jelikož norma vychází z určitých tradic, obyčejů, rituálů, nepsaných dohod a společenského chování v různých sociálních rolích. Nejedná se tedy o přesně definované, vypsané zákony. Mnohé normy je velmi těžké verbálně popsat. Tímto se objevuje další pohled na danou problematiku jak stanovit, co je společenská norma, kdy je porušována nebo není dodržována (Urban, Dubský, Bajura, 2012).

Normu je tedy možno považovat jako určitý standard a zároveň jako nástroj pro poměrování reality, je tedy nástrojem, který napomáhá srovnávání mezi žádoucím a nežádoucím, vhodným a nevhodným, zdravým a patologickým, dobrým a špatným, obvyklým a výstředním chováním. Sociální normu zde můžeme považovat za obecné kulturní a časově podmíněné verbalizované pravidlo lidského chování (Urban, Dubský, Bajura, 2012).

Cílem této sociální normy, který je možno dále definovat jako předepsaný způsob chování, jenž v určitých situacích pomáhá dosáhnout daných cílů v přirozeném soužití

a spolupráci. V zásadě je tedy základní funkcí sociální normy udržet sociální soudržnost a dosahovat konformity.

Fišer a Škoda vymezují **konformitu** jako jev, kdy se jedinec v určité situaci ve společnosti „přizpůsobuje“ podle okolních pravidel a norem společenským pravidlům. Konformní jednání je podporováno formou nejrůznějších společenských reakcí a sankcí. Reakce jsou buď formou různých formálních a neformálních odměn, může se jednat o pochvalu, uznání, ocenění aj. Negativní reakce jsou opět formálního nebo neformálního charakteru v podobě trestů, od pokárání, přes finanční sankci, až po trest odnětí svobody. V případě formálních reakcí se jedná o následné jednání podle zákonných norem a pravidel, které jedinec ve společnosti musí dodržovat. Vymáhání těchto sankcí je spojeno s celou řadou institucí, jako je policie, soudy, správní a kontrolní orgány státu. Neformální reakce zahrnují alespoň celkově organizované reakce vůči projevům deviantního chování. (Fišer, Škoda, 2009, s. 20-21)

Navazující funkcí sociálních norem je tedy i to, že pomocí jejich používání můžeme předvídat, jak se situace a chování bude nadále vyvíjet.

Norma ovšem musí být také vynutitelná,¹² váže se proto na ní určitá sankce. Sociální norma má své určité znaky a taktéž svůj obsah, ve kterém je jistá analogie a konektivita s dalšími společenskými opatřeními. K určitým a podstatným normám na kterých společnosti nejvíce záleží, jsou v případě jejich překročení, porušení, přiřazeny sankce (Matoušek, Kroftová, 1998, s. 115).

3.3 Agrese

Agrese je jedna z přirozených složek psychologického souboru vlastností jedince, kdy projevy agrese a agresivního jednání mají různou formu a cíl. „*Agresivní chování člověka je přirozenou součástí jeho sociálního chování a zároveň je součástí chování zaměřeného na uspokojování potřeb a dosahování cílů.*“ (Výrost, Slaměník, 2008, s. 267)

¹² V případě příliš závažného překročení nebo porušení velmi závažné normy, se již jedná o protiprávní a společensky nebezpečné jednání. Jednotlivé právní usnesení, obvykle trestní zákony a zákoníky, definují samotné trestné činy a další protizákonné, společensky nebezpečné deviantní jednání. Obecná definice zločinu pro středo-evropskou kulturu se dá charakterizovat následovně „*Máme-li zločin definovat, jde o vědomé a dobrovolné spáchání činu považovaného za společensky nebezpečný a zakázaného nějakým pravidlem stanoveným oprávněnou autoritou.*“ (Jandourek, 2011, s. 12)

Agrese je také součástí naší společnosti, historie i sportu. V souvislosti s agresivním chováním sportovců, uvádí Slepíčka (2011), že samotná agrese sportovců zvyšuje agresi i u sportovních diváků (Slepíčka, Hošek, Hátlová, 2011).

U agrese je také podstatné dle Šimčíkové Čížkovské (2004), vymezit záměrnost a uvědomělost jedince, který agresi činí. Není tedy možné považovat člověkem způsobené náhodné poškození nebo ublížení jinému člověku vlivem neopatrnosti za projev agresivity (Šimčíková Čížovská, 2004, s. 117).

Další definice agrese charakterizuje Ludvík Edelsberger (2000), jako jednání, které vytváří úsilí proti některému objektu s výrazným záměrem tomuto objektu ublížit (Edelsberger in Defektologický slovník, 2000, s. 29).

Agresi je možné specifikovat podle toho, na jaký objekt směřuje, zda-li agresor projevy své agrese směřuje vůči své vlastní osobě, kdy toto jednání se označuje jako sebepoškozování nebo suicidální tentameny.

Další typ agrese její strůjce směřuje proti jinému objektu, jako jsou další osoby, zvířata, majetek, nebo hodnoty společnosti (Šimanovský, 2002, s. 9).

Podle Čermáka (1998) agresi je možné také rozdělovat na emocionální a instrumentální. Pokud si agresor stanoví určitý cíl, kterého chce pomocí agrese dosáhnout, jedná se o instrumentální agresi. V případě emocionální agrese agresor jedná na základě aktuálních silných negativních emocí, které prožívá, obecně je toto jednání nazýváno jako jednání v afektu (Čermák, 1999, s. 204).

Podle Poněšického (2005) je agrese součástí mohutnosti psychologické výbavy jedince, kdy se jedná o vrozenou vlastnost, popřípadě připravenost, kterou člověk používá pro obranu, nebo i prosazení sebe samého (Poněšický, 2005).

V případě vzniku překážky, která brání jedinci v dosažení jeho cíle a úspěšně tuto překážku nemůže překonat, uvádí Spurný (1996), vliv frustrace a narůstá následná agrese, která pomáhá takto flastrovanému jedinci vyrovnat se s psychickou zátěží. (Spurný, 1996, s. 18).

3.4 Násilí

V literatuře se mnohdy používá termín násilí, jako synonymem pro agresí. Ovšem násilí je v zásadě již konkrétní činnost vůči určitému objektu v nějaké souvislosti, například domácí násilí, nebo divácké násilí, kdy se jedná o projevy násilí vícero jedinci, či přímo určitou skupinou.

O pojmu násilí se dá také uvažovat, jako o vyšším stupni fyzické agrese, kdy výsledkem jsou již závažnější důsledky (Anderson, Huesmann, 2003, in Výrost, 2008).

Obdobně násilí vnímá i Čermák (1998), který uvádí následující. „*Násilí je někdy z agrese vyčleňováno jako samostatná subkategorie a je definováno jako záměrný pokus fyzicky někomu ublížit*“ (Breakwellová, 1997, in Čermák, 1998, s. 12).

V souvislosti s násilím je velmi výstižná definice Ericha Fromma (1997), který vysvětluje, že člověk je jediným primátem, který zabíjí a týrá příslušníky svého druhu, bez jakéhokoliv důvodu a zároveň při tom dokáže vnímat své uspokojení (Fromm, 1997 s. 17).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 HARMONOGRAM VÝZKUMU

Základem každého kvalitativně orientovaného výzkumu, který je mimo jiné velmi časově náročný, by mělo být podle Hendla (2016) již na začátku samotného výzkumu stanovení vhodného a pečlivého harmonogramu jednotlivých kroků, dle kterého bude probíhat samotné výzkumné šetření. Během výzkumu může často docházet k překrývání jednotlivých fází v harmonogramu. (Gavora, 2000; Švaříček et al., 2007). Pro lepší časovou orientaci je vhodné takovýto harmonogram graficky zrealizovat.

Tabulka č. 2: *Harmonogram výzkumu a tvorby diplomové práce*

Výzkumná činnost	Předpokládaný termín realizace
Stanovení výzkumného problému a cílů Vydefinování názvu práce	květen – červen 2016
Kontaktování jednotlivých členů chuligánské organizace ve Zlínském kraji	červenec – srpen 2016
Příprava terénního výzkumného šetření Záměrné pozorování vybrané organizace	září – prosinec 2016
Kolektivní kontaktování členů chuligánské organizace	listopad - prosinec 2016
Tvorba teoretické části práce	listopad 2016 – únor 2017
Realizace výzkumné části v terénu	leden 2017
Vyhodnocení výzkumné části Přepis rozhovorů Kódování dat	leden – únor 2017
Vytvoření závěru diplomové práce	únor 2017
Gramatická a stylistická korektura Vytištění a odevzdání diplomové práce	březen - duben 2017

4.1 Volba výzkumného přístupu

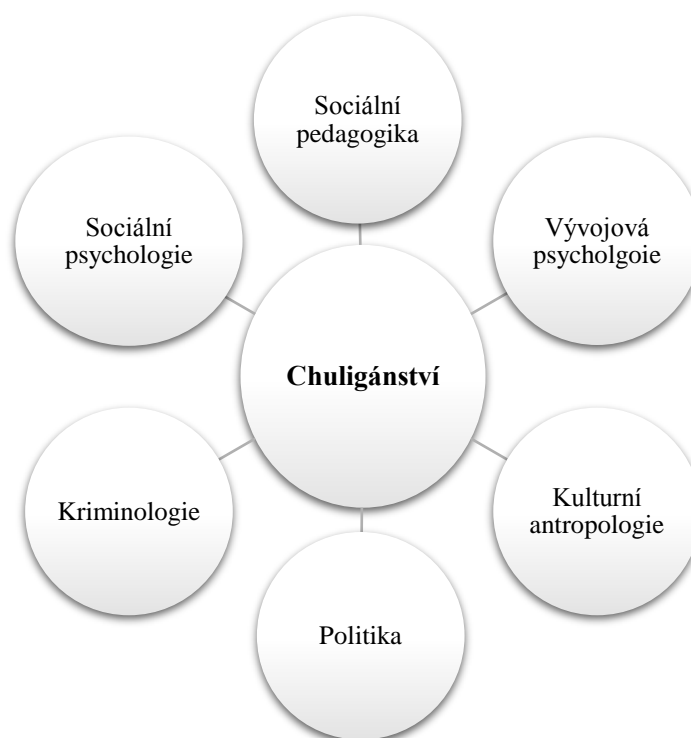
Vzhledem k vybranému tématu a problematice, kterou se tato diplomová práce zabývá, byl po pečlivém zvážení zvolen jako nejvhodnější přístup k výzkumnému šetření tzv. **smíšený kvalitativní a kvantitativní design výzkumu**. Vzhledem k dané problematice a povaze výzkumu, bude zde **převládat kvalitativní přístup**. Kvantitativní přístup bude sloužit jako doplňkový nástroj pro ověření validity získaných dat.

Hlavním úkolem kvalitativního výzkumu je zjistit a objasnit v daném prostředí nebo situaci, proč lidé reagují určitým způsobem (Hendl, 2016). Další jeho předností je možnost do hloubky porozumět vybranému jevu, fenoménu a interpretovat subjektivní realitu daného jedince (Gavora, 2000, Miovský, 2006).

Tyto základní charakteristiky předurčují použití kvalitativního výzkumu jako vhodné metody pro výzkum chování subkultury chuligánů prostřednictvím introspekce a to formou polostrukturovaných rozhovorů. Ačkoliv část autorů poukazuje na negativní stránky kvalitativního výzkumu, jako je nemožnost zobecnění výsledků na širší část populace, přesto byl vybrán jako nejvhodnější, jelikož jeho další předností je možnost konvergence, tedy úzké popsání daného fenoménu (Hendl, 2005, srov. Chráska 2007).

Jelikož zvolené téma zabývající se chuligánstvím má přesah do několika humanitních disciplín a je tedy interdisciplinární, je jeho zkoumání značně složité, neboť se prolíná do celé řady oblastí, jak ukazuje pro tyto potřeby níže vytvořený diagram.

Diagram č. 1 - kruhový: Interdisciplinární zobrazení problematiky chuligánství

4.2 Užité výzkumné metody

Vzhledem k tomu, že tento výzkum je zaměřen na doposud málo probádanou problematiku, kdy cílem tohoto výzkumu je popis získaných dat a jevů o vybrané chuligánské organizaci, skupině, je toto šetření klasifikováno jako **explorativně-deskriptivní**. Zároveň se organizátor výzkumu pokusí vysvětlit **zakotvenou teorii**, nazvanou „*Pyro není zločin, ale konflikt*“, která během výzkumu vznikla.

Cílem této metody, která je v zahraniční literatuře označována také jako „podložená teorie“, je vytvořit zcela novou teorii na základě získaných výstupních dat výzkumu. Jak uvádí Strauss a Corbinová (1999), nezačíná se s nějakou teorií, která by byla následně ověřována, ale začíná se pracovat s doposud neprozkoumanou oblastí jevu, ze kterého se samy vynoří podstatné oblasti, které jsou významné (Strauss, Corbinová, 1999).

Základem pro tuto teorii jsou výstupní data z kvalitních rozhovorů a pozorování. Hlavním cílem výzkumu je jedinec, označován jako subjekt, kdy se výzkumník snaží odhalit motivaci subjektu pro jeho chování. Získané výstupní informace je nutno poměrně složitě rozklíčovat předem definovanými postupy kódování. Mimo tento postup výzkumník se snaží nalézt informace i „mezi řádky“.

Je-li tato metoda správně užitá ve vhodném prostředí, mělo by dojít k odhalení určitého subjektivního procesu konstruktivní reality. Cílem metody tedy není popsat zkoumaný jev ze statického hlediska, ale jde o zachycení a detailní popis jevu v jeho dynamičnosti. Dalším podstatným krokem k vytvoření zakotvené teorie je použití tří typů kódování.

Toto kódování mimo jiné, ukazuje, kdy již dochází k „nasycení dat“ a výzkumné šetření by mělo být ukončeno, jelikož již nezískáváme nové informace, pouze další získávána data se nám opakují.

V první řadě je potřeba na začátku výzkumu nejprve přesně vymezit výzkumný problém a následně formulovat výzkumnou otázku tak, aby ponechala dostatek prostoru a určité volnosti k hlubšímu prozkoumání požadovaného jevu. V průběhu získávání a sběru dat je kladen důraz na hledání jevů, které mají ke zkoumanému fenoménu určitou souvislost a napomáhají tak k odhalování vztahů mezi nimi.

Samotný výzkumník se předmětnou a obdobnou problematikou zabývá více jak čtyři roky, kdy během této doby bylo využito tzv. **nezúčastněného, přímého, skrytého**,

nestrukturované pozorování (dále jen NPSNP) u dané (i jiné) organizace. Výsledkem tohoto pozorování je mnoho video materiálů, fotografií, rukou psaných poznámek, situačních schémat rozložení jedinců ve skupinách a jiné podpůrné materiály.

Většina těchto materiálů ovšem nebude v rámci této diplomové práce zveřejňována, jelikož jsou natolik specifické a konkrétní, že by mohly porušit zásadu anonymity respondentů a tím také zákonné podmínky spjaté s tímto výzkumem. Nicméně tyto velmi cenné poznatky a zkušenosti napomohly k lepšímu pochopení fenomenologie a sestavení následných rozhovorů.

V souvislosti s použitím metody zakotvené teorie, bude využito při analýze dat strategie tzv. **realistického přístupu**. Výzkumník tedy přistupuje k výpovědním ze strany respondentů jako k jejich **subjektivním popisům** a vnímání jejich vnější a vnitřní reality (Švaříček, Šedová, 2007). Samozřejmě tento způsob strategie analýzy dat má své úskalí, jelikož může dojít k velmi nekritickému přijímání názorů respondentů. Z tohoto důvodu je nutné použít pro zvýšení validity výzkumu následnou triangulaci.

Po získání kvalitních a nasycených dat v rozhovorech respondentů, které jsou směřovány k vlastní **introspekci** respondenta, bude pro vytvoření výsledné zakotvené teorie využito tzv. **kódování rozhovorů** a to za pomoci postupu: **otevřené kódování – axiální kódování – selektivní kódování**.

4.3 Stručný popis introspekce

Introspekce spadá do oblasti psychologie, kdy se jedná o metodu, která vede k rozpoznávání jaké myšlenky, názory, postoje si jedinec vybavuje ve svém vědomí, tedy myslí. Tuto metodu je možné označit také jako „sebezpozorování“. Introspekce má různé uplatnění a obvykle je směřována v kontextu k danému objektu, což jsou asociace.

Poprvé metodu introspekce popisoval a navrhl anglický filosof John Locke v roce 1668. Obdobně tuto metodu popisoval i francouzský filozof René Descartes.¹³ Standardizovaná aplikace této metody pod kontrolou německého psychologa Wilhelma Wundta proběhla poprvé až v 19. století, v první psychologické laboratoři na světě, která byla v Lipsku. Později se introspekce stala jednou z dominantních metod psychologie.

¹³ Někteří autoři spatřují již ve slavném citátu René Descartes „Cogito ergo sum“, skrytou úvah o přemýšlení ve vztahu ke své vlastní personě, což evokuje prvky introspekce.

Introspekce byla mimo jiné silně kritizována z pohledu behaviorismu, později bylo usilováno o její nahrazení metodou extrospekce. Nicméně introspekce je i nadále uznávanou a důležitou součástí kvalitativního výzkumu.

4.4 Stanovení výzkumného problému a otázek

Celkovým úsilím předmětného výzkumu této diplomové práce je snaha nalézt vysvětlení na obecný výzkumný problém, který je stanoven takto: „**Jak vnímají členové chuligánských subkultur projevy svého fanouškovského chování v souvislosti se zákonnými a společenskými normami**“.

Při hlubším zkoumání tohoto problému se objevuje celá řada úvah a otázek proč vlastně členové chuligánských subkultur, nejenom ve Zlínském kraji, velmi často prakticky rituálně a stereotypně opakují své chování a nemění své postoje, kdy tyto faktory mají za následek různé druhy konfliktů a rozpory se zákonnými normami České republiky. Převážně se jedná o tři zákony: z. č. 200/1990 Sb., O přestupcích, z. č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky, z. č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

V historii této zkoumané subkultury se část členů chuligánských organizací jistě dostala do různých konfliktních situací s policií i společností, kdy pod termín společnost můžeme zahrnout ostatní sportovní diváky nebo zbytek veřejnosti. Za svoje chování byli chuligáni ze strany policie trestáni, tzn. bylo proti nim použito donucovacích prostředků, došlo k omezení jejich osobní svobody, probíhalo jejich vyšetřování ze strany policejních orgánů činných v trestním řízení, následně soudní stíhání, i přesto své fanouškovství chování mění velmi málo, popřípadě pozmění své chování, ale jejich vnitřní postoje zůstávají konstantní.

Samozřejmě v každém demokratickém a právním státu se stát jako instituce snaží o dodržování a vymáhání práva. V této problematice diváckého násilí a chuligánství se v první řadě využívá bezpečnostních složek státu, jako je státní policie a obecní policie. Do fotbalových opatření, které jsou vyhodnocena jako riziková, jsou ze strany státu nasazeny různé složky policie, v praxi se jedná o příslušníky pořádkových jednotek, lidově zvané „těžkooděnci“, operativní skupiny sestavené ze členů Služby kriminální policie a vyšetřování, dále pak v posledních letech i „anti-konfliktní tým“

Chuligánské organizace jsou si vědomy existence těchto složek policie i možných případných rizik, ve formě postihu za jejich chování. V čem tedy spočívá jejich

odhodlanost pokračovat v určitém vzorci chování? Jak vůbec vnímají právní a morální normy? Jaká je míra jejich individuální identifikace s těmito normami? Při posouzení těchto aspektů byla vydefinována hlavní výzkumná otázka v následujícím znění.

Hlavní výzkumná otázka:

„Je podle členů chuligánské subkultury ve zkoumaném (Zlínském) kraji jejich „fanouškovské chování“ v rozporu s platnými zákony a společenskými normami?“

Dílčí výzkumné otázky:

„Jaká je míra identifikace členů chuligánské organizace subkultury ve Zlínském kraji k jejich vlastní skupině?“

„Jaké názorové stanoviska zaujímají vůči konkrétní práci bezpečnostních složek, která je v přímém konfliktu s projevy jejich chování?“

4.5 Výzkumná forma a triangulace

Během výzkumného šetření, kdy je zapotřebí využít kvalitní fenomenologie, která se zaměřuje na co nejpřesnější zkoumání sociálně společenských jevů, bylo využito tří výzkumných metod. Jako hlavní a nosné metody bylo využito rozhovorů, které po následné transkripci z audio nahrávky do textové podoby byly podrobeny otevřenému, axiálnímu a selektivnímu kódování. Vzhledem k již výše popsané nutnosti triangulace bylo využito jako triangulační metody pro získané rozhovory tzv. **Likertovy škály**. Tato škála byla vytvořena pro pětistupňové hodnocení určitých výroků, které byly buď přímo, nebo reversně zformulovány vůči hlavním otázkám v rozhovoru. Jako první zároveň spíše podpůrnou metodou byla využita již zmíněna metoda NPSNP, která bylo aktivně zacílena na zkoumanou chuligánskou skupinu během osmi fotbalových zápasů, včetně chování skupiny před a po ukončení zápasu.

Polostrukturované rozhovory

Vedení správného kvalitativního rozhovoru je poměrná náročná. Je zde zapotřebí mnoha dovedností ze strany výzkumníka, jako jsou citlivost, koncentrace, interpersonální porozumění a osobní disciplína (Hendl, 2016).

Je nutné zvolit vhodné pořadí otázek, vytvořit důvěru a pocit anonymity respondenta, taktéž délka rozhovoru musí být přiměřená. Tak jako u každého rozhovoru v běžné sociální komunikaci i zde by měl rozhovor mít tři části, tedy úvodní, hlavní jádro, závěrečnou část.

Rozhovor byl sestaven celkem z 37 otázek. Některé otázky byly orientovány přímo k zodpovězení výzkumných otázek, jiné napomohly k hlubšímu pochopení a prozkoumání jevů a názorů respondentů. Jednotlivé otázky byly dále rozříděny do tří bloků: **Blok I. Introspekce vnímání své vlastní osoby**, **Blok II. Introspekce vnímání své vlastní organizace/skupiny**, **Blok III. Introspekce vnímání své organizace/skupiny v okolní společnosti**

V odborné literatuře je uváděno šest zásadních typů otázek, které by se měly objevit v kvalitativním rozhovoru (Patton in Hendl, 2016). Ke stručnému popisu těchto otázek je vždy jako příklad uvedena jedna z otázek z rozhovoru.

1. Otázky ve vztahu ke zkušenostem, či chování:

Vztah je zde především v oblasti aktivit zodpovídané osoby. Cílem je zjistit, co by tazatel v hypotetické roli neustále přítomného pozorovatele vše viděl, zažil s tázanou osobou. „*Jaké chování je pro Tebe typické v rámci Tvého osobního fandění?*“

2. Otázky ve vztahu k názorům:

Zde je hlavní snahou porozumět kognitivním a orientačním postojům jedince. Snažíme se z odpovědí zjistit, jak respondent vnímá svět, jaké jsou jeho cíle, normy, hodnoty, záměry, vášně aj. „*Co si myslíš o zasahování policie do Vašeho veřejného projevu fandění?*“

3. Otázky ve vztahu k pocitům:

Hlavním cílem je zachycení citového a emočního poznání u reakcí respondenta, jeho zkušenosti a prožitky. Odpovědi by měly být spontánní. „*Co Tebe během zápasu nejvíce popudí, jaké přitom máte pocity?*“

4. Otázky ve vztahu ke znalostem:

Tyto otázky mají pomoci objasnit, jaké jsou skutečné znalosti tázaného respondenta. Zejména je zde kladen důraz na fakta, nikoliv na názory a pocity. „*Myslíš si, že činnost Vaší organizace může být v rozporu se zákony?*“

5. Otázky ve vztahu k vnímání:

Pomocí těchto otázek se zjišťuje, co respondent slyšel nebo viděl. Odpovědi by měly objasnit, co způsobilo určitou reakci jedince, vůči které byl vystaven. „*Co vnímáš jako nejvíce přínosné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?*“

6. Otázky ve vztahu k demografii a kontextu:

Z názvu je patrné, že tyto otázky jsou zacíleny na identifikační údaje respondenta, jako jsou jeho pracovní situace, dosažené vzdělání, věk, rodinný stav, pohlaví aj.

V případě výzkumného šetření této diplomové práce bylo využito všech typů otázek, kromě otázek ve vztahu k demografii, jelikož tyto údaje byly zjištěny v první části šetření, kdy se jednalo o stručné vyplnění dotazníku označeného jako **I. Část výzkumného šetření**.

4.5.1 Ověření validity pomocí triangulace

Pro následnou verifikaci získaných dat v kvalitativním výzkumu je nutné použít tzv. „triangulaci“. Primárním a důležitým účelem triangulace je ověření, či zvýšení validity, tedy věrohodnosti získaných dat v prováděného výzkumu a tedy i zvýšit samotnou objektivitu a profesionalitu výzkumu. Jelikož každá výzkumná metoda má svoje pozitiva a negativa, je nutno u vybrané metody její negativní dopady během výzkumném šetření, pokud možno co nejvíce eliminovat.

V praxi se tedy jedná o využití více výzkumných metod, které se navzájem doplňují a kompenzují tím skutečnost, že daný výzkumný problém, není konfrontován pouze s jedním přístupem, ale nejméně dvěma odlišnými přístupy.

Paralelní

Taktéž simultánní triangulace pojednává po užití kvalitativních a kvantitativních metod v stejné časové ose výzkumu. Výsledkem je vzájemná konfrontace získaných výsledných dat po jejich nashromáždění a ukončení obou výzkumných šetření. V zásadě se jedna metoda určí za hlavní a druhá jako podražená, jejímž účelem je potvrdit správnost výstupu výzkumu (Hendl, 1997, s. 75-88).

Postupný

Nebo-li sekvenční způsob užití triangulace funguje na principu, kdy se získané výsledky z prvního výzkumu použijí jako výchozí informace, data pro následující výzkum. Samotný závěr této triangulace je poté formulován po konfrontaci výsledků obou výzkumných šetření. Cílem je opět vyvrátit, nebo naopak potvrdit výsledky výzkumu prvního (Hendl, 1997, s. 75-88).

V tomto výzkumu bylo využito paralelního přístupu triangulace, jelikož respondent ihned po ukončení rozhovoru vyplnil poslední díl výzkumného šetření, nazvanou jako **III. Část – Škálové hodnocení výroky.**

Likertova škála

Metoda Likertovy škály byla vytvořena ve 30. letech 20. století americkým psychologem Renssem Likertem. Její původní cíl a zaměření bylo zachycování a měření postojů v dotazníkové formě. V současné době se ovšem využívá k měření i jiných proměnných než jsou pouze postoje (Hayes, 1998).

Jednotlivé výroky navazovaly na již položené otázky v rozhovoru a byly ošetřeny „reverzitou“ vůči původním otázkám. V praxi tedy například otázka v rozhovoru zněla „*Jak vnímáš označení chuligán?*“ V následném samotném výroku byla věta zformulována „*Označení chuligán mě nijak neuráží*“.

4.6 Výzkumný soubor a vzorek

Základním výzkumným souborem jsou v prostředí fotbalové scény a subkultury chuligánů „oficiální“ fotbalové chuligánské organizace působící ve Zlínském kraji, kdy byly stanoveny tři hlavní kritéria pro jejich výběr. Hlavní parametr byl ten, že daná organizace musí být vázána na fotbalový klub, který se **účastní prvoligové nebo druholigové soutěže**. Tím byla s velkou pravděpodobností zajištěna velikost skupiny a hlubší identifikace členů organizace s fotbalovým klubem a chuligánstvím.

Dalším dílčím parametrem byly aktivní stálá účast organizace při fotbalových zápasech minimálně na domácím teritoriu. Jelikož existují i další organizace, které již nejsou aktivní a mají pouze několik členů a jsou i nadále vedeny spíše z jakési nostalgie a sentimentality. Obvykle se tyto kdysi aktivní organizace přidružují jako frakce do aktuálně větší a stabilnější organizace.

Poslední podmínkou byla oficiální propagace organizace jakoukoliv formou. V současné době se nejčastěji používají sociální sítě, video servery aj. Jelikož část výzkumného šetření se zabývá právě prezentací a hlavně vlastním vnímáním své organizace v kontextu zbytku populace.

Po následném terénním výzkumu viz. nadcházející kapitola, bylo osloveno celkem pět členů organizace, kteří měli největší aktivní snahu se do výzkumu zapojit a byli organizátorovi výzkumu otevření.

4.7 Průběh terénního výzkumu a sběr dat

Naprostou zásadní a možnou překážkou v tomto výzkumném šetření bylo získání důvěry u členů nejmenované chuligánské fotbalové organizace ve Zlínském kraji, která se váže a podporuje fotbalový tým, který se účastní jedné z ligových soutěží v ČR.

Jelikož velká část členů této organizace má jasně vymezená pravidla a postoje vůči bezpečnostním složkám a zejména Policii České republiky, bylo získání důvěry o to náročnější, jelikož v době provádění tohoto výzkumu je hlavní organizátor šetření aktivním policistou ve služebním poměru, což je také zásadním limitem této práce.

Ačkoliv se výzkumník této problematice ve své služební činnosti i volnočasových aktivitách věnuje, tudíž s členy chuligánských organizací se vědomě i nevědomě střetává, bylo potřeba nejprve získat mediátora pro navození důvěry a nenásilnosti výzkumného šetření.

V první fázi výzkumu, která byla pracovníčně pojmenována jako „Akce mediátor“, výzkumník požádal svého kolegu z ročníkového studia oborou Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, o kterém věděl, že se s touto organizací částečně a zřídka stýká, zda by mohl vytipovat člena této organizace, který by byl ochotný se zúčastnit výzkumného šetření zaměřeného na chuligánství.

Požádaná osoba, mediátor, přes internetovou sociální síť oslovil vytipovanou osobu, které ve stručnosti vysvětlil záměr výzkumu. Tento budoucí respondent s výzkumným šetřením souhlasil a sám nabídl zapojení dalších účastníků jejich organizace do výzkumu, kdy poskytnul na sebe telefonní kontakt.

Další fází bylo pokračování ve vytvoření důvěry mezi samotným výzkumníkem a členem chuligánské organizace. Prostřednictvím telefonických rozhovorů byly dohodnuty požadavky a pravidla výzkumu. Hlavní zásadou výzkumu bylo zaručit anonymitu, jak celé organizaci, tak i jednotlivým respondentům.

Následně se podařilo dohodnout i prvotní osobní kontakt s členem, organizace na pro něj „domácím“ teritoriu, tedy v prostorách jejich oblíbené hospody. Tento prvotní osobní rozhovor, byl veden na neformální úrovni, kdy byla jako forma komunikace navrženo oboustranné tykání. Budoucím respondentovi bylo detailně popsáno, jak bude výzkum

probíhat. Aby byla zaručena anonymita výzkumu, byla již zde předložena část z výzkumného šetření, tzv. informovaný souhlas se zařazením do výzkumného šetření, který potvrzoval zachování naprosté anonymity členů organizace, spolu s možností kdykoli v průběhu výzkumu odstoupit bez udání důvodu.

Ze strany respondenta byl hlavní dotaz ohledně případných otázek v rozhovoru, zda tyto nemohou nějakým způsobem identifikovat jejich personu, či nějaké skutky, činy, kterých se v minulosti zúčastnil. Další debata byla zaměřena na motivaci a důvody organizátora šetření.

Následně proběhlo postupné a individuální setkání s jednotlivými členy organizace, které probíhalo v měsících listopad roku 2016 až únor 2017. Bohužel v závěru výzkumu se jeden z respondentů rozhodl z výzkumného šetření odstoupit, což výzkumník akceptoval v souladu s prohlášením ve „Informovaném souhlasu o provedeném výzkumném šetření“. I přesto, že data pátého respondenta pod anonymním označením „E“ byla zničena a nejsou publikována, je možno konstatovat, že se velmi shodovala s datovým a informačním obsahem ostatních čtyř respondentů.

Pro lepší popsání, jak samotné výzkumné šetření probíhalo, je níže každý z respondentů stručně anonymně charakterizován a popsán. Zároveň tyto explorativně deskriptivní data již zasahují do důležité kapitoly **4. 8. Vyhodnocení a analýza dat.**

4.7.1 Respondent A

Prvním respondentem, který se zapojil do výzkumného šetření, byl třicet jedna let starý muž. V současné době je bez stálého zaměstnání, pochází z úplné rodiny. Je bezdětný, fotbalu a i jiným sportům se věnuje více jak patnáct let. V současné době je členem fanouškovské organizace třináct let. Jeho nejvyšší dosažené vzdělání je vysokoškolské.

Během rozhovoru ochotně spolupracoval a snažil se organizátorovi šetření celou problematiku velmi popsat. Jeho emoce byly klidné a působil velmi vyrovnaným a uceleným dojmem. Předkládal celou řadu logických i právních argumentů, uváděl souvislosti aj. Jeho identifikace k fanouškovské organizaci je na velmi vysoké úrovni, sám uvádí, že se jedná „o jeho druhou rodinu“, kdy je ochoten se za členy své organizace postavit, zúčastnit se i případných konfliktů. Aktivně se různou činností podílí na fandění. Označení chuligán jej uráží a nepovažuje se za chuligána ale ultras fanouška. Členy své organizace i polici se snaží vnímat jako jednotlivce. Ovšem poukazuje na celou řadu zkušeností a zážitků, kdy právě fungování policie jako celek přineslo jemu i jeho organizaci značné komplikace a konflikty. Pyrotechniku považuje za součást fandění a atmosféry na fotbalu, přitom bere ohledy na okolí, zejména na malé děti a snaží se proto pyrotechniku užívat v rozumné míře. Práci různých policejních složek považuje za zbytečně aktivní a přehnanou. Poukazuje na používání tzv. dvojitého metru, kdy některé věci v tomto státě trestané jsou a obdobné nikoliv. Riziko trestního stíhání jej nijak nezastrašuje. Nicméně trest v podobě nemožnosti chodit a účastnit se fotbalového sportu jej děsí a snažil by se udělat maximum, aby takovému trestu předešel. Vlivem svých zkušeností s policií se nyní v případě trestního stíhání vyjadřuje pouze přes právního zástupce. Z hlediska zákona nepovažuje své jednání ani skupiny za natolik závažné, aby jej policie musela řešit a trestně stíhat. Je si vědom svého negativního postavení a vnímání ze strany policie. V názorech na polici zastává dogmatický postoj, kdy jí opovrhuje, zejména pak policií městskou. Objektivně konstatuje, že jeho projevy fandění a členství v organizaci mu mírně komplikují jeho osobní život, zejména v oblasti partnerské. Charakter svého chování a jednání taktéž nehodlá nějak měnit.

Prezentaci jejich skupiny a fanouškových skupin obecně v médiích považuje za velmi zkreslenou za účelem zisku a sledovanosti. Jeho rodinné prostředí a okolí si na jeho členství v organizaci již zvyklo.

4.7.2 Respondent B

Druhým respondentem byl dvacet osmu let starý muž, bez dětí, pocházející z rozvedené rodiny. V současnosti má stále zaměstnání, jeho nejvyšší dosažené vzdělání je středoškolské s maturitou. Konkrétně se zajímá pouze o jeden sport a to je fotbal zhruba patnáct let, členem fanouškovské organizace je nyní devět let.

Tento rozhovor probíhal na z jeho strany předem domluveném místě, jednalo se odlehlou část města, kde čekal mezi řadou garáží. Rozhovor probíhal v autě organizátora šetření. Po celou dobu rozhovoru měl na hlavě nasazenou kuklu. Při rozhovoru působil nervózním dojmem, na určité otázky reagoval podrážděně a na své odpovědi dával značný důraz. Jeho názory a postoje byly velmi silně citově a emočně zabarvené.

Pojmenování chuligán mu vadí, protože on sám se nepovažuje za rváče, ale věrného fanouška se záplem pro věc. Paradoxně se ale účastní i organizovaných bitek. Se svojí organizací je silně spjat jako s kamarády z dětství, mnozí členové mu pomáhají při stavbě jeho domu. Projevy svého fandění považuje za vcelku obyčejné, připouští že aktivita jeho fandění záleží na daném protihráči. Aktivně se účastní i výjezdů, kdy je obvykle řidičem. Negativní dopady na svůj osobní životě nevnímá. Za největší uspokojení považuje výhru nad příliš pyšnými fanoušky soupeře.

Práci bezpečnostních složek považuje za přehnanou a brutální. Riziko trestního stíhání jej nijak neodrazuje v jeho fanouškovských projevech. Za největší trest považuje zákaz vstupu na fotbal. S policií zvláště pak s vyšetřovateli a operativci má negativní zkušenosti, které označoval vulgárními výrazy. U pořádkových jednotek poukazuje na jejich početní a materiální výbavu, vnímá je jako honce a sebe jako štvanou zvěř. Zákroky považuje za nepřiměřeně brutální a agresivní. Městkou policii nerespektuje vůbec.

V případě pyrotechniky bere ohledy na okolí a kvalitu pyrotechniky, neničí cizí majetek. Vulgární chorály které zpívá, nepovažuje za tolik urážlivé při srovnání, co je dnes běžné ve zbytku společnosti v médiích. Z hlediska zákonů poukazuje na nerovnost různých osob ve společnosti a nefunkčnost soudů.

Vnímání ze strany společnosti považuje za kreslené, což dává za vinu jednostranné propagandě ze strany médií. Z pohledu policie se vnímá ne jako bytost, ale jako pouhá věc.

Jeho rodina členství v organizaci příliš neřeší. Svoji činnost i celé organizaci považuje za přínosné v mnoha směrech.

4.7.3 Respondent C

Třetím respondentem byl třicet tři let starý muž, který je ženatý a má dítě. Pochází z úplné rodiny, jeho nejvyšší dosažené vzdělání je středoškolské s výučním listem, v současné době má stále zaměstnání. O fotbalové prostředí se zajímá dvacet let, členem organizace je třináct let.

Rozhovor probíhal ve večerních hodinách v hospodském zařízení, kdy respondent konzumoval pivo. Jeho chování působilo suverénním a zkušeným dojmem, v rozhovoru místy používal lidové nářečí a slang. Mnoho zážitků bral s nadhledem a rozvahou, zároveň v otázkách ohledně policie byl značně důrazný.

Pojmenování chuligán, jak on sám slangově říkal „holska“, jej příliš neuráží, jelikož v minulosti přiznává, že chuligánem byl, nyní se však považuje se za ultras člena. Připouští že v minulosti mu příslušnost k organizaci mírně komplikovala osobní život. Naopak uvádí že získal celou řadu kamarádů a našel takto i současnou práci, považuje se za baviče.

Pyrotechniku má v oblibě a považuje ji za dokonalou součást atmosféry. Její používání nevnímá nějak nebezpečně, přitom argumentuje daleko nebezpečnějším jednáním, které policie neřeší. Své fandění považuje za důležité a slouží mu jako ventilace a relaxace.

Trestního stíhání se již nebojí. V minulosti byl již odsouzen k trestu odnětí svobody. V případě výkonu trestu, z vězení strach nemá. Případnému trestu zákazu vstupu na stadion by se bránil a obcházel jej, uvádí, že v Anglii je toto opatření důkladnější. Práci policie považuje za zbytečnou a nehrdinskou, mnohdy zacílenou na špatného pachatele. Zákroky policie vnímá velmi negativně, její přítomnost na stadionu považuje za zbytečnou. Rozčiluje jej také nákladnost policejních opatření a jejich naddimenzovanost. U městské policie poukazuje na její neprofesionalitu a nutnost asistence policie státní. Obecně své fanouškovské jednání nevnímá jako protizákonné, v případě ale nějakého většího ničení majetku už protizákonnost připouští.

Myslí si, že společnost je považuje za problematické živly, ale záleží, jak se zrovna chovají. Často se setkává s labelingem, ale v jeho hodnotách to je menší zlo, než být třeba policista. Činnost médií vidí jako zkreslenou, kdy uvádí, že konflikty a problémy na stadionech jsou nadhodnocené oproti realitě. Poukazuje na manipulaci diváků, když média si vybírají do rozhovorů záměrně například matky. Své jednání a činnost organizace považuje za důležitou zejména pro hráče a jejich výkon.

4.7.4 Respondent D

Posledním čtvrtým respondentem byl dvacet osm let starý muž, je svobodný, dětí žádné nemá. Rodina ve které vyrůstal je úplného typu, jeho nejvyšší dosažené vzdělání je středoškolské s výučním listem, v současné době má stále zaměstnání. Ve fotbalové scéně se pohybuje více jak čtrnáct let, členem organizace je deset let.

Rozhovor probíhal v odpoledních hodinách o víkendu na jednom menším vesnickém fotbalovém hřišti. Označení chuligán jej vůbec neuráželo a mírně mu dokonce lichotilo, sám se za chuligána považuje se všemi jeho prvky. Za svůj největší přínos pro atmosféru fotbalu považuje pyrotechniku, na které si on osobně zakládá a ví o svých schopnostech, jak ji i přes bezpečnostní opatření propašovat do sektoru. Taktéž jej baví provokování bezpečnostních složek, o kterých hovořil s velkým despektem, přirovnává je k nacistickým důstojník SS z Druhé světové války. Nejvíce jej popudí, když je jim neustále zakazována, nebo zhašena pyrotechnika.

Komplikace kvůli jeho příslušnosti k organizaci neuvádí, i když v jeho rodinném prostředí mírné neshody existují, partnerku nyní nemá, kdy poznamenával, že aspoň se s ní nemusí hádat.

S trestním stíháním má své zkušenosti, zejména negativní, kdy poukazuje, že jednat férově s policií se nevyplácí. V případě problému se nechává zastupovat právním zástupcem. Od ostatních členů skupiny vyžaduje loajálnost a odmítání komunikace s policií vůbec. Práci policie považuje za brutální a přehnanou a osoby pro polici pracující za psychicky labilní jedince. Tento jeho osobní názor vychází z potvrzení, které se mu dostalo ze strany vzdáleného rodinného příslušníka, který je členem policejního sboru. Ztráta jeho skupiny a nemožnost být přítomen jako fanoušek při zápasech jej vede až k extrémním myšlenkám o ukončení života. Což možné do jisté míry byla pouze vyřčená nadsázka.

Konflikty na stadionech, „fajty“ a jiné šarvátky jej baví. Z jeho odpovědí je možno vnímat i jakousi zvláštní míru soběstačnosti a zodpovědnosti, kdy v případech předem domluvených bitek mimo stadion, většinou mimo veřejnost, nezatěžují následně integrovaný záchranný systém svými zraněnými, nebo nežadají žádné vyšetřování ze strany policie.

Vnímání jejich organizace ze strany veřejnosti považuje za zkreslené, kdy příčinou je mediální obraz a nálepkování, vyobrazování jejich organizace jako hrůznou a extremistickou

4.8 Analýza a popis získaných dat

Cílem této kapitoly je analýza velkého obsahu získaných informací, které byly postupně získávány po celou dobu výzkumného šetření. Analýza kvalitativních dat je velmi náročná a obsáhlá, proto bylo zvoleno několik postupů pro jejich postupnou analýzu a vysvětlení. Kromě značné slovní deskripce dat bylo vytvořeno i několik grafických digramů a schémat a to pro lepší pochopení abstraktních souvislostí v dané problematice a fenomenologii zkoumaného jevu. V následujících třech podkapitolách jsou různými způsoby popsány a analyzovány získaná data.

4.8.1 Výsledky pozorování

Pro objektivnější a ucelenější pohled na chování vybrané chuligánské organizace, organizátor šetření provedl NPSNP organizace na fotbalových stadionech ve Zlínském kraji v rámci fotbalových zápasů.

Tato podpůrná metoda napomohla k lepší formulaci výzkumného problému a otázkám, dále k vytvoření otázek pro rozhovor a výroků. Organizátor sledoval jednotlivé reakce na určité podměty během celkem devíti fotbalových zápasu, jako byl například: gól do soupeřovy brány, faulování vlastního hráče, zákroky policie, užívání pyrotechniky, hanlivé pokřiky od soupeřových fanoušků, bezpečnostní opatření ze strany bezpečnostní agentury, reakce na výhru nebo prohru zápasu a mnohé další.

Mimo tyto reakce byla u zkoumané organizace zřetelně vidět míra koheze skupiny, částečně rozdělení sociálních a skupinových rolí. Opět je možné uvést příklady skupinových rolí, pracovníě označených jako: podpalovač problémů, provokatér, choralista, zpěvák, šedá eminence, leader, bavič, fotograf, vlajkonoš aj.

Jednotlivá pozorování probíhala z různých míst fotbalového stadiónu, někdy i z bližší vzdálenosti k dané organizaci, ovšem ne natolik, aby organizátor na sebe nějakým způsobem upozornil a mohl tak být považován za určitého „vetřelce“. Snahou organizátora bylo pokud možno pozorování členů organizace, před i po fotbalovém zápase, kdy se většinou před jeho zahájením shlukovali, nebo přicházeli v menších skupinkách. Po ukončení zápasu probíhaly další různé rituály, dle výhry nebo prohry, stejně jako snaha konfrontovat slovně, či fyzicky soupeřovu chuligánskou organizaci.

Skórování

V případě skórování se skupinky chuligánů, převážně ty v prvních řadách, vrhají na pletiva sektorů, lomcují se zábranami, na hrací plochu vhazují ruličky toaletního papíru nebo papírové ruličky z pokladen, kelímky, konfety a další. Tyto předměty mají za následek vytvoření velmi krátkodobého jedinečného obrazce, který ještě chvíli poletuje nad diváckou zónou.

Atak na hodnoty organizace, či faulování

Došlo-li k faulu na hráče podporovaného klubu, nebo došlo-li k přílišné provokaci ze strany protihráče, někteří členové se snažili přelézt pletivo a zábrany, jako by tento rituál měl symbolizovat „*Nebojím se tě, dojdu si pro tebe, nic mě nezastaví*“. Nutno podotknout, že bezpečnostní standardy se neustále zvyšují a mnohé sektory jsou obehnány mřížemi do výšky i pět metrů od země. V praxi ovšem právě tyto heroické výkony „šplhavců“ mají za následek konflikt, kdy bezpečnostní agentura nebo jiné bezpečnostní složky se snaží dotyčného ze zábrany „sundat“. Vyskytují se i komické situace, kdy dotyčný chuligán se rozhodne zůstat na některém kovovém nosníku konstrukce, kde se posadí a setrvává. Osoby, které dohlížejí na pořádek a pravidla stadionu, se pak jej snaží přemluvit, aby sám slezl. Byl zaznamenán i případy, kdy vlivem opilosti dotyčný spadl ze zábrany na zem (zázrakem bez následku úrazu).

Chorea

Během fandění bývají zpravidla mezi chuligány a ultras členy rozvinuté tzv. „chorea“, kdy se jedná o předem domluvenou a vytvořenou choreografii (nikoliv taneční). Většinou členové organizace přispívají na nákup materiálu a výrobu chorea již předem. Z hlediska organizačního je poměrně složité přesně rozdělit jednotlivé části chorea zároveň dodržet rozestavění členů organizace.

Výsledkem pak je, že během zápasu je na tribuně vytvořen obrovský barevný obrazec, který buď přímo podporuje sympatizující tým, nebo naopak má zesměšnit soupeře. V jednodušší formě se jedná o rozvinutí velkých plachet s předem vytvořeným obrazcem. Tato činnost spadá především do tvorby ultras členů, kteří její přípravou mnohdy tráví hodiny času s velkou dávkou kreativity a malířského umění. Často se jedná o různé barevné obrazy s urážlivou, nebo komickou tematikou směrem k soupeři.

Bubnování a zpěv

V důležitých zápasech je užito hudebního nástroje a to bubnu, který si skupina sama přinese. Spolu se skandováním, tleskáním, se mnohdy stává, že tato hudební atmosféra je natolik silná, že někteří jedinci ji naprosto propadnou a začínají vytvářet jednoduché taneční kreace.

Vlajky

Určení jedinci ve skupinách mají své sociální a skupinové role, již před zápasem a hlavně během něj, mávají vlajkami. Na těchto vlajkách jsou vyobrazeny hlavně názvy a barvy klubů, popřípadě loga další frakce a podskupiny.

Tuž (nabití, zvýšení napětí)

Pokud během zápasu došlo k situaci, že sudí rozhodl o trestné penaltě, chuligáni se snaží vyostřit situaci, zvýšit její napětí, kdy si pokleknou a zanechají dalších činností. Bubeníci změni rytmus bubnování, kdy přecházejí do stále rychlejšího tempa s blížícím se nakopnutím míče. V momentu vystřelení míče chuligáni vyskočí ze dřepu do výšky a sborově začnou křičet „gól“, v případě že střelec neskóruje, ozvou se sborová citoslovce povzdechu „jej“ a další projevy zklamání.

Mexická vlna

Občas dochází pode aktuálního naladění chuligánské skupiny, že se skupina pokouší o vytvoření tzv. „Mexické vlny“ mezi ostatními diváky. Tento rituál probíhá tak, že chuligáni začínají nahlas odpočítávat od 10 do 1, kdy nakonec postupně začnou zvedat ruce nad hlavu. V případě, že je situace na stadionu příznivá, přidají se k tomuto efektu i další obyčejní fanouškové a diváci. Tato Mexická vlna takto obletí celý stadion i několikrát dokola.

Pyrotechnika

Nedílným, nejvíce viditelným a kontroverzním rituálem, je využívání pyrotechniky. Jedná se o dýmovnice, světlice, stroboskopy, římské svíce, dělobuchy, které jsou zapalovány v různých situacích. Jsou-li chuligáni nespokojeni s průběžným výsledkem hry, nebo chtějí-li změnit pro ně nevýhodnou situaci, vhazují pyrotechniku do hrací plochy, kdy hra je obvykle přerušena do doby, než je pyrotechnika zneškodněna, nebo dojde k odvětrání dýmu. Pyrotechnika slouží také jako zbraň, kdy v případě agrese, konfliktu, chuligáni světlice házejí proti sobě.

Podpalování vlajek

Dojde-li k porážce velmi nenáviděného soupeře, jsou na přední oplocení sektoru, pověšeny ukradené vlajky poraženého soupeře, které chuligáni ukořistili z předešlých bitek. V okamžiku kdy je zápasu ukončen a není již možného zvratu výsledku, jsou tyto vlajky zapáleny, jako výsměch prohrávající straně.

Bitky „Fajty“

Pro chuligánskou skupinu je důležitá také jejich pověst, která se zakládá na odvaze a statečnosti utkat se se soupeřem. Byly zaznamenány snahy, že se obě znesvářené strany snaží během zápasu nebo po něm, napadnout. Nepodařili se tomu dosáhnout v souvislosti se zápasem, domlouvají si jednotlivé organizace bitky na odlehlých místech a to mimo přítomnost policie a veřejnosti. Je předem stanovený počet osob v obou skupinách, místo, jaké zbraně jsou zakázané nebo dovolené.

Chuligánské hesla a pokřiky

Každá chuligánská organizace má řadu svých hesel a pokřiků, které si její členové sami vytvořili, popřípadě je modifikovali z jiných písní a melodií. Část z nich má pozitivní náboj a slouží k utužení skupinového nadšení, zapojení ostatních diváků do fandění a i podpory sportovců na hrací ploše. Naopak existuje i celá řada negativních, vulgárních hesel a popěveků, které jsou obvykle cíleny na určitou dominantu nebo slabinu soupeře, jeho týmu, města, historii aj. Příkladem jsou například notoricky známá hesla „Sparta, Sparta, buzerantů parta“ nebo „Brno, Brnó, buzerantů plno“ „Ševci ze Zlína, šulín vedle šulína“ aj.

A. C. A. B

Ovšem existují i mezinárodně známá hesla, která jsou obecně rozšířena a obvykle používána. Nejznámější symbolem je zkratka A. C. A. B, která v anglickém originále vychází z věty „All cops are bastards“, v překladu „Všichni policajti jsou parchanti“. Tento nápis je transformován i do matematického kódu „1. 3. 1 .2“, tedy jednotlivá čísla znamenají pořadí písmen v abecedě. Zaznamenan byl i pokřik v anglické fonetice „Huligens!“, kdy tento pokřik je vesměs používán před nebo při nějakém konfliktu.

Brusel!

Název města „Brusel“ v kontextu u fotbalových chuligánů je nejnámější heslo, které připomíná tragickou událost, která se udála 29. května v roce 1985 na Haysel stadionu v hlavním městě Belgie. Tento pokřik byl zaznamenán zřídka a spíše u pár jedinců.

4.8.2 Otevřené kódování a jeho ukázka

Po provedení každého rozhovoru s respondentem došlo k jeho doslovné transkripci do textové formy v programu Microsoft Word. Následně byly všechny rozhovory vytisknuty a metodou „tužka a papír“ výzkumník v prvním čtení podtrhoval v textu důležité slova nebo celé pasáže, která považoval za důležitá, výrazná, či podstatná. Některé kódy jsou vyloženy typu *In vivo*, tedy doslova převzaté dle slov respondenta, například kód „Pyro“. Při druhém čtení již byly podtrženým slovům přiřazovány subjektivní a abstraktní kódy, které lépe charakterizovaly a definovaly hlubší význam a konotaci slova či pasáže. Při třetím čtením již výzkumník spatřoval v získaných informacích „nasyčenost dat“ a potenciál pro možnost vytvářet subkategorie a hlavní kategorie. Takto popsané vytisknuté rozhovory by bylo poměrně zdlouhavé digitálně přepisovat i s kódy, proto je níže uvedena část otevřeného kódování u respondenta A. Následně byly audio nahrávky z rozhovorů smazány. Samotné rozhovory a jejich transkripce jsou v příloze č. 2 až 5.

Dále veškeré získané odpovědi v rozhovorech podléhají zákonu č. 101/2000 Sb., O ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů a zákonů. **Veškeré údaje, či informace, které by mohly vést k jejich, i pouze částečné identifikaci byly anonymizovány.**

Ukázka z otevřeného kódování rozhovorů

5. Co Tebe během zápasu nejvíce popudí, jaké přitom máte pocity?

vztek

potlačení fandění

Co mě *štve*, že ustavičně opakují, že, eehm... jak se tomu říká, abychom *nezapalovali*

pyro

potlačení fandění

odmítání protiprávnosti

pyrotechniku a nevhazovali tam při tom, jak já říkám pyro není zločin, a k fotbalu a tak

odpovědnost

fandění

všeobecně to fandí! Pokud to neházíme do hlediště, na lidi a tak a zapalujem to čistě

bezpečnost okolí

bezpečnost okolí

mezi námi, tak si myslím že to nijak nemá vliv na průběh zápasu nebo na lidi kolem nás,

bezpečnost okolí

bezpečnost okolí

odpovědnost

protože je to v otevřeném prostoru není to v uzavřeném, takže se nic nemůže stát, a

sebeobětování

navíc to rychle vyhoří a kdyby to náhodou byla vadná výroba, tak to při nejhorším shoří

sebeobětování

odpovědnost

nám v ruce, nebo to vybuchne u nás, nikde jinde, takže nemůžeme tím nikoho poškodit.

10. Co by pro Tebe znamenala možnost ztráty, nebo zákazu pokračovat ve Tvém fanouškovském jednání při zápasech?

ohrožení

predikce psychiky

zlost

No tak to by byl průser, to bych hodně citově a nervově špatně nesl, vyloženě lidově sralo

trest

odepření

by mě to a hlavně je fakt, že bych dostal zákaz třeba na žáky, bych nemohl chodit na fotbal

právní pomoc

oddálení následků

a.... noo snažil bych se s právníkama udělat tak nějak oklikou, nebo co nejdále to

oddálení následků

oddálení následků

oddálení následků

pozdržovat nebo se odvolávat dokud by to šlo, rozumíš. Nebo udělat si nějaké výjimky,

chápeš to.

14. Jak vnímáš práci policejního antikofliktního týmu, během Vašeho fanouškovského jednání?

zkušenost

agrese

Jo to můžu říct naprosto přesně. Furt nám říkají, stojí vám to za to a tak se rvát, nebo když

zkušenost

uvědomělost

jsme byli v XXX (anonymizováno- název města), to bych ještě pochopil proč, ale

falešné role

projev fandění

vlastní území

nepochopím když pak si hrají na kamarády a ví že to řveme tady na stadionu, řveme to

fandění

potlačení fandění

všude, náš jeden chorál a oni začnou říkat třeba ať ten, kdo to rozeřvává ať toho nechá,

trest

vlastní území

tolerance

nebo že bude *trestně stíháný*, přitom *tady*, když se to řve nikomu to *nevadí* a pak když jsme,

mimo území

aktivita

takhle jdeme *v průchodu*, oni to slyší, tak prostě *aktivní jsou, aktivní*. A oni si to pak dělají

tolerance

uvědomělost

sami, místo toho aby se na *vykašlali* i když to je třeba některé ty slova, *nejsou zrovna*

tolerance

takové podle zákona, ale takhle by to mohli *jednou povolit*. Já říkám to samé, jak v našem

souvislost

hodnocení

symbolika

zákoně, když *uznáváš komunisty* nosíš třeba *kladivo, Gottwalda, Stalina* to není zakázané,

souvislost

názor

tolerance

ale toto, *Hitler, fašismus, nacizmus* všechno zakázané, tak buď' at' *všechno povolí nebo at'*

omezení

vzor svobody

zakážou, tak jak je to *v Americe*, tam můžeš mít cokoliv a nejsi za to trestaný, to je jak já

svoboda

říkám *svobodná vůle, tady ne*.

15. Jak vnímáš práci policejních pořádkových jednotek, těžkooděnců, proti Vašemu fanouškovskému jednání?

zkušenost

konflikty

zkušenost

Jak vnímám...vnímám. Když si *vzpomenu* na různé jejich *zákroky* a různé *případy* co se

individualita

individualita

kdy, kde, stalo, tak každý *jednotlivec* je různý, každý *člověk je jiný*, ale když bych to měl

objektivizace

motivace

zhodnotit *jako celkově*, tak si myslím že osobně i ti policajti to někteří to *sami vyhledávají*,

motivace

že to chtěou, je to *fakt baví*, to de na tom vidět.

16. Jak vnímáš práci městské policie, během Vašeho fanouškovského jednání?

Metská policie, pořádková, městská policie, já bych spíš řekl, že to není, že by si měli

názor

pohrdání

přeškrtnout, jak my říkáme *nápis městská*, dát si tam *dětská* policie, protože to je jenom

pohrdání

názor

nečinnost

stín policie, prostě to nemá s policií nic společného a ti jako, jako podle mě, ti, ti se tak

pohrdání

hodí místo toho aby, když je vidím, tak vypisují pokuty, otravují lidi, a nebo jako se starají

zbytečnost

nečinnost

pohrdání

o nesmysly, místo toho aby dělí pořádky ve městech tak to ne, prostě, měšťáci ne, to, to je

loutky

odmítnutí

špatné. Oni vždycky spíš poslouchají státníky, co mají dělat, dělají to samé, nebo se chcou

odmítnutí

ukázat jednotlivci... To néé!

20. Jak citlivě vnímáš zákrok policie proti členovi Vaší organizace?

oddanost, soudržnost, bojovnost, násilí, konflikt, fanatismus

Bych je skopal všechny!

4.8.3 Tvorba kategorií a přiřazení otevřených kódů (selektivní kódování)

Na základě vytvoření různých otevřených kódů, které byly přiřazeny důležitým slovům, slovním spojením, či celým větám, v rozhovorech respondentů bylo z hlediska postupu pro vytvoření zakotvené teorii využito **axiální kódování**. Výsledkem bylo sestavení celkem dvacet šest subkategorií. Ačkoliv tento počet subkategorií je poměrně velký, pro samotné zodpovězení stanovených výzkumných otázek byly vybrány celkem tři kategorie, které jsou následně podrobněji rozebrány a i graficky znázorněny.

Některé kódy jsou natolik specifické, že spadají pouze a výhradně do jedné kategorie, jiné jsou zase natolik variabilní, že se v jednotlivých kategoriích prolínají. Právě z tohoto důvodu organizátor výzkumu vytvořil větší počet subkategorií, což vedlo k hlubšímu prozkoumání fenomenologické podstaty věci. Není tedy možné jednotlivé kategorie naprosto izolovat, jelikož jejich obsahové sdělení a významové dimenze se prolínají.

Tabulka č. 3: Subkategorie s přiřazenými otevřenými kódy

Kategorie	Otevřené kódy
Fandění	<i>Fandění, podpora, vytrvalost, příprava, kořist, zesměšňování, alkohol, návštěvnost, profesionalita týmu, přínos, aktivita, loajálnost, nadšení, sdílení, interakce, zájem, umělci, plánovanost, pomoc, důležitost, zapálenost, atraktivita zápasu, úspěch, věrnost</i>
Konflikty	<i>Rvačka, problémy, agrese, otravnost, násilí, ohrožení, úraz, škoda, srovnání, komplikace, absence dohledu, teritorium, výskyt, bojovnost, boj, prostor, provokace, střet, zbraně, pravidla, partner, potomek, nabádání</i>
Emoce a psychika	<i>Radost, vztek, štěstí, zklamání, empatie, zlost, predikce psychologie, zájem, anomie, naděje, zděšení</i>
„Pyro“	<i>Pyro, důležitost, plánovanost</i>
Despekt a antipatie	<i>Opovržení, hanlivosti, odpor, zesměšňování, pohrdání, loutky, obtěžování, znevažování, shazování, nepřítel, nenávisť, výsměch</i>
Odpovědnost	<i>Odpovědnost za okolí, bezpečnost, sebeobětování, pochopení, individualita, slabší jedinci, přiznání, připuštění</i>
Legislativa	<i>Právní znalost, právní pomoc, odvolání</i>
Atmosféra	<i>Prostředí, pozitivní vnímání okolí</i>
Intervence	<i>Narušení, zásah, zákrok, vměšování se, pronikání, omezení svobody, pronikání,</i>
Logistika	<i>Přesun, transport, informace, příchod</i>
Ventilace	<i>Odreagování, ventilace, relax</i>
Dogmatismus	<i>Trvalost, zásadovost, vyhraněnost, odhodlání, vymezenost, názor, přesvědčenost, oddanost, fanatismus, konzervatismus, přesvědčení</i>
Negace	<i>Nesouhlas, nezájem, ne</i>
Nihilismus a bagatelizace	<i>Polemizování, popření, odmítnutí, odmítání norem, zavržení možnosti, povolit, vzor, nepochopení, odpor, odmítnutí legislativy, úvaha, neutralizace, zlehčování, odmítání, neškodnost, podobnost</i>
Zkušenost	<i>Zkušenost, odstup, věk</i>

Bezpečnostní složky	<i>Focení, vybavení, profesionalita, inovace, databáze, neférovost, kriminální policie, nad dimenzovanost, činnost, falešné role, záznam, identifikace, opakovanost, pokles výskytu, přivolání, reakce, motivace, špionáž, podraz, přehnanost, dobrovolnost, aktivnost, rozdílnost, agrese, nevhodnost, předřazenost, opatření, vyšetřování, donášení, podlost, zápal, nerovnost, potlačení fandění</i>
Obstrukce	<i>Oddálení následků, vyhnutí se trestu</i>
Analogie	<i>Srovnání, poukázání, přirovnání, odkázání, příklad</i>
Recidiva a tresty	<i>Tresty, vyšší moc, výkon trestu, mladistvost, zneuctění, riziko následků, recidiva, zajmutí, nebojácnost, absence strachu</i>
Média	<i>Prezentace, zisk, manipulace, zkreslení, urážení, degradace, označování, sdílení, marketing, obraz, přání, cílevědomost, neznalost okolí</i>
Komunikace	<i>Komunikace, propojení, kontakt, korigování, alternativa</i>
Skupinová koheze	<i>Přátelé, vnímání, motivace, uvědomění, neznalost, zábava, nárůst, změna, rozšíření řad, propojenost, sociální vazby, soudržnost, bojovnost, fanatismus, otevřenost, spolupráce, proces, skupina, intimita, kooperace, ucelenost, sdílení, autorita, interakce, selekce, pomoc, zájmy, výsledek, sociální role, nostalgie</i>
Labelling	<i>Nálepkování, označování, osočování, škatulkování, předsudky, stereotypizace, pronásledování, minulost, pověst, dlouhodobost</i>
Nepřiměřenost	<i>Neprofesionalita policie, připuštění viny, přehnanost, neobjektivnost, ohrožení, zničení majetku, podraz, ublížení, bezdůvodnost, bezbrannost, brutalita</i>
Akceptace	<i>Smiřeni, tolerance, volnost, lhostejnost, dohoda</i>
Identifikace	<i>Ujasnění, hrdost, projev názorů, vymezenost, vyjasněnost, důležitost, spojitost, názor, ztotožnění, stálost, individualita, odbornost, hodnocení, prestiž, poctivost, dlouhodobost, snaha</i>

Pro lepší pochopení a významu jednotlivých funkcí subkategorií jsou jednotlivé kategorie stručně popsány a definovány, jak z hlediska jejich provázanosti, tak hloubky významu.

1. Fandění:

Podstatná kategorie, která má v rozhovorech vysokou četnost. Fandění je provázáno s velkou motivací, oddaností danému týmu, sdílením podobných hodnot, nadšením a zápallem pro společnou věc, či úspěch. Pro kvalitní fandění je potřeba zajistit společnou interakci ve skupině zejména při tvorbě umělecké podpory, v podobě chorálu, vlajek a jiných podpůrných předmětů k nastolení vhodné atmosféry. Tato činnost napomáhá k podpoře profesionality týmu, v podobě vyhecování lepších sportovních výkonů hráčů, což vede ke zvýšení návštěvnosti. V neposlední řadě se ve fandění projevuje i rivalita, zesměšňování soupeře a konzumace alkoholu.

2. Konflikty:

I tato kategorie dosahuje vysoké četnosti. Vztahuje se ke všem hodnotám a objektům, které se vlivem činnosti nebo příslušnosti k fanouškovské skupině dostávají do nějakého konfliktu. Jedná se o konflikty fyzické, verbální i v oblasti sociálního a běžného života. Ke konfliktům dochází v podobě hádání se s partnerem, rodiči, nebo v případě bojů s bezpečnostními složkami, v neposlední řadě také při střetech s fanoušky protihráče vlivem provokace, nebo ze zásadovosti, či ve snaze obhájit své teritorium.

3. Emoce a psychika:

Úzce související kategorie, která je provázána z většinou ostatních kategorií. Jednání, činnost jedince, skupiny, nebo jiných subjektů, vyvolává u fanouška různé pocity a emoce, jako štěstí, radost, naděje. Mimo pozitivní spektrum emocí se projevují i emoce záporné, tedy vztek, zlost. Určité představy, nebo činnost vyvolávají až panické, anomické stavy v podobě predikce psychiky.

4. „Pyro“:

Zásadní kategorie trvale navazující na mnohé další kategorie, nejvíce na fandění, bezpečnostní složky, konflikty aj. Užívání pyrotechniky je pro fanoušky velmi podstatnou záležitostí, ve které nespátřejí přílišná rizika.

5. Despekt a antipatie:

K určitým subjektům a činnostem mají fanoušci poměrně vymezené postoje, názory. Používají různé vulgarity a pejorativní výrazy. Nejčastěji vůči bezpečnostním složkám.

6. Odpovědnost:

V průběhu rozhovorů se objevují úvahy, snahy a jednání, které se jeví jako odpovědné jak za chování fanoušků, tak i jedince. Zároveň fanoušci připouští i možná rizika a snaží se o jejich eliminaci, kdy berou zřetel na okolí.

7. Legislativa:

Jednání, které fanoušky mnohdy dostává do sporu se zákonem, dokáží i oni sami velmi dobře definovat. Jsou znalí celé řady právních aspektů a odvolávají se na právní asistenci a různá nezcizitelná základní práva.

8. Atmosféra:

Zásadní kategorie, která se vztahuje k prostředí převážně na fotbalovém stadionu. Fanouškům jde o podporu a vytvoření vhodně motivující atmosféry, která dokáže strhnout i okolní diváky.

9. Intervence:

De facto veškeré činnosti a jednání ze strany bezpečnostních složek považují fanoušci za zásah do jejich osobní tak i skupinové integrity, kdy tato intervence se projevuje ve formě zákroků a zásahu proti nim, omezení jejich svobody, omezení jejich způsobu fandění a vede ke konfliktům.¹⁴

10. Logistika:

Fanouškové jsou ve skupinách poměrně dobře organizovaní, plánují své akce dopředu, zabezpečují pro své přesuny různou dopravu, zajišťují si transport osob a věcí.

11. Ventilace:

Fanouškovské své jednání i mnohé jiné, které navazuje na fotbalové prostředí a zápasy, vnímají jako určitou ventilaci, odreagování se od každodenní reality

¹⁴ Zásahy ze strany Police České republiky jsou ve většině případů tzv. „zákroky pod jednotným velením, kdy o zásahu rozhoduje velitel opatření. Tento následně musí zdůvodnit a zdokumentovat protiprávnost jednání osob.

12. Dogmatismus:

Podstatná kategorie, ve které fanoušci zaujímají silně konzervativní názory a postoje. Jsou přesvědčeni o správnosti jejich tvrzení a nepřipouštějí jiné možnosti, či úhly pohledu. V určitých tématech toto chování přechází až do fanatismu, ve formě odhodlání.

13. Negace:

Spíše utvrzující kategorie, která se objevuje zejména ve velmi vyhraněných názorech. Fanoušci dávají důraz na své stanovisko.

14. Nihilismus:

Další zásadní kategorie, zejména v hledání hlavní otázky výzkumu. Fanoušci své jednání bagatelizují, popírají jeho protiprávnost, nevnímají porušování morálních a společenských norem, jeho škodlivost. Zavrhují jiné pohledy a přístupy, odkazují se na jiné vzory a možnosti. Mají určitou vyhraněnost a odpor k legislativním procesům a sankcím.¹⁵

15. Zkušenost:

Jednotlivé názory, postoje a chování jsou založené na získaných zkušenostech a s odstupem času. Zkušenosti jsou získávány nejčastěji v kontextu jednání bezpečnostních složek.

16. Bezpečnostní složky:

Podstatně nejvíce obsáhlá a popsána kategorie, která je zároveň nejvíce se vyskytující v rozhovorech. Fanoušci popisují činnosti, jednání, chování, vybavenost bezpečnostních složek, zejména pak u státní policie. Poukazují také na snahu vytvářet falešné role, různé podrazy, špionáž v jejich řadách, propracovanost a profesionalitu celé policejní organizace. Poukazují i na nad dimenzovanost opatření, agresi a motivaci příslušníků pořádkových jednotek, nerovnost v soubojích a na celkovou snahu potlačit projevy jejich fandění.

¹⁵ Nihilismus je popírání všech hodnot, právních zásad, či dogmat, vymyšlených lidskou společností. Autorem tohoto filozofického směru je Friedrich Heinrich Jacobi, který jej poprvé popsal v roce 1799.

17. Obstrukce:

Tato kategorie je propojená zejména s kategoriemi legislativa, tresty a recidiva. Fanoušci vytvářejí nebo připouštějí snahy, jak by zabránili svému případnému potrestání.

18. Analogie:

Nutno tuto kategorii vyzdvihnout pro její četnost a logickou anabázi. Fanoušci srovnávají různá jednání, poukazují na právní nespravedlnost, ukazují jednotlivé příklady, občas přechází až do filozofických úvah k daným problémům.

19. Recidiva a tresty:

Další zásadní kategorie, která odhaluje, že mezi fanoušky existuje až absence strachu z rizika trestního stíhání a trestu samotného za jejich fanouškovské jednání.

20. Média:

Respondenti se shodují, že média vytvářejí zdeformovaný obraz o jejich chování a skupinách, kdy se jedná o cílenou marketingovou strategii za účelem sledovanosti a zisku.

21. Komunikace:

Četnost není příliš vysoká, ale její obsah poukazuje na velkou komunikační interakci uvnitř skupiny, tak i s okolním světem.

22. Skupinová koheze:

Opět zásadní kategorie, související se skupinou a organizací. Její četnost a důraz vyzdvihuje důležitost a hlubokou spojitost fanoušků s jejich skupinou.

23. Labelling:

Fanoušci vysvětlují, jak často se setkali s projevy labellingu ze strany okolní společnosti ve formě škatulkování, označování, osočování, stereotypizaci, aj.

24. Nepřiměřenost:

Kategorie s velkou četností, zejména ve vztahu ke kategorii bezpečnostní složky a následným zkušenostem. Z pohledu fanoušků se jedná o neprofesionalitu, přehnanost zákroků, brutalitu policistů. Spadá zde i nepřiměřené chování ze strany samotných fanoušků.

25. Akceptace:

V určitých tématech fanoušci připouští míru tolerance a volnosti, uvádí i určité možné smíření v okolí za jejich chování a příslušnosti ke skupině.

26. Identifikace:

Spojitost s kategorií fandění, dogmatismus, kdy tato kategorie zachycuje výrazné prvky osobnosti fanoušků jako jsou hrdost, prestiž, ztotožnění se u určitého názoru, vyjasněnost, důležitost aj.

Zbylé nepodstatné kódy jsou zahrnuty v subkategorii „balast“, které mají spíše podtrhující charakter (citoslovce), nebo zasahují do zcela jiných témat.

5 VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT

Stěžejní kapitola celé diplomové práce je tato předposlední a nejvíce náročná kapitola z praktické části. Pro objektivní a neutrální interpretaci dat je nutno ze strany výzkumníka udržovat neustálou profesionalitu a zásady explorace, jelikož celá řada osobních zkušeností respondentů mají potenciál pro inklinování k jejich názorovému stanovisku. Proto výzkumník provedl několik kratších konzultací s erudovanými osobami v oblasti psychologie, sociologie a kriminalistiky. **Tímto však nebyl nikterak potlačen subjektivní a originální obraz ani vnímání reality respondentů**, kdy právě jimi podané informace vedou k vytvoření diskuze a závěru této diplomové práce. Jak má tedy obyčejný a do problematiky nezasvěcený čtenář vnímat výsledky této práce? Nejvhodnější charakteristikou je tedy *„Jak to vidí oni svými očima, z pohledu druhé strany barikády“*.

Nyní k samotné interpretaci dat. Ke každé výzkumné otázce, kdy se jedná o jednu hlavní a dvě dílčí, jsou vytvořeny hlavní kategorie, jež jsou **„Rozpory se zákony a společenskými normami“**. **„Práce bezpečnostních složek“** a **„Míra identifikace členů se skupinou“**. Tyto hlavní kategorie vznikly na základě shluku a propojení určitých subkategorií. Subkategorie navazují na podstatné a související otevřené kódy, které jsou vytrženy z kontextů rozhovorů respondentů a interpretovány. Jednotlivá slova nebo i celé větné celky, která mají nejvyšší důraz a prioritu jsou ještě tučně zvýrazněny. Takto vzniklý kompilát ze čtyř rozhovorů, je poté vložen pod paprskovým diagramem, který slouží pro lepší přehlednost abstraktního smýšlení a pochopení.

Nutno poznamenat že mezi třemi hlavními kategoriemi taktéž existuje provázanost. Následně je ke každé výzkumné otázce (kategorii) vytvořena odpověď, ve formě shrnutí a závěr. Jako vyšší nadstavba je k takto sumarizované odpovědi vytvořeno grafické schéma s komentářem pro vznikající zakotvenou teorii.

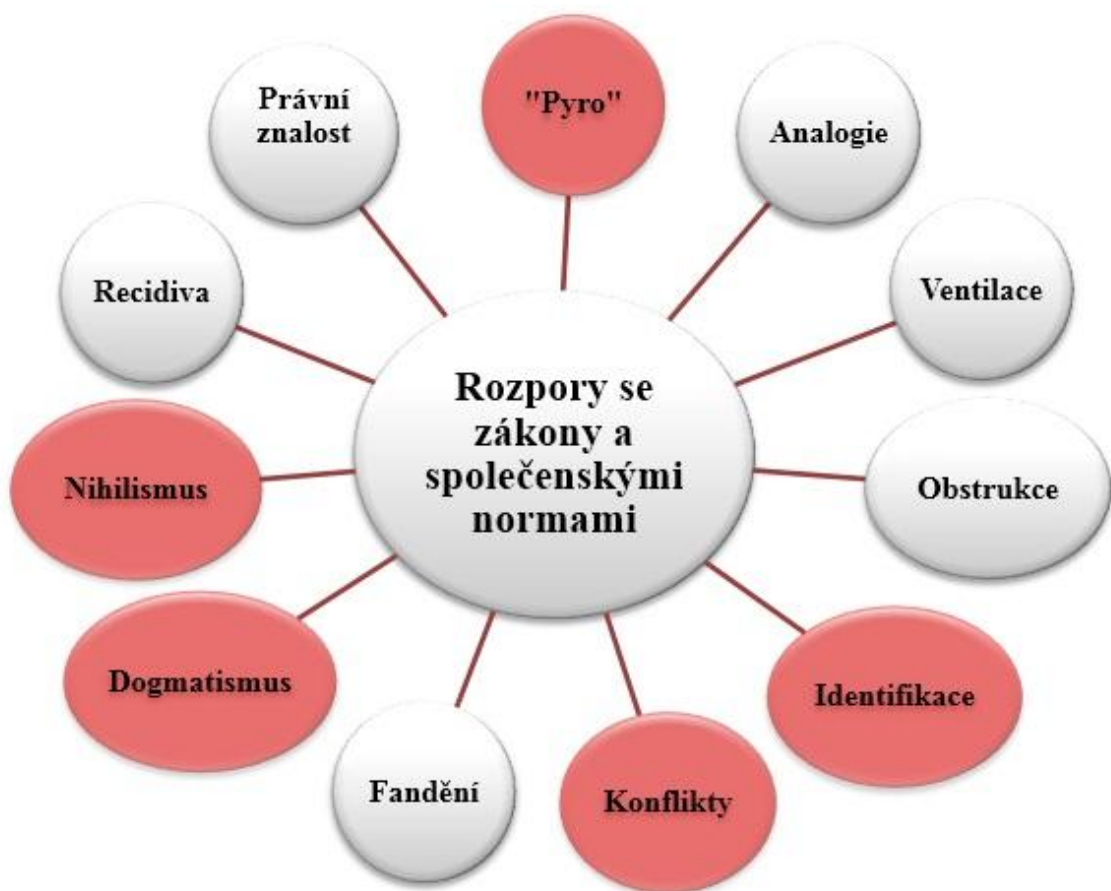
5.1 Rozpory se zákony a společenskými normami

Hlavní výzkumná otázka byla definována takto:

„Je podle členů chuligánské subkultury ve zkoumaném (Zlínském) kraji jejich „fanouškovské chování“ v rozporu s platnými zákony a společenskými normami?“

Jedenáct subkategorií souvisí s hlavní kategorií, kdy jako nejvíce zásadní subkategorie se projevuje „Pyro“, tedy používání pyrotechniky, kdy shoda všech respondentů by se dala charakterizovat tak, jak oni sami uvádějí „Pyro není zločin“. Dále je u všech silný názorový dogmatismus a nihilismus spolu s interním i skupinovým přesvědčením o „minimální protiprávnosti“ jejich jednání. Tyto dvě subkategorie upevňují jejich osobní vyhraněnost a identifikace ve vnějším světě i uvnitř jejich skupiny. Uvedené aspekty mají za následek vznik celé řady konfliktů.

Diagram č. 2 -paprskový: Souvislostí subkategorií s rozpory se zákony a společenskými normami

Zdroj: Vlastní výzkumné šetření

Související významová kompilace z rozhovorů k hlavní výzkumné otázce

„Abychom nezapalovali pyrotechniku a nevhazovali tam při tom, jak já říkám pyro není zločin, a k fotbalu a tak všeobecně to patří! Pokud to neházíme do hlediště, na lidi a tak a zapalujem to čistě mezi námi, tak si myslím že to nijak nemá vliv na průběh zápasu nebo na lidi kolem nás, protože je to v otevřeném prostoru není to v uzavřeném, takže se nic nemůže stát, a navíc to rychle vyhoří a kdyby to náhodou byla vadná výroba, tak to při nejhorším shoří nám v ruce, nebo to vybuchne u nás, nikde jinde, takže nemůžeme tím nikoho poškodit...Noo, no trestní stíhání, to jsem byl už několikrát a na to se už neohlížím...Noo snažil bych se s právníkama udělat tak nějak oklikou, nebo co nejdále to pozdržovat nebo se odvolávat dokud by to šlo, rozumíš. Nebo udělat si nějaké výjimky, chápeš to...Aj tehda to bylo takové volnější podle zákona než teďka všechno, víc a víc co, to neřešili a nebyly kamerové systémy a bylo to takové volnější a když nás policajti zatkli tak co, tak nám dali buď po tlamě, nebo jak dávali těmi zlatými stránkami, pustili tě a neřešili to...Dneska už to musí všechno sepsat, vypisovat, zaznamenat a tak, nesmysly, furt chodit na přestupkové komise a furt řešit takové blbosti...Řveme to všude, náš jeden chorál a oni začnou říkat třeba ten, kdo to rozeřvává ať toho nechá, nebo že bude trestně stíhaný, přitom tady, když se to řve nikomu to nevadí a pak když jsme, takhle jdeme v průchodu, oni to slyší, tak prostě aktivně jsou, aktivní...Já říkám to samé, jak v našem zákoně, když uznáváš komunisty nosíš třeba kladivo, Gottwalda, Stalina to není zakázané, ale toto, Hitler, fašismus, nacizmus všechno zakázané, tak buď ať všechno povolí nebo ať zakážou, tak jak je to v Americe, tam můžeš mít cokoliv a nejsi za to trestaný, to je jak já říkám svobodná vůle, tady ne...Rozumíš a pak zkoumají záznamy, kdo se dopustil čeho, protiprávního jednání...viz ty pyro, světlice, dýmovnice a tak...Oni si nás našli v počítači hned a hned si nás zase fotili, zepředu, zezadu, z profilu a tak a všichni jsme jim říkali „zas si nás fotí“...Já jim říkám, „proč si mě fotíte“ všichni jim to říkají, změním se snad nějak, mám složku kartoték od patnácti, co tam mám fotky a furt su stejný, furt...To mě můžou dát, já říkám na deset zápasů dopředu, já jim to klidně podepíšu a ne mě otravovat před zápasem, když ví, že vždycky tam chodí ti samí lidi, ti samí tam jsou, s těma samýma se to řeší do kola...A nebo když už někoho chytí tak samozřejmě řekne, kolik je to, **paragraf 102 teda 100, nebo odstavec 2 trestního řádu, odmítám vypovídat**...Jo fajt, já ti rozumím, no, zákon jim to, jak oni říkají zákon jim to nařizuje, ale osobně si spíš myslím, že oni do toho zasahují proto, že chtějí být v obraze, co se ve kterém klubu děje...**Podle zákona ano, podle nás ne!** ...Za sebe, nic, já budu pořád stejný, měnit se nebudu, měnit se nebudu...Tak třeba se na to podívají, když skanduješ je to hezké, **třeba nemusí moc ty rvačky, když by se to tam seběhlo, kvůli děckám a tak. Ale jako přímo když uděláme choreo, nakreslíme hezky, fandíme, že se jim to jako líbí to jóó**...Tak jednoduše, **všichni jsme kriminálníci**...Joo, samozřejmě, že jsme debily, ano, a dokonce v osobním životě mě všude, jak sem si teďka našel novou přítelkyni, ta moje historie z minula, jak mě znají, tak všichni mě označují za nácka, chuligána a tak, všude...“

„A všechno se to pak vyhrotí, za nějakou blbou světlici, co nikomu nic neudělá, do nás naletí a začnou zatýkat...**Sou třeba komplikace, jak sem ti říkal, že mě pak tahají někde na výslechy, tak třeba to jo...To že tě začnou fyzlové stíhat, vůbec ještě nic neznamena!** Stačí když máš dobrého **advokáta**...Od té doby jim nikdy nic neřeknu a všude si беру právníka. **Prostě stíhání mě nějak moc už netankuje, co pak řekne soudce na to celé, to je pak hlavní**...Jako že bych nemohl chodit na fotbálek a tak, ty krávo, no já kdybych dostal nějaký **takový trest, tak bych na to sral, to bych stejně chodil ale kurevsky by mě to sralo to zase jo**...Ale jako stane se, že se **zapletem do nějaké bitky, jako všechno si taky nenecháme líbit**...Jako vem si to, to je úplně stejné, jak kdybych já přišel k někomu domů, třeba na grilovačku, když sedíš s kámošama u grilu, pijete pifka, máte tam každý svoji buchtu, prostě letní pohoda, tvoje soukromí no a **tam by někdo cizí dolezl a začal se tak vyptávat, nenápadně tě fotit, snažit se něco zjistit a pak přišel na fízlárnu a řekl, oni se tam bavili o tom a o tom a ten se chlubil, že mu někdo prodal cihly na barák bez daně a tak**...to máš úplně to samí. Jako co je jim potom, donášet...**Mlátit lidi železnou tyčkou, to nechápu**...**Třeba chápu, že někdy je to už moc, někteří kluci taky neznej hranice i se tak mezi sebou pohádáme, že třeba něco se dělat nebude, že jsou tam vedle děcka, nebo někdo má levné pyro a to dost to smrdí, tak nechcu třeba já pak tím smrdět, nebo lidi kolem že, to je jasný. Někdy se to prostě zvrtně, tak to bych ještě pochopil**...**Že máme nějaký slogany sprostý, no a co Ježíši!** Schválně si pusť televizu a už odpoledne tam jdou horory, masakry pilou, večer zprávy vražda, nehoda, pak ty kokotské telenovely, **všude sprosté slova, krev, nadávky a internet?**...Tak ono je to zase složitější, hmm..já **třeba nikde neničím nic cizího, nebo se snažím, možná že sem, nebo spíš určitě nějakou tu sedačku nebo něco hodil, co už někdo urval, takže když někdo začne něco ničit, tak vím, že oni musí zashánout, že chrání jakože ten majetek někoho**...Zbytečně, zbytečné divadlo, všechny nás stejně znají za ty roky, tak proč když něco chtěou, nám pak nezavolaj borci z krimky, **nebo nedaj předvolání dopisem**...**Pche, co dneska není v rozporu? Co to vlastně ten zákon je? Každý kdo má peníze ho porušuje a roky se pak soudí a nic. Viděl jsem třeba policajty v civilu, jak řídili auto, jsem je poznal a za jízdy telefonovali, nebo tak, tak oni toto nemusí nic dodržovat? Já v tom takovou hrůzu nevidím, pokud to není, že by na stadion leželi mrtví borci, nebo že by někdo z ostatních diváku byl zraněnej, tak v tom nevidím nic špatného**...Možná se někdy až moc chlastá, že se pak sami s **klukama těžko domluvíme aj mezi sebou**...No tak tam nám policajti říkaly, že **my jsme jejich klienti**...**Třeba jak sem teď loží do Evropy ti negři z Afriky, tak na toho se někde šáhne, nebo ani nešáhne, to si fyzlové už bojí na ně sahat, tak to z nich dělají chudáčky. Ale jak policajti někde nakopou do auta fanouška tak mu všichni ještě tleskaj, nevím, tak mě to aj někdy přijde**...“

„**Tak to ti řeknu přesně, mě třeba dost mrdá a i ostatní kluky, jak se do nás serou bengá, úplně uměle to vyvolávají, zbytečně!**...**Za kravinu dostaneš želízka, skoro jak vrah, jenom proto, že si chtěou oni bouchnout a ukázat se**...**První podmínku jsem měl hned v 15cti letech, pak ještě nějaký, pokuta, prospěšky, jako nikdy jsem neseseděl, jednou už mě to skoro chytlo, ale pak přišla ta**

amnestie od Klause, to ten den jsem měl jako už nástup ve 3 hodiny odpoledne nástup do krimu v (XXX anonymizován název věznice), **a ten den začala ta amnestie platit**, to byla z prdele klika, kurevské štěstí, to se jinak nedá říct.. No a ty ses ptal, jestli se toho nějak bojím že? **To tak možná do těch 18 let**, se jako tak vykládá, jak v kriminále člověk dělá děvku, když je mladej a novej...co třeba říkali kluci co byly ve výkonu, **tak že to není hrůza...Já bych to nějak ojebal**, bych se prostě chodil dívat a fandit, než by mě za **mařenku odstíhali znova**, tak to by **trvalo zase dlouho**, jak všechno tady. Ale kdyby jako **fakt trest**, jak třeba v Británii, že v den zápasu musíš na fízl stanici a tam sedět, to bych nesnesl, čekat tam a dívat se místo fotbalu na fízly...**Práci? Tak bych chtěl práci, kde bych mohl rubat lidi téčkem...Hodíš pyro a už jsou v nás. Proč?** Minutu do dýmí, stejně náš sektor je **od normálních lidí daleko**, ale už jsou v nás. Pak nás **obviňuju z výtržnictví a tak**, proč třeba na **Silvestra to taky neřešija?** Já třeba ted' co byl Novej rok, tak borec na náměstí (XXX-anonymizováno místo), **dal megu do flašky od šáňa a jebnul to mezi lidi a švestky stáli pár metru s autem a nic**, pak radši odejeli do prdele...Když si chuligánka ted' dohodne fajt někde v lese, **je to mezi něma, tak proč do toho tahat fízlárnu?**...Tak je jasný že po nich taky skočíš a **bude se bránit, stěžovat a tak**...Já su z dědiny a když se na fašangu to pomele, **tak si to vyřešijou mezi sebou bez fízlů**, než by tam k nám dojeli...**Zákony hehe, mě je to jedno, podle mě ne, nebo jako když třeba se trhaj sedačky tak to pak jo, to je jasný, ale že třeba něco řveme, nebo to pyro, to vůbec není nic špatnýho**...Potom se to uklidí, udělej nějaký fotky, zapálí se **ty ukradený šály těch druhých**...To furt, **já se za to nestydím**, než být třeba fízl, nebo feťák, tak raději ať mě říkaj že sem chuligán, ale já su ultrasák...“

„Já zařizuju **pyro**, to mě ba víc, než máchat vlajkou, **pyro je zajímavější, udělám tak lepší atmosféru** si tedy myslím jako...**Proč, v čem? V práci to ví, šéfikovi to nevadí, sice on fandí jinýmú týmu ale má pro to pochopení, když se nestane jak párkrát, že mě zatknou a nepřijdu na šichtu tak mě pojebe**, že mě Acábové chytnuli za něco...No já mám rád když se tak jako **bojuje o to naše území**, nakopat je na hřišti je jedna věc, ale vybuchat je pryč i z města, **kočkována se švestkama po zápase, provokovat je, jak vidíš, že oni by strašně chtěli ale se bojí**...Když mě hasič chce **zahasit pyro, on si to nekoupil, nebo jako on za to třeba nemože, to ho bengáči pošlou, jim to přece vadí**...Pak s robkama taky je to horší, **poslouchám že mě zavřou a tak**...Tak to dělám tak aby **mě nemohlo moc stíhat, ale snažíjou se, já sem už poučený, vím co je a co není, takový to jak zkouší že na tebe něco navlečou ať to raději řekneš sám jak to bylo. Na právníka mám nárok, tak si ho беру**, to už dneska není tak drahý, nemusíš mít nějaký drahý eso...Ti policajti v tom dělají plno chyb a tak, tak to se napadne **potom a taky nemluvit**. Se to všechno otočí proti tobě. Blbá zkušenost snažit se být férovej. **Já si беру jednu šikovnou právníčku** a ta jako umí...Kdyby byla válka tak **špioni se na místě zastřelili, bez soudu**. Se prostě **nedělá** jako takhle...Jako já mám svůj **názor** na ně, ať si říká kdo chce, co chce.. **Jo občas sme to posrali my, nebo se to moc rozjelo a byl průser**, tak jako ok, karty jsou tak rozdaný. **No ale mockrát, to vyraplili oni**...Jenom to ukazuj

lidem, babkám starým co čumí na televizu večer, na zprávy, aby z nich měli taky strach... Já chci, tak tam jsem a třeba se i porvu, jako mě to nevadí. Hráči se rvou o kopačák na hřišti, no tak my musíme taky bojovat... Tak to je jako mega trapné. Ok! Oni vykřikuju, že jako na stadionu se rvát nesmíme a pyro jak to je nebezpečné to všechno, že proto se do nás jebou. Tak si to domluvíme jinde, bez lidí, někde v úplně piči, si to domluvíme, jako pravidla, kolik na kolik, jestli třeba boxery, kopačka a to všechno, no a hlavně jako nikdo pak nebečí, nevolá si ani záchranku, tak proč to řeší i tam?... No a já pak sem u výsledku řekl, že sem šel jenom kolem at' mě to dokážou, no nic jako neměli na mě, mě museli pustit pak... Něco děláme, tak třeba to řeší, no jako ještě OK... No podle některých asi jo, že to pořád řeší a stíhají nás a posílají fízly na stadiony, aby za jednu prskavku tam šaškovali... Jako co dělám protizákonně, nabízím děckám fet, běž se podívat tady (XXX- název místa), jak tam prodávaj fet, piko, všechno, to není protizákonný, nebo já nevím, nějaký malí holky przním někde? Ne! Že si zajdu zařvat, zanádat na fotbal tak co? S někým se nemám rád, si dáme po držce a hotovson. Podle mě to není nic špatnýho... Já si frčím v tom pyru, tak to... Jako chuligány, jak asi jinak, nás tak pořád ukazují, tak by nás všechny asi zavřeli bez rozdílu do nějakého koncentráku... Za magory, za piče, zmrdy co jim přidávají práce, přitom bez nás by tu práci neměli už žádnou.... Rodina blbě, babu ted' našťestí nemám, to bylo vždycky jenom na hádání... tady si v Česku stejně všichni myslíjou jak chcou, jak potřebují... Pořád a pořád, chcou to majou to mít..."

Závěr a odpověď na hlavní otázku:

Z výše uvedeného větného kompilátu je možné vyvodit a hlavně zaznamenat, že respondenti mají vůči zákonným a společenským normám jasně vyhraněné své názory a v určitých případech připouštějí míru své protiprávnosti, či porušování některých společenských norem. Toto porušování ale spíše vysvětlují jako již vzniklou reakcí na určitý podnět. V zásadě se ale shodují, že jejich jednání je příliš kriminalizováno a dále pak prezentováno za účelem mediální senzace a zisku. V neposlední řadě si policie samotná snaží u veřejnosti zvýšit svoji prestiž právě při řešení této problematiky, na což nasazuje velké finanční, materiální a lidské prostředky. Zvláštní je, že i samotní respondenti poukazují na snahu zacházet s pyrotechnikou zodpovědně, vůči okolí, dětem a dalším osobám. Svě protiprávní jednání a skutky vnímají jako bagatelní a poukazují na celou řadu věcí, které stát opomíjí řešit. Z tohoto a i mnoha jiných důvodů, kdy tedy není nastaveno „všem stejným metrem“, u nich dochází k despektu vůči trestnímu stíhání, či přímo až absenci strachu z následků.

Vznik první části zakotvené teorie:

Z hlediska schématu „**příčina – jev – následek**“ je patrné, že celkem šest kategorií na levé straně schématu jsou příčinou jevu „Rozpory se zákonnými a společenskými normami“. Následkem tohoto jevu jsou konflikty, nejčastěji s bezpečnostními složkami. Vznikají také snahy o obstrukce vůči trestům, které lze vnímat i jako jakousi formu schválností. Tím tedy dochází k recidivě konfliktního jednání, na což navazuje prohloubení právních znalostí, jak reagovat v případě trestního stíhání. Také svůj potenciál zde má analogie, kdy je poukazováno na celou řadu problémů, které bezpečnostní složky neřeší.

Schéma č. 1: *Příčina – jev – následek, v souvislosti s rozpory se zákony a společenskými normami*

Zdroj: Vlastní výzkumné šetření

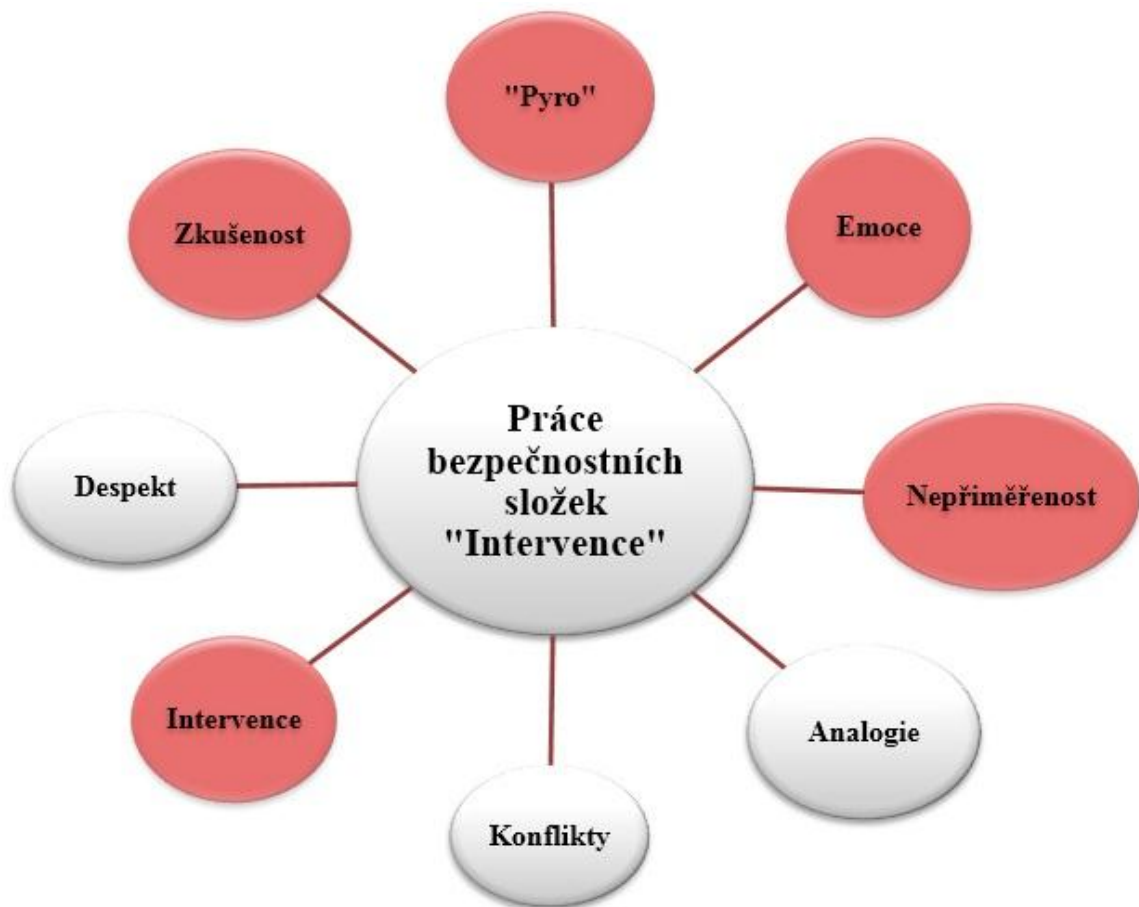
5.2 Práce bezpečnostních složek

První dílčí výzkumná otázka byla definována takto:

„Jaká názorové stanovisko zaujmají vůči konkrétní práci bezpečnostních složek, která je v přímém konfliktu s projevy jejich chování?“

Osm subkategorií souvisí s další hlavní kategorií, kdy jako nejvíce zásadní se projevují kategorie „Pyro“. Silná je také subkategorie konflikty poukazující nepřiměřenost policejních zákroků, společně se subkategorií intervence, kdy respondenti citlivě vnímají narušování jejich osobní svobody a integrity skupiny. Jelikož policejní „nepřiměřenost“ a intervence probouzejí u respondentů silné emoční stavy, vznikají u nich dogmatické zkušenosti.

Diagram č. 3 - paprskový: Souvislostí subkategorií s hodnocením práce bezpečnostních složek

Zdroj: Vlastní výzkumné šetření

Související významová kompilace z rozhovorů k první dílčí výzkumné otázce

„No trestní stíhání, to jsem byl už několikrát a na to se už neohlížím...Přehnaně aktivně, jsou přehnaně aktivní i vlezlí, to hlavně ti z té kriminálky, protože se snaží dostat k nám, jo. Hrají si na kamarády přitom nejsou, při první možnosti by tě podrazili a proto platí názor A.C.A.B! Nedůvěra vůči policajtům „Oll cops are bastards“...Takhle jdeme v průchodu, oni to slyší, tak prostě aktivně jsou, aktivní...Když si vzpomenu na různé jejich zákroky a různé případy co se kdy, kde, stalo, tak každý jednatel je různý, každý člověk je jiný, ale když bych to měl zhodnotit jako celkově, tak si myslím, že osobně i ti policajti to někteří to sami vyhledávají, že to chtějí, je to fakt baví, to de na tom vidět...Městská policie, já bych spíš řekl, že to není, že by si měli přeškrtnout, jak my říkáme nápis městská, dát si tam dětská policie, protože to je jenom stín policie, prostě to nemá s policií nic společného a ti jako, jako podle mě, ti, ti se tak hodí místo toho aby, když je vidím, tak vypisují pokuty, otravují lidi, a nebo jako se starají o nesmysly, místo toho aby děli pořádky ve městech tak to ne, prostě, měšťáci ne, to, to je špatné. Oni vždycky spíš poslouchají státníky, co mají dělat...Oni už to dělají tak chytrě, že oni si spíš třeba natáčejí, rozumíš a pak

zkoumají záznamy, kdo se dopustil čeho, protiprávního jednání, viz ty pyro, světlice, dýmavnice a tak... Oni si to nahrajou a pak až skončí utkání, oni si během utkání zobrazí ty obličej, to teďka už dělali párkrát a po zápase to zatýkali...Po jednom jsme museli vyjít, ukázat občanku, oni si nás našli v počítači hned a hned si nás zase fotili, zepředu, zezadu, z profilu a tak a všichni jsme jim... Furt si tě tam fotí, jak dementi a jediné co oni si díky tomu mají, že my dají čárku vlastně do toho jejich systému...Je tam vždycky plno těžkooděnců a nestane se aby během zápasu ty dva kluby se napadly...A pak vždycky někdo zavolá, tam se rvou a dojedou tam policajti a většinou všichni pak už utečeme...Zasahují proto, že chtějí být v obraze, co se ve kterém klubu děje a chtějí vlastně mít oni nevím jestli prémie, nebo plusové body, víš co, ale hlavně je to plus pro kriminálku, ta to chce mít...kriminálka se o to zajímá hlavně!...Bych je skopal všechny!...Když oni se serou prostě do nás nebo do ostatních, prostě ne!...Tak jednoduše, všichni jsme kriminálníci...“

„Tak co mě moc nasere, to třeba že se do nás montují fízlové, že nás hlídaj jak zvířata. Třeba na koncu zápasu, nás obklíčí v tom svém brnění a hrozně si dovolují, páč jich je plno a jsou vybavení, maj psi, ti štěkaj jak piča a všechno se to pak vyhrotí, za nějakou blbou světlici, co nikomu nic neudělá, do nás naletí a začnou zatýkat! Oni ani někdy vůbec neví, kdo to hodil nebo tak...ale aby se neřeklo tak někoho sbalí a už ho táhnou, klidně aj po zemi, s klepetama za zádama, jak vraha, fakt jak kdyby, někoho zabil, to je jako děsný, mě taky už párkrát zatknuli, že jsem třeba jenom stál vedle a tak, a pak to na tebe zkouší, takové ty kecy, že mají důkazy, že mě už někdo práskl, nebo viděl. Vadí mě to a hodně, když jsou bengá v přesile a mají dost ty svoje opancěřované auta s mřížka, čokly, teleskopy, a to všechno tak si dovolují...To že tě začnou fízlové stíhat, vůbec ještě nic neznamená!...Se nesmíš posrat z toho, nesmíš na ty výslechy chodit sám, oni se jako tváří jak kámoši, nebo dělaj hodnýho a zlýho, jednou jsem jim věřil, to bylo poprvé, to bylo myslím 2004, nebo tak nějak to byl rok, co mě zatkli, taky za pičovinu, že jsem hodil kelímek na sekuriťáka, protože kámošovi vyrval vlajku, co sme měli od klubu povolenou, no tak prostě mě hned sebrali těžkooděnci od péčeerky, no sem to chtěl tak nějak vysvětlit, šel jsem do auta, pak do cely, pak na krimku..no a ten co to vyšetřoval, takovej čurák mladej, tak pořád, jo to bude dobrý v pohodě jasný se stane..no tak pak mě přišlo za měsíc sdělení od soudu a dostal jsem podmínku za výtržnictví. Od té doby jim nikdy nic neřeknu a všude si беру právníka...prostě stíhání mě nějak moc už netankuje, co pak řekne soudce na to celé, to je pak hlavní...To jsou prostě kurvy, nic víc!...Jako co je jim potom, donášet...Tam byli úplně k ničemu, na něčem sme se s něma domluvili a pak to stejně neplatilo, asi to třeba může nějaký konflikt uklidnit, ale ty konflikty vyvolávaj hlavně policajti sami...Pro mě jsou to sráči, jasní sráči. Hrdinové v brnění v přesile, to už jsem ti taky říkal..S kuklama na xichtě a nadrženi si bouchnout...Ale těžkooděnci, nebo jak oni si říkají pořádková, tak ti hned teleskopem tě vezmou klidně po hlavě, vůbec to neřeší, nebo ti štítem dají do držky, fakt hrdinové...Mlátit lidi železnou tyčkou, to nechápu...Měš'áky odmítám poslouchat, ti neumí vůbec nic, to nemá cenu ani komentovat!...Ale

když v klidu fandíme, nebo třeba máme nějak ten ostřejší chorál, tak to zbytečně hrotí a jdou do nás a řeší pičoviny. Že máme nějaký slogany sprostý, no a co Ježíši!...Oni musí zasáhnout, že chrání jakože ten majetek někoho, ale když je to číste fajt mezi nama, tak by se do toho neměli cpát, jenže oni zase melou ty svoje hovadiny, že je to na veřejnosti a takové nesmysly...Mě se to nelíbí, hlavně je to všechno přehnané, vletí do nás, chytanou tě, strhnou na zem, kleknou ti na hlavu, mají 90 kg a klekne ti na hlavu proti betonu, hned ruce za záda, když se bráníš tak ti dají teleskopem do žeber, ani se nevzpamatuješ a táhnou tě s rukama vzadu. Zbytečně, zbytečné divadlo, všechny nás stejně znají za ty roky, tak proč když něco chcou, nám pak nezavolaj borci z krimky, nebo nedaj předvolání dopisem...Říká ti něco „A.C.A.B“? Tak jasný, prostě máme svoje nepřátele táhne se to třeba roky, ale benga, benga, nemá nikdo rád a proto je zásada, že nám vždycky vadí, když se do fanoušků montují policajti....Možná ještě mě přijde i to divadlo, jak nás pořád hlídaj policajti, dělaj ty doprovody a tak...Ale já si myslím, že oni nás mají za kurvy se kterýma si můžou dělat co chtěj....Televize si to vždy udělá aby měli sledovanost, ale to není jenom u nás, ty titulky co tomu dávaj...“

„Mě třeba dost mrdá a i ostatní kluky, jak se do nás serou benga, úplně uměle to vyvolávají, zbytečně! Za kravinu dostaneš želízka, skoro jak vrah, jenom proto, že si chcou oni bouchnout a ukázat se... No a ty ses ptal, jestli se toho nějak bojím že? To tak možná do těch 18 let, se jako tak vykládá, jak v kriminále člověk dělá děvku, když je mladej a novej, co třeba říkali kluci, co byly ve výkonu, tak že to není hrůza... Já se s něma nebavím, tak to možu těžko tu jejich práci nějak hodnotit. Fakt je nemám rád, bonzáci... Jako párkrát to třeba pomohlo, ze začátku když se to objevilo tak mě přišlo že to mělo trochu aj smysl, jako třeba oni byli takoví prostředníci mezi tím vším, ale teď jsou u toho všeho jenom aby se neřeklo...Policajti se tím pak ukazujou před lidma a hlavně v televizi a všude, že nasadili antikonfliktní tým...Tak bych chtěl práci, kde bych mohl rubat lidi téčkem...Ale jako já fízl nikdy nebudu, to fakt ne. Oni mají přesilu, tak oni pracují, je jich moc a to je pak naša smrt. Nám u vstupu seberou všechno a oni majou pepřáky, teleskopy, štíty, čokly no všechno. Počkaj si až je nás třeba míň, nebo nás nějak rozdělej, kriminálka ukáže toho chcu a oni třeba v deseti lidech na jednoho vletí. Mě to nepřijde fér, ani jako hrdinství. Hlavně fakt za pičoviny, to hlavně jim jde, tě posmekat po zemi...Měšťáci majou hlídat pořádky ve městě, ti nemají na stadion ani ložit, si teda myslím, to může jenom státní. U nich člověk fakt neví, jestli jsou tak blbí. Třeba zákrok rozbuší nás, mrdnout ti klepeta a teď nevíjou jestli to bylo dobře nebo ne, tak zavolajou státnáky aby jim nějak pomohli s tím, já nevím, asi to neumí napsat, bo co...Hodíš pyro a už jsou v nás....Zbytečně se do toho serou. Stejně oni ani nechytanou třeba ty, co to fakt začali...Tak proč do toho tahat fízlárnu?...Kvůli pičovinám je v tom moc brutalita přehnaná, hrají si nějaké já nevím, co, hrají si jak na nějaké bohy...Fízlové na stadion nepatří!...A vnímám to tak, že je mě jedno jestli mlátí nás nebo je, nemám rád bengáče...Kolik se

zase vyházelo prachů z našich daní, kolik je tam fízlů aby to vypadlo ... Oni jsou dementi pro nás a my pro ně... Než být třeba fízl...“

*„Kočkována se švestkama po zápase, **provokovat je**, jak vidíš, že oni by strašně chtěli, **ale se bojí**...Jenom proto že nějaká **piča policajt**, co se **tváří jak důstojník SS**, dá pokyn aby se to zahaslo...Ti policajti v tom **dělají plno chyb** a tak, tak to se napadne potom a taky nemluvit. Se to všechno otočí proti tobě. **Blbá zkušenost snažit se být férovej**...Operativci, to jako **myslíš špiony**. Prostě, jako se **nebonzuje**, to se říká už do mala děckám, že jsou žalovnici a někdo to takhle dělá a má za to prachy...**Jedinkrát si s něma normálně pokecal** a domluvili jsme se co a jak, to sem jako i trochu jako tak doufal, že by to fungovalo, **ale teď to už nefunguje**, nebo jako mě přídě, že **třeba by oni aj se chtěli bavit**, to jako řešit **ale kukláči**, to je ten problém, ti to **nevydržíjou a vyraplí na nás**...No **ale mockrát, to vyraplili oni**...On **ale on**, on mě jako **potvrdil, že jsou tam fest ultimátní čuráci**, že oni by, jako ten zbytek **chcou jít už dom a tady ti to vyprovokujou** a dvě hodiny se pak s nama mrdaj někde. I mě vykládal, jak s těma psychotestama to je, že **to dá každěj, když nemá policie teďka lidí**...**Městka policie správně ani neexistuje**...**Kdo je debil jde k fízlům, kdo prostě má v hlavě nasráno**, nebo jako mu nevadí poslouchat rozkazy jak u vojáků, se říká, **zelený gummy**, tady jsou to **modrý nebo černý gummy**. No tak kdo je **ještě větší dement tak jde k té městské a obouvá auta za parking na trávě**...Jsou **ověšený jako Ramba**, tak si **hrajou na komandu, přitom jsou to mladí cucáci**, ale jak dostanou na hlavu kulku a helmicu **jsou prostě drsní**. To bys měl spíš zkoumat, proč se oni tak chovaj, co je tak opravňuje, dát na sebe pičoviny, udělat ze sebe kukláče a být velký hero. ...**Tak to je jako mega trapné**...**Ale sem je kdysi dobře podělal**, sem se jako ještě nerval...Ti říkám, já ti říkám, **kdyby se jednou tak vrhla takové přesila**...Pak jdeme někde už po zápase a oni nás **rozdělí a vyškubnou někoho, kdo to nečeká a ani nevíš proč**...**Ale u jiných mě to vadí**...**Aby za jednu prskavku tam šaškovali**...“*

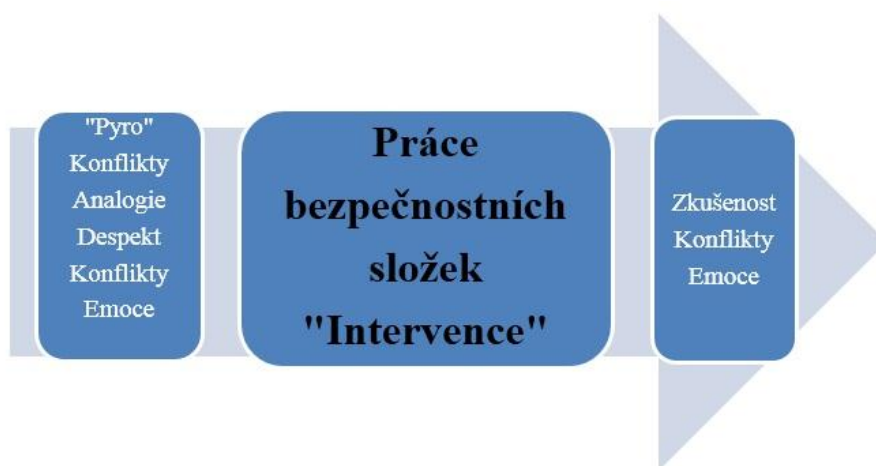
Závěr a odpověď na první dílčí otázku:

Z výše uvedeného větného kompilátu lze evidentně cítit a hlavně zaznamenat, že respondenti mají vůči práci bezpečnostních složek jasně vyhraněné dogmatické názory s velkou mírou despektu. Poukazují na velkou technickou, početní a materiální vybavenost policie, která dle jejich citění vůči ní postupuje nepřiměřeně až brutálně, dále poukazují, že za velkou část problémů a konfliktů je zodpovědná práce samotné policie, která se chová neprofesionálně. Jako skupina se cítí pronásledována a špehována bez nároků na slušné lidské zacházení. Pro polici mají celou řadu pejorativních přirovnání a vulgárních výrazů, kdy v jejich vyjadřování je zřetelně cítit silné emoční zabarvení. Zároveň poukazují i na nad dimenzovanost a předřazenost bezpečnostních opatření. Na základě konfliktů a získaných zkušeností ze zásady odmítají s polici komunikovat a respektovat ji.

Vznik druhé části zakotvené teorie:

Z hlediska schématu „**příčina – jev – následek**“ je patrné, že celkem šest kategorií, které jsou uvedené na levé straně schématu, jsou příčinou společného jevu „Práce bezpečnostních složek“, kdy tento jev lze lépe vystihnout termínem „Intervence“. Následkem intervence ze strany bezpečnostních složek, což může být například konflikt, omezení osobní svobody, trestní stíhání, pokuta, zranění, omezení fandění a další, je výsledek v podobě emočně zabarvených zkušeností, které vedou k vmísení se právě řešeného konfliktu, nebo vytváří potenciál pro další konfliktní jednání do budoucna.

Schéma č. 2 : *Příčina – jev – následek, v souvislosti s prací bezpečnostních složek*

Zdroj: Vlastní výzkumné šetření

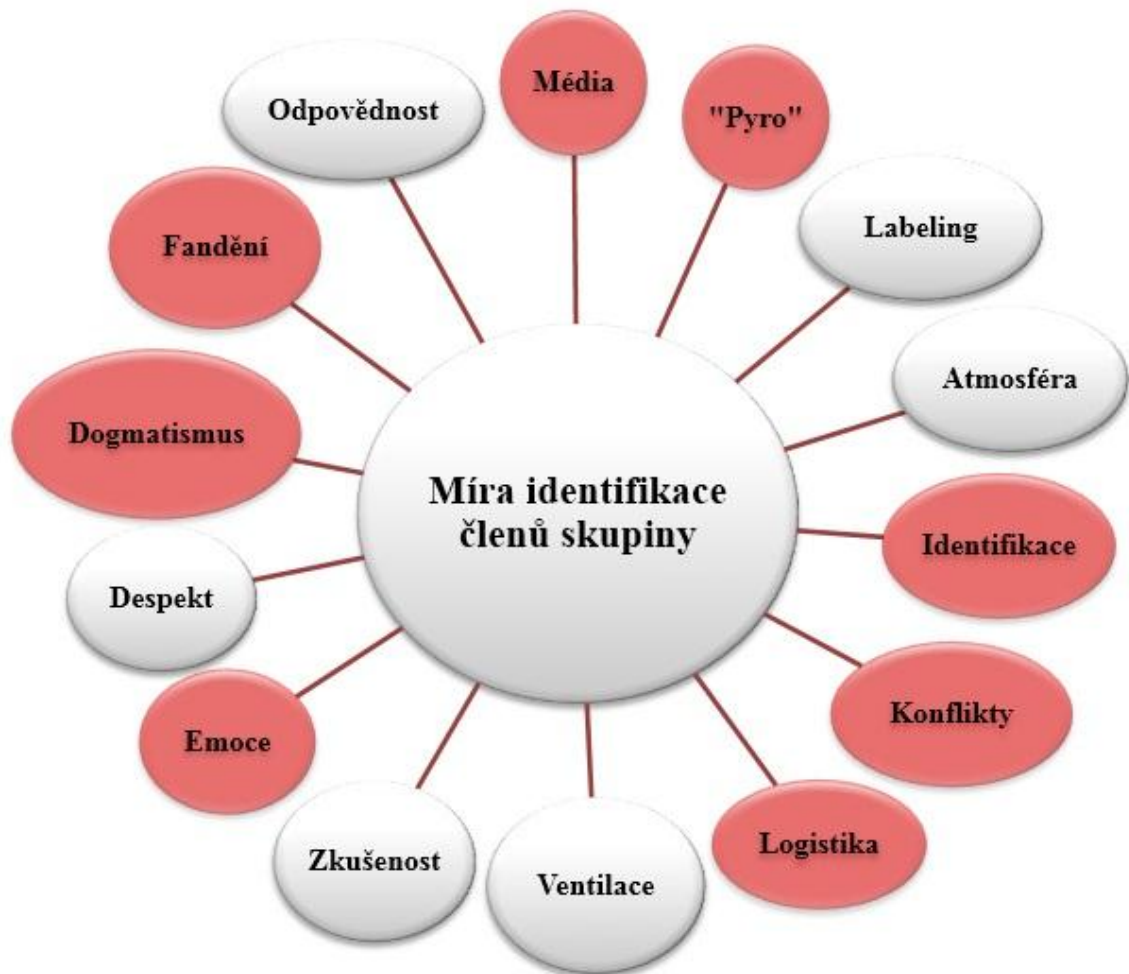
5.3 Mira identifikace členů skupiny

Druhá dílčí výzkumná otázka byla definována takto:

„Jaká je míra identifikace členů chuligánské organizace subkultury ve Zlínském kraji, k jejich vlastní skupině?“

Nejvíce subkategorií celkem čtrnáct je zahrnuto do poslední hlavní kategorie. Opět se ukazuje jako silná kategorie „Pyro“, která vytváří pro jedince uvnitř skupiny velmi přívětivou emoční atmosféru ale také vede opět ke konfliktům. Taktéž subkategorie fandění, provázaná s logistikou ukazují na stmelující tendence jedinců uvnitř skupiny, což přispívá k celkové identifikaci samotného jedince ve vnějším světě a k jeho dogmatickým názorům na související problémy.

Diagram č. 4 - paprskový: Souvislostí kategorií s mírou identifikace členů skupiny

Zdroj: Vlastní výzkumné šetření

Související významová kompilace z rozhovorů k první dílčí výzkumné otázce

„Nachystat choreo, přichystat vlajky noo... A v případě když je vlastně výjezd, zjistit si informace, kam se pojedete, v počtu, čím se pojedete, kdy je odjezd, z kama se vyjíždí a tak, no a během fandění, rozumíš mi, to je standartní, že vlastně se skanduje i za jakéhokoliv stavu i když prohrávají, vyhrávají, no a po fotbale uklidnit a odnést věci, v první řadě vlajky a tak všechno do aut, během zápasu za jakéhokoliv stavu fandit a po zápase vždy děkovačka, ať už remíza, prohra, výhra... Atmosféra, kamarádi, to je moja druhá rodina, jak říkám to je rodina... No u přítelkyň, protože některé ty holky opravdu si nepřejí, když už mají třeba děcka, aby si zbytečně dělali si problémy... Já si nedokážu představit, kdybych přestal chodit na fotbal, to by byl pro mě největší trest od soudu, kdyby mě zakázali fotbal... Každý fanoušek je přínos... Dvanáctý hráč v poli, fanoušek je dvanáctý hráče v poli... Třeba v té Jihlavě, že jsme házeli ty světlice... Všichni jím to říkají... Když ví, že vždycky tam chodí ti samí lidi, ti samí tam jsou, s těma samýma se to řeší do kola... A nebo když už někoho chytí tak samozřejmě řekne, kolik je to, paragraf 102 teda 100, nebo odstavec 2

trestního řádu, **odmítám vypovídat... Že nikdo nic neřekne, nikdy, nikdo nic neříká, vůbec nikdo!** Ani oni, ani my! My se prostě s **policajtema tahat nechceme, vůbec... Bych je skopal všechny!**... Já budu pořád stejný, měnit se nebudu, měnit se nebudu... **Žádný nábor!**... Ale většinou se **všichni potkáme** někde v hospodě... **Chodíme na ryby aj spolu...** Já si myslím, že oni když jsou na tom stadióně a vidí, jak jsme sehraní, tak třeba se na to podívají, **když skanduješ je to hezké...** Špatně, přehnaně, špatně, **urážlivě, někdy mě to aj uráží, co o nás říkají...** Joo, samozřejmě, **že jsme debily, ano,** a dokonce v osobním životě mě všude, jak sem si teďka našel novou přítelkyni, ta moje historie z minula, jak mě znají, tak všichni mě označují za nácka, chuligána a tak, všude!... **Jak je rád za podporu a tak, oni jsou nadšení!**“

„Zpívám chorály, piju pivo, **kecám s klukama,** sleduju hru, jak si vedou kluci na hřišti. Třeba držím vlajku, mávám s ní pořádně. **Mě se to líbí, když je to barevné celé ten náš sektor...** občas se mě stalo, že někdo měl **nějaké debilní kecy,** ale to sou bulšity... **Zapálíme to pyro a je to mega dobrá atmoska...** asi mě to **prostě baví,** že mám kámoše, zážitky... **Sou třeba komplikace,** jak sem ti říkal, že mě pak tahají někde na výslechy, tak třeba to jo. Ale já si o tom **myslím svoje a stojí mě to za to...** že to je jak **parta kámošů z dětství co máš... vyrábíme chorea...** hodně s klukama chodíme na pivo, **nebo si pomáháme,** já třeba teďka stavím barák..., že je to pro mě **hodně důležité...** takže si já o sobě myslím, **že důležitěj jsem...** prostě **máme svoje nepřátele...** že nám **vždycky vadí...** hodně **pomůže i hráčům...** byla super atmosféra a pocit z toho zápasu... **ja jsou tady spokojenej,** jestli nás bude tady chodit deset nebo sto, mě je to jedno, ja chodit budu... tak třeba někdy s **něčím pomůžu, domluvíme se s klukama** kdo bere auto, kdo bere vlajky, v kolik se vyjede, na zápasu fandit co to jde... Já třeba s klukama některýma **chodím do fitka,** si zacvičit a tak, nebo na tu stavbu **mě chodili pomáhat** občas... mě jako občas řekne že mám mít už rozum... ty titulky co tomu dávaj, no to je někdy strašný... Jo to jo, už od střední, na konci střední **už mě měli všeci** za fotbalového grázla... **hráči jsou taky rádi,** po zápasu že je s něma děkovačka

Fandit, co asi... **pomoc naším** třeba s rozbalit choreo... **pořád prostě dokola...** že pro mě došli benga do práce kdysi, tak **to vypadalo blbě,** že jo... **Mojí staré to třeba taky někdy vadí...** nebo ta atmosféra a tak, jak se fandí... Odcházím s pocitem, že to bylo fajn, **pokecám si s kámošema,** dám pivko, trochu se vyvztekám, zabékám a klidnej jdu dom... **prostě mě to baví,** poznal jsem **nový kamoše...** občas si poslechnu nějakou **blbou řeč,** když se to někdo dozví, že fandím... Kdyby to pro mě **nebylo důležité, tak tam asi nechodím...** Po tolika letech co tu sem a co sem zažil **tak jasan! Já jednou aj umřu v kotli, mě vynesou nohama napřed...** když třeba by někomu někoho z rodiny chtěli odtáhnout, tak je jasný že po nich **taky skočíš a budeš se bránit,** stěžovat a tak... **Prostě srandu dělám mezi náma...** rozvěsí se vlajky, ukradený šály, nachystaj chorea, při zápasu se fandí, huláká, zpívá... Třeba když **děláme atmosféru doma,** tak se lidi přidaj, nebo když nějaký to choreo vtipný rozbalíme, tak tleskaj, fotí si to... **Oni jsou dementi pro nás a my pro ně...** Nasraně, nasraně, a ještě jednou nasraně, protože, prostě to sou nablité lži a sračky **co nás ukazují do**

světa... dělaj z nás zmrdy, aby měli sledovanost...To furt, já se za to nestydím...Bez nás by to nebylo ono, to je jak se dívat na film bez zvuku, to je stejné. Hráče to vyhecuje a ono to hned vypadá líp, jak tam jsou barvy, vlajky, slyšíš ten buben a podobně. Jo přínos to má.“

*„Jako určitě fandím... Já **zařizuju** pyro, to mě ba víc... pyro je zajímavější, **udělám tak lepší atmosféru**... když se nestane jak párkrát, že **mě zatknou a nepřijdu na šichtu**... **bojuje o to naše území**... **to hodně upevní mezi náma to přátelství**, to je taky paráda, že **máš dobrý kámoš, co se na tebe nevyserou**... Prostě **mě to baví** i s tím vším co to obnáší... tak byla taká doba se to doma řešilo, pak s robkama taky je to horší, **poslouchám že mě zavřou a tak**... **Hodně, baví mě to, kámoši, zážitky**... Tak si odpočinu od toho všeho, od té šedi kolem... **Bych se asi oběsil, nebo já nevím co bych dělal, to se nesmí stát**... ale jakéjsi ten rok fandím, na zápas chodím často, **tak už tu pozici mám**... Já si frčím v tom pyru, tak to. To nějak pronesu, nebo si to schovám dopředu někde, ta securitka taky všechno nezachytí... **Držet hubu když ho řeší fyzlové, fandit když je potřeba a držet basu s partou**... Se tak nějak domluvit, jak to bude, třeba **přispět na nějaký choreo, dát prachy společně na to**... Tak někdo chodí třeba do fitka, někdo do hospody na jedno na dvě... **Za magory, za piče, zmrdy co jím přidávají práce**.. Takže oni z **nás dělají děsy**, ale dělaj to schválně, páč ví, že prachy z toho budou, o to jde... Pořád a pořád, **chcou to majou to mít**...**Tak jsme součástí toho všeho.**“*

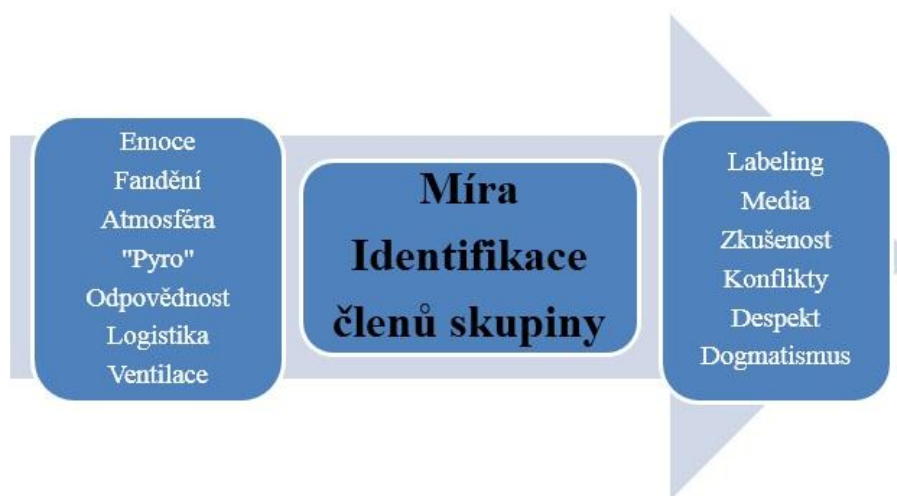
Závěr a odpověď k druhé dílčí otázce:

Z výše uvedeného větného kompilátu je možné evidentně cítit a hlavně zaznamenat, že míra skupinové identifikace je na vysoké úrovni. Respondenti svoji skupinu přirovnávají a vnímají jako svoji druhou rodinu, party z dětství, vnímají a hovoří o sobě v množném čísle, jsou odhodlaní za své názory i sebe samotné bojovat a citlivě negativně vnímají útoky proti jejich skupině i jednotlivcům. Taktéž příslušnost k této skupině jim přináší určité problémy v různých oblastech života a i přesto tyto problémy bagatelizují a míru identifikaci se jejich skupinou není nijak výrazně snížena. Výsledek výzkumu: Míra

Vznik třetí části zakotvené teorie:

Z hlediska schématu „**příčina – jev – následek**“ je patrné, že celkem sedm kategorií, které jsou uvedené na levé straně schématu, jsou příčinou společného jevu „Míra identifikace členů skupiny“. Následkem tohoto jevu jsou konflikty ať již s bezpečnostními složkami nebo v rodinném, pracovním, společenském životě. Dochází i k labellingu členů ze strany společnosti a okolí, kdy tyto předsudky utvrzují i média, které veřejně prezentují chování skupiny. Vznikají také velmi cenné zkušenosti, zejména vůči práci bezpečnostních sborů, kdy dochází k nárůstu despektu k této represivní instituci a utvrzuje se dogmatického přesvědčení v názorech, které vede ke stále dogmatictějšímu chování.

Schéma č. 3: Příčina – jev – následek, v souvislosti míry identifikace členů skupiny

Zdroj: Vlastní výzkumné šetření

Dle respondentů zapojených do tohoto výzkumného šetření:

Ad hoc 1. Fanouškovské jednání členů jejich subkultury chuligánů ve Zlínském kraji **je částečně, mírně v rozporu** s platnými zákony a společenskými normami. Ačkoliv jistou míru protiprávnosti připouštějí, analogicky poukazují na jiné protizákonné jednání, které stát a jeho podřízené složky neřeší. Taktéž jejich identifikace a vnitřní interiorizace s výše uvedenými normami je na velmi nízké úrovni.

Ad hoc 2. Míra identifikace členů chuligánské organizace subkultury ve Zlínském kraji k jejich vlastní skupině **je na velmi vysoké úrovni**. Což potvrzuje jejich interakce i mimo fotbalové zápasy, odhodlanost a bojovnost za členu skupiny i skupinu jako celek.

Ad hoc 3. Názorová stanoviska členů této organizace vůči práci bezpečnostních složek, se kterými se dostávají do konfliktu kvůli projevům jejich fanouškovského chování, **zaujímají jednoznačně negativně**

Po získání výsledků ze tří důležitých schémat „příčina – jev - následek“ je v následující podkapitole vytvořena a interpretována výsledná zakotvená teorie.

5.3.1 Vytvoření zakotvené teorie

V poslední části tohoto výzkumu dochází k **selektivnímu kódování** a ustanovení **centrální**, nejpodstatnější kategorie, která je nosnou tématikou pro vznik samotné zakotvené teorie. Jelikož u třech hlavních kategorií se v následku schématu: „příčina- jev- následek“ nejvíce prolínala subkategorie KONFLIKTY, které vznikají v návaznosti subkategorie „PYRO“, je ustanovena jako centrální kategorie „PYRO“.

Samotní respondenti a chuligáni obecně uvádějí, či dokonce veřejně skandují „Pyro není zločin!“, považují jej za zásadní součást fandění. Připustíme-li, čistě hypoteticky, že používání pyrotechniky se zodpovědným přístupem během fandění, tak jak uvádějí respondenti výzkumu, není opravdovým zločinem, tak jak veřejnost pod pojmem „zločin“ vnímá něco opravdu závažného, naopak musíme kriticky a realisticky konstatovat, že používání pyrotechniky je minimálně zásadním a častým zdrojem konfliktů. Fanoušci, ultras a chuligáni se pyrotechniky nehodlají vzdát, což dokazuje, že prakticky od 60. let 20. století je pyrotechnika během fotbalových zápasů přítomná. Porovnáme-li například země Latinské Ameriky, nebo Východu, zde je pyrotechnika používána v daleko větší, až masivnější míře po celou dobu zápasu a bezpečnostní složky na ní reagují až v době, kdy opravdu způsobí nějaký následek. Problematiku používání pyrotechniky a její zneužívání jako nástroj pro ovlivňování samotné hry řeší i Mezinárodní federace fotbalových asociací

Používání pyrotechniky v České republice je v menší, ale i tak výrazné míře, kdy policejní a jiné bezpečnostní složky na ní reagují intervencí ve formě zákroků, což vede ke konfliktům, diváckému násilí a silným emočním stavům u fanoušků, u kterých pak může vznikat negativní silná až dogmatická zkušenost, tedy vzpomínka na práci policie, transformující se do postoje nenávisti. Argument pro zasahování policie je opodstatněný, jelikož naopak uvádí, že pyrotechnika je nebezpečná, může zapalovat okolní vybavení a materiály, ohrozit zdraví a život lidí, v neposlední řadě je vhadzována na hrací plochu aby rozhodčí musel přerušit hru. Zásadní otázkou tedy je, byla by pyrotechnika bezpečnější, předešlo by se konfliktům?

Schéma č. 4 – grafické: *Výsledná zakotvená teorie: „Pyro není zločin, ale konflikt.“*

6 DISKUZE

Kromě samotné interpretace výsledků kvalitativního výzkumu je dalším podstatným cílem práce i závěrečná diskuze, která přináší možnost porovnání širokého spektra odborných názorů, literatury, názory respondentů i samotného autora. Tato diskuze bude směřována divergentním, tedy rozbíhavým způsobem. Není tedy cílem vytvořit pouze jeden zásadní názor, či řešení, které by bylo správné, protože každé téma má své polarizace vznikající na různých a logických argumentech.

Získána výsledná data jsou jistě zajímavým tématem, nicméně analyzační procesy a časová náročnost celé práce byla natolik zdlouhavá, že se výzkumníkovi podařilo zpracovat pouze čtyři respondenty. Což je bohužel dalším limitem této práce, jelikož se snižuje možnost zobecnění daných výsledků na širší spektrum subkultury.

V roce 1996 britský sociolog Peter Marsh provedl jedny z prvních dlouhodobějších výzkumu této subkultury, jak v samotné Anglii, tak i ve zbytku Evropy. O deset let později v českém prostředí v roce 2006 - 2007 provedl další výzkum stejné subkultury politolog Josef Smolík. Nakonec o dalších deset let později, v roce 2016-2017 proběhl i výzkum této diplomové práce. Tato časová osa s desetiletými intervaly v sobě tedy nabízí potenciál pro srovnání, k jakému vývoji a chování této subkultury došlo. Každopádně tyto výzkumy nejsou podle stejných kritérií a každý z výzkumníků k problematice pohlíží z jiného spektra a úhlu pohledu.

Jistě je vhodné porovnat tyto tři výzkumy alespoň částečně mezi sebou. Pro lepší orientaci mezi nimi bude dále hovořeno o výzkumu Petra Marshe jako o „PM“, výzkumu Josefa Smolíka jako o „JS“ a výzkum Jakub Nevřaly jako „JN“.

6.1 Komparace s výsledky výzkumu Josefa Smolíka (2007)

V případě výzkumu JS bylo využito jak kvalitativních, tak i kvantitativních přístupů. Hlavní snahou Smolíka bylo zmapovat jednotlivé návštěvníky a skupiny v diváckém prostředí a uvnitř „kotlů“ chuligánů. Jednalo se o dotazníkové šetření, které mělo přispět k objasnění sociální skladby, postojů, názorů osob, pro které má fotbalové „fandovství“ důležitou roli v trávení jejich volného času (Smolík, 2010).

Tento netradiční a do jisté míry i nebezpečný výzkum, který probíhal přímo při fotbalovém fandění uvnitř kotlů chuligánů, přinesl cenné poznatky převážně z oblasti sociální stratifikace členů této subkultury.

Samotný Smolík cíle svého výzkumu definuje takto: „Dá se říct, že šetření bylo pojato jako pilotáž, kde nešlo ani tak o reprezentativnost vzorku, ale o ověření hypotéz a vypovídající hodnoty získaných dat ve skupině fanoušků, která by se s velkou pravděpodobností širšího dotazníkového šetření neúčastnila.“ (Smolík, 2008, s. 163)

Proč byla zvolena právě dotazníková metoda, Smolík vysvětluje ze dvou důvodů. První z nich je ten fakt, že je velmi problematické členy této subkultury nalézt v běžném životě a vytvořit z nich respondenty. Druhý fakt poukazuje na jiné smýšlení během fotbalového fandění, než v klidném prostředí.

Takto provedený výzkum je opravdu velmi rizikový, jelikož skupiny chuligánů jsou mnohdy již od samého začátku pohlceny „nákazou“ davové psychózy a někteří jejich členové mohou být zasaženi do jisté míry až paranoidním smýšlením o jejich pronásledování, pokusech infiltrovat jejich řady. Proto jsou mnohdy cizí osoby brány za „špehy“ policie. Tyto postoje se objevily i v případě výzkumu JN.

Taktéž byla ve výzkumu JN odpozorována situace (v sektoru pro hostující fanoušky), kdy uvnitř této skupiny došlo k odhalení operativce ze služby kriminální policie. Nebýt včasného zásahu pořádkové jednotky policie, mohla se situace zvrtnout naprosto jinak. Do jisté míry začátek konfliktu brzdila i přirozená autorita operativce.¹⁶

Smolík negativní postoje a předsudky většinové společnosti vůči chuligánům dává za vinu, nedostatku relevantních informací o samotné subkultuře a taktéž tomu, že této subkultuře se v ČR (oproti Anglii) odborná veřejnost věnuje v terénních výzkumech poměrně málo. I tato skutečnost se projevila ve výpovědích respondentů ve výzkumu JN, kteří poukazují na mediální masáž a deformaci obrazu, za účelem sledovanosti a zisku.

V dotazníkovém šetření JS se podařilo nashromáždit celkem 154 respondentů, ze sedmi fotbalových klubů, které jsou zapojeni v prvoligových zápasech. Zisk více jak 150 respondentů může být považován za velký úspěch, zvláště v řadách klubu Baník Ostrava

¹⁶ Operativce = příslušník služby Kriminální policie a vyšetřování, specializující se na danou problematiku, obvykle oblečen do civilního oblečení, jenž se snaží získávat operativními prostředky informace z potenciálně rizikového prostředí.

a Slavia Praha jsou čísla vysoká. Naopak klub Sparta Praha se mohl řídit svoji ideologií „Proti všem a všemu“, tudíž i přes jeho velkou základnu se zapojil do výzkumu minimálně.

V případě výzkumu JN jeden z respondentů se zmínil, že zásahy ze strany policie proti klubu Sparta mu osobě tolik nevadí. To může naznačovat, že klub Sparta Praha je i nadále, po více jak deseti letech izolovaný i v rámci subkultury samotné.

Část výzkumu JS byla také provedena formou rozhovorů, které byly spíše cíleny na vznik chuligánství v ČR, jeho historii, srovnání s okolními státy a pravidla bitek. V jedné části rozhovorů respondent vysvětluje, jaká jsou pravidla během bitek. Opětovné popsání pravidel ze strany respondentů se projevilo i ve výzkumu JN.

K velkému zamyšlení také nabádá Smolíkův názor, jak veřejnost vnímá fotbalové chuligány, tedy jako nezaměstnané a frustrované mladíky, kteří se snaží nalézt svojí vlastní identitu. „Ale není fotbalové chuligánství spíše svéráznou adrenalinovou zábavou?“ (Smolík, 2010, s. 168)

Ve výzkumu JN se respondenti shodují, že veřejnost je vnímá jako osoby, které „*nepracují, jsou odpad společnosti*“ (Respondenta A, 2016)

6.2 Komparace s výsledky výzkumu Peter Marsh (1996)

V samotném úvodu i v průběhu práce zaznělo jméno britského sociologa Peter Marsh, jenž byl spoluautorem obsáhlé studie nazvané jako „Football violence in Europe A report to the Amsterdam Group“.

Když se v 50. letech 20. století začalo na veřejnosti projevovat fotbalové chuligánství, společnost i elity tehdejší Evropy byly „zdešeny“ a snažily se najít řešení dané situace a nového „nebezpečného“ společenského jevu. Zde je možno poznamenat, že právě Williams (2001), poukazuje, že v tomto období se násilí objevuje i mimo stadiony (Williams, 2001). Toto rozšíření mohlo vést k tehdejšímu hysterickému paradigmatu „že dříve násilí na stadionech nebylo.“

Právě Marsh byl postaven před tento velice obtížný úkol, respektive byl mu s politickou typickostí „přesunut“ s domněnkou „věda to vyřeší na nás.“ Marsh poukazuje na zásadní problém a to je „přelidnění“ vědci a odborníky, kteří se pokoušeli za posledních 20 let zabývat touto problematikou. Výsledkem jsou neucelené mikro výzkumy, bez koncepce. Každý výzkumník se snaží prosazovat své výsledky a názory, na sjezdech

a konferencích proto mnohdy převládal křik, agrese a ucelený výsledek je minimální. Také kritizuje, že celá řada odborníků a výzkumů se opírá pouze o anglickou literaturu a prostředí, přitom chuligánství se vyvíjí v každé zemi individuálně a za jiných podmínek.

I přes tyto nedostatky, vznikla takto celá řada schopných a ukotvených teorií, snažící se objasnit chování chuligánů. Marsh na základě těchto zkušeností vytvořil přístup „zeptejte se jich“.

Po více jak třiceti letech výzkumu PM, kdy se plnohodnotně zúčastňoval fotbalových zápasů, cestoval s fanoušky, byl svědkem konfliktů, vytváří obtížný a kontroverzní závěr, kdy konstatuje, že v podstatě, to co se děje na stadionech, je následek, toho co se právě děje ve společnosti. Taktéž i názory na rozpad hodnot a fungování společnosti jsou patrné u respondentů ve výzkumu JN. Oproti výzkumu PM má výzkum JN další svůj limit v omezeném pozorování interakce skupiny, jelikož se zaměřoval výhradně na skupiny působící v organizaci jednoho kraje a u dalších interakcí jako jsou přesuny, pozápasové setkání a další, výzkumník nebyl přítomen.

V tvrzení Marshe lze tedy nalézt propojení pro teorii „anomie společnosti“, kterou vytvořil Emile Durheim v roce 1893 ve své studii „Dělní práce“. Vhodnější je ale spíše popis této teorie podle Munkové (2001), kdy rozpad společenských hodnot vede k egoistickému jednání ostatních osob za účelem dosažení jejich potřeb (Marsh in Carnibella, 1996, Munková 2001, Fišer, Škoda, 2009).

Dále konstatoval, že chuligánství, agrese, násilí, konflikty ve sportu nejsou nic nového, pouze média mají značnou snahu tento jev přeceňovat. Tento názor potvrzuje například i Cotterell (2006), který udává první zmínky o násilnostech ve spojitosti se sportem již v 5. století před našim letopočtem (Cotterell, 2006). V případě výzkumu JN bylo zaznamenáno několik konfliktů nebo přerušení hry. Jistě se ale nejednalo o střety, které by trvaly celou dobu zápasu. Typická bylo zejména předzápasová provokace, snaha střetnout se ještě mimo stadion, což se vlivem policie nepodařilo. Tento rituál byl pracovně nazván jako „zastrašování prapory“.

Můžeme tedy vzít v potaz i postarší tvrzení Čecháka a Linhart, kteří zdůrazňují skutečnost, že sport a veškeré pohybové aktivity jsou nedílnou součástí lidské rasy, její historie i kultury (Čechák, Linhart, 1986). Nelze také opomenout pravidlo ze staré Říše římské, které znělo „chléb a hry“, kdy publikum sledovalo boj na život a na smrt, přičemž jávalo. Projevy násilí a agrese, ačkoliv máme již 21. století, se neustále projevují

a pokračují, pouze ve středověku vznikla kolbiště a arény a v dnešní době máme boxovací ringy a klece.

Marsh byl tehdy za své výroky obviněn z bagatelizace vážnosti celého jevu a stal se terčem vlny kritiky, jak ze strany špiček ES (dnešní EU), tak i akademické půdy. Ovšem k podpoře jeho výzkumu přispěli Gary Armstrong a Rosmery Harris, kteří se zaměřili na klub United Sheffield. Provedli zde celou řadu šetření a rozhovorů přímo s chuligány, kteří o své agresi pojednávali naprosto jinak. Neměli pocit, že by byli extra agresivní skupina, připustili, že jistá část v jejich skupině agresivní je, ale jejich pověst o nenávistném klubu přiživila hlavně média a proto kdekoliv se pohybují, všichni na ně takto pohlížejí a i jiné kluby se je snaží napadnout, jelikož jsou „přece ti nejhorší.“ Jeden z respondentů ve výzkumu JN taktéž uvedl, „*Chcou to, majou to mít*“, což ukazuje na deviaci ve smyslu etiketizační teorie (Fišer, Škoda, 2009, s. 34). Taktéž respondenti připustili i vlastní míru zavinění a agrese, ale odmítali být označováni za „strůjce“ veškeré agrese. I ve výzkumu JN se nyní projevila jasná přetrvávající analogie, kdy všichni zapojení respondenti se shodují, že právě média za účelem zisku, obraz o jejich chování a subkultuře značené zkreslují. Vhodné je také připomenout dokument investigativního novináře Donald MacIntyre.

V roce 1969 jako první vznikla v Anglii velká pracovní skupina, která měla nastolit řešení, jak se s „chuligány vypořádat.“ Této skupině předsedal Sir Johnny Lang. Bohužel tato skupina byla sestavena bez sociologů, psychologů a dalších odborníků. Výsledná zpráva tak postrádala jakékoliv širší souvislosti a vysvětlení tohoto jevu, pouze navrhovala určitá bezpečnostní patření (Marsh in Carnibella, 1996).

Tato opatření byla zaznamenána v rámci pozorování ve výzkumu JN. Jsou nyní naprosto běžnou praxí v rámci prevence diváckého násilí. Jedná se o maximální spolupráci mezi policií a fotbalovým klubem. Absolutní respektování rozhodnutí rozhodčího o dalším pokračování zápasu. V místě nejvíce problematických diváků vytvořit sektory pouze na stání, bez sedaček.

John Harrington, britský psychiatr v roce 1968 udělal jeden z prvních velkých výzkumů, kdy formou dotazníkového šetření přes deník The Sun, oslovil samotné chuligány, policisty a veřejnost. Výsledky byly zajímavé z toho hlediska, že 90 % respondentů z veřejnosti uvádělo, že se chuligánství zvýšilo a je vážný problém pro společnost. V řadách policie takto odpovědělo necelých 50 %. Harrington vytváří dva

odborné termíny pro tento jev a to „nezralost“ (sociální) a „ztráta kontroly“ (Marsh in Carnibella, 1996).

Z pohledu výzkumu JN u respondentů nebyl zaznamenán stav nezralosti, ale spíše stav ztráty kontroly v určité situaci při intervenci na důležité hodnoty skupiny.

Sociolog Ian Taylor kritizoval zprávy jak Harringtona, tak Langa a na chuligánství pohlížel jako opravdový sociolog opírající se o marxistické teorie. Vášně pro fotbal vytvořila původně dělnická třída, po Druhé světové válce došlo ke komercializaci fotbalu a jeho „zburžoaznění“, kdy rostly ceny vstupného aj. Z hráčů se staly „superstar“, vedoucí pozice a management fotbalu řídili „zbohatlíci“. Tyto změny měly za následek odcizení fotbalu od původní komunity, tedy dělnické třídy. Proto vypukla taková vlna násilí, kdy se fanoušci snažili opět získat „kontrolu“ nad fotbalem (Marsh in Carnibella, 1996).

Z pohledu výzkumu JN, je teorie Taylora svým způsobem stále aktuální i nyní, jelikož je obecně známo, jaké vysoké finanční příjmy jsou fotbalových hráčů a manažerů klubů vypláceny. Při mapování zdrojů a problematiky během výzkumu JN, byl objeven veřejný incident, který byl právě spjatý s financováním klubu, respektive s jeho finančním „vytunelováním“ proběhl v roce 2001, kdy příznivci Slávie zaútočili na vedení klubu a vybavení vlastního stadionu (*Emoce na Slavii: Fanoušci napadli vedení, demolovali stadion*, Lidovky.cz, © 2011).

Naopak Taylorovu teorii Marsh považuje spíše za spekulativní, jelikož je celá řada incidentů, ve kterých nebyli pouze příslušníci dělnické profese. Z pohledu výzkumu JN nebyla sice tolik zkoumaná současná profese respondentů, ale jeden z nich má dosažen vysokoškolský titul inženýra. Taktéž i jiní členové subkultury, kteří se ale nezúčastnili výzkumu JN, mají vysokoškolské vzdělání a vykonávají různorodé povolání i v manažerských postech.

Frank McElhone a následně i Marsh se snažili získat kvalitní statistiky od policie o přesném počtu zatčených fotbalových chuligánů a za jaké trestné činy byly zatčeni. Bohužel tyto statistiky nebyly nikdy přesně vedeny. Každopádně se podařilo vytvořit matematický vzorec, který je možný zapsat takto „**Počet zatčených za 100 hodin hrací doby, ze 100 000 diváků**“. Marsh došel k výsledku 7,32 zatčených, za 100 hodin hrací doby na stadionu na 100 tisíc diváků. Tento vzorec se snažil aplikovat i pro běžné kriminální činy v normální populaci. Výsledek byl o 1,6 % nižší. Což Marshe utvrdilo

v jeho hodnocení, že fotbalové násilí je mnohem více vidět díky médiím a jeho koncentraci na malé ploše (Marsh in Carnibella, 1996).

V rámci výzkumu JN, bylo pátráno po nejrůznějších policejních statistikách, které by bylo možno implementovat do tohoto vzorce. Policejní prezidium České republiky vydalo zprávu o problematice divácké násilí za rok 2016. Bohužel tato zpráva je pouze pro interní účely policie a navíc ve zmíněných statistikách nejsou uvedeny celkové počty návštěvníků během sportovních utkání.

Tento velmi specifický algoritmus dává prostor pro vytváření nových směrů v empirickém šetření. Ovšem při diváckém násilí celá řada protiprávního jednání na místě nelze vyřešit, kvůli davu a jeho davové psychóze i když je pachatel známý. Míra a tolerance pro páchaného protiprávního jednání je vzhledem k davu zkrátka jiná. Pokud by se veškeré protiprávní jednání mělo postihovat, číslo zadržených bylo jistě mnohem vyšší. Navíc neznáme tehdejší trestní právo a paradigmatata v Anglii.

Marsh interpretoval také rozhovory s chuligány, kteří většinou charakterizovali své jednání, jako projev „mužnosti“ a „ctnosti“. V oblasti klasického sociálního života se mnoha mužům nepodařilo dosáhnout požadovaného úspěchu, ať již v práci nebo během studia. Na stadionu se mohou projevit a získat taktéž uznání za své činy a věrnost. Mohou tak vytvořit alternativní kariéru ve svém životě (Marsh in Carnibella, 1996). I Smolík uvádí (2001), že v 60. letech vznikla specifická subkultura, jejíž příslušníci se vyžívají v násilných střetech na stadionech (Smolík, 2001).

Taktéž již během rozhovorů ve výzkumu JN, sami respondenti poukazovali na termín chuligán, jako pro ně urážlivé pojmenování, kdy jsou takto označováni širokou společností. Je pravdou, že určitá generace autorů zabývající se touto problematikou označení chuligán standardně používá. Modernější přístupy a pohledy zařazují chuligány do širší problematiky označené jako divácké násilí. Toto pojmenování svým způsobem naznačuje, že za příčinou diváckého násilí není jenom subkultura chuligánů, ale samotní diváci, tedy směs širokého spektra populace.

Logicky tedy vyvstává otázka, jak velký potenciál pro vytvoření „nákazy“ diváckého násilí mezi ostatní diváky mají chuligánské organizace? Je částečnou pravdou, že v českém prostředí je velká část diváků poměrně rezistentní k aktivní formě diváckého násilí, naopak jsou velmi lehce „infikovatelní“ jako pasivní podporovatelé diváckého násilí, jelikož přihlížejí dění. Za pomoci moderních technologií si agresivní situace natáčejí a poté je šíří

do světa, čímž v podstatě dělají reklamu a zvyšují prestiž chuligánským organizacím. V případě zákroků policie dochází k útěku pachatelů, kteří se promísí do běžných řad diváků. Následně se některé osoby staví až do „alibistické němé role diváka“ který vlastně o pachateli nic neví a vědět ani nechce. I tento jev byl během výzkumu JN zaznamenán.

Respondenti samotní se také pozastavili v otázce dodržování norem a práva. Podle mezinárodních nezávislých organizací je Česko považováno za stát s korupčním prostředím a s velmi pomalým systémem soudnictví. Podle Transparency International je Česká republika v roce 2016 na 47. místě ve statistikách korupce. (*Mapujeme korupci*, Transparency International, © 2017).

Existují desítky doposud nevyřešených případů bezpráví, kdy „slušný občan“ se nemůže domoci svých práv, i přesto, že Ústava mu je zaručuje. Takovéto široce známé společenské precedenty mají skutečně potenciál pro vznik „absence norem“ jedince vůči společnosti, které je součástí. Je tedy anomie soudního systému ČR příčinou jednání chuligánství? Naopak jiné státy, jako je třeba Německo mají oproti ČR svůj jurisdikční a sankční systém na vyšší úrovni, ale subkultury chuligánství se zde objevují v naprosto stejné míře, k poměru počtu obyvatel země.

I přesto že obecně víme, jakou sílu manipulaci média mají a obecná společnost si uvědomuje zkreslenou realitu mediálních kampaní, v případě pohledu na chuligánství je veřejnost opravdu z velké části přesvědčena, že fotbalové zápasy jsou pouze devadesát minut boje o přežití v hledišti. I během výzkumu JN v roli pozorovatele v případě konfliktů mimo stadion, okolní veřejnost měla velmi hlasité radikální neobjektivní názory, jak by společnost a policie měla tuto subkulturu napravovat. „*Stejně se tam celou tu dobu ty hovada jenom mláťej mezi sebou! To není fotbal toto!*“ (Neznámý občan na chodníku, 2016)

Toto percepční vnímání je jistě obtížné napravit, bohužel v meziobdobí, kdy již společnost začíná přemýšlet o chuligánství jako pouze o „zapálených fanoušcích“, objeví se další mimořádný exces, který opět utvrdí obraz společnosti. V roce 2014 veřejnost šokoval incident nazvaný jako „Bitva o Bazaly“. (*Bitka na Bazalech - FC Baník Ostrava vs. AC Sparta Praha vs. Policie*, 22. 03. 2014, Youtube.com, © 2014)

Je chuligánství opravdu fenomén, který se děje izolovaně od zbytku společnosti a je na něj tedy možno pohlížet jako na něco, co k fotbalu prostě už patří? V březnu 2017 došlo k dalšímu násilnému excesu právě mimo hranice stadionu. Tato událost je označována jako

„Bitva o Slezko“, kdy chuligáni Baníku a Opavy dokázali napáchat značné materiální škody na veřejném a soukromém majetku (*Hooligans Opava before match SFC Opava vs Banik Ostrava 18/3/2017*, Youtube.com, © 2017).

Na kolik je tato subkultura izolována – je vlastně subkulturou? Z pohledu výzkumu JN, chuligánství v našem prostředí nedosahuje rozměrů a významu, jako tomu bylo v jeho začátcích v Anglii, kdy se celá města pravidelně stávala bitevním polem. Ani zde nejsou naprosto vymezená teritoria, ulice, čtvrti, kde by platilo pravidlo „Kdo nefandí s námi, fandí proti nám.“ K takovému chování ale dochází i nyní a to v sousedním Polsku (*Hooligans Zákon tribuny 04 sk Polsko*, Youtube.com, © 2014)

Proč právě na fotbalových stadionech se projevuje násilí? Je skutečně pouze zde? Vždyť kriminální zločiny a protiprávní jednání je de facto pácháno tam, kde existuje lidská společnost.

Lze pohlížet na velká bezpečnostní opatření ze strany policie jako na zbytečné? Z logického pohledu právě již převaha policejních jednotek působí preventivně a snižuje tak potenciální riziko konfliktu. Naproti tomu při poslední události „Bitva o Slezko“, kde policie samotná veřejně avizovala, že zde bude nasazeno velké množství policistů, došlo k rozsáhlým konfliktům (Fotbalové chuligáni řádili v Opavě i po zápase, police padesát zadržela, *Idnes.cz*, © 2017).

6.3 Možnosti prevence a doporučení do praxe

Pyrotechnika je zdrojem konfliktů a jisté nebezpečí z jejího užívání mezi diváky existuje vždy. Jako nejvíce rizikovým faktorem se jeví vysoká teplota hoření, jelikož často se používá nejrůznějších pyrotechnika bez potřebných certifikátů. Jak by asi probíhala situace, kdyby pyrotechnika byla bezpečnější?

Zástupci dánského fotbalového klubu Brøndby se rozhodli vyvinout pyrotechniku, která bude bezpečná pro užívání mezi diváky a přitom bude mít stejný efekt. Pokud by se tato pyrotechnika začala objevovat i na české scéně, bylo by vhodné jednat a konflikty na stadionech plošně sledovat a analyzovat, zda došlo k poklesu konfliktů v souvislosti používáním bezpečnější pyrotechniky (*Pyrotechnika není zločin. Dánský klub vyvíjí svíce, které neublíží*, *Idnes.cz*, © 2016).

Ze strany policie byl vytvořen antikonfliktní tým, který má jistě svůj smysl, ale přece jenom se pohybuje již v přímé, mnohdy vyhocené interakci dvou opozic, kdy okolní atmosféra je plná emocí a rozruchu.

Sociální pedagogika, jakožto pomáhající profese zaměřena nikoliv na jedince, ale na celé skupiny (Kraus, 2014), což chuligánské organizace bezesporu jsou, by mohla být v této problematice vhodným nástrojem. Stát by mohl v rámci prevence proti sociálně patologickým jevům zřídit pozice právě pro sociální pedagogy, kteří by byli na tuto problematiku vyčleněni. Tito sociální pedagogové by se pravidelně setkávali s chuligánskými organizacemi. Jejich snahou a cílem by byla primární prevence, nebo-li osvěta z hlediska dodržování práva a společenských norem, či ukázat i jiné pohledy na práci policie a její příslušníky samotné. Co je samotnou příčinou, která způsobuje „odlišné“ vnímání, či ignoraci společenských a zákonných norem u členů subkultury chuligánů, by mohlo být předmětem dalších výzkumů.

ZÁVĚR

Téma této diplomové práce bylo zvoleno z důvodu jeho stálé aktuálnosti, jak na území České republiky, tak i v Evropě samotné. Ačkoliv se toto téma na první pohled jeví jako velmi přímočaré, během výzkumu byla dokázána jeho rozsáhlost a také propojenost s celou řadou dalších vědeckých disciplín.

V teoretické části této diplomové práce jsou vydefinovány základní pojmy, které jsou neoddělitelně spjaty s chuligánstvím, tedy sociální skupina, davová psychóza, násilí, definování chuligánství samotného, část jeho historie v Evropě, typologie chuligánství, extremismu, rituály, aj.

V praktické části je popsán samotný kvalitativní výzkum záměrně anonymizované chuligánské organizace, která má již svou historii a působí ve Zlínském kraji. Organizátor výzkumu se snažil u členů této organizace nalézt řešení k předemtné výzkumné otázce, která se de facto snažila odpovědět: *Zda-li členové chuligánské organizace vnímají projevy svého chování během fotbalového fandění v možném rozporu se zákonnými a společenskými normami*. Jako nadstavba celé práce bylo vytvoření stručné zakotvené teorie „Pyro není zločin, ale konflikt“.

Na základě provedeného výzkumného šetření, formou pozorování a stěžejní metodou předem připravených polo strukturovaných rozhovorů, byly nalezeny odpovědi jak na hlavní výzkumnou otázku, tak i na otázky dílčí. Za pomoci oslovených respondentů, bylo zjištěno, že respondenti své protiprávní jednání nepovažují za toliko rizikové a dávají jej do analogických souvislostí s jiným protiprávním jednáním, které dle jejich názoru není spravedlivě potrestáno, tedy poukazují na metodu dvojitého metru. Paradoxem tedy je, že chuligáni určité společenské a zákonné normy odmítají, přitom v jejich subkultuře existují jimi vytvořené normy a jakési zákonitosti, které naopak respektují.

Mimo odpovědi na výzkumné otázky se podařilo „poodhalit“ další vrstvu této subkultury, která je součástí naší společnosti a má prakticky zastoupení po celé republice.

Taktéž během výzkumu se objevila celá řada faktorů, které souvisejí s prožíváním členů této subkultury, jež nejsou natolik izolováni od zbytku běžné společnosti. Vedou plnohodnotné společenské životy a jejich fandění jim slouží jako možnost relaxace a odreagování se. Samotné příčiny jejich chování byly podrobně zachyceny a následně interpretovány, kdy byla pro přehlednost sestavena i grafická schémata. Jejich silná

skupinová soudržnost je spjata s velkou dynamikou prožívání, z kterých získávají dlouhotrvající a hluboké zkušenosti. Právě tyto zkušenosti tato subkultura získává ve velmi stresujících a emočně vypjatých situacích, diváckého násilí, davové psychózy. Právě ona síla a gradace emocí utvrzuje v chuligánech jejich dogmatické a despektní vnímání policie, které může přecházet až do fanatismu.

Každopádně chuligáni dokáží svým jednáním rozpoutat celou řadu konfliktů, až přímo bitev. Z tohoto historického hlediska i bezpečnostní složky státu přistupují k této subkultuře nanejvýše obezřetně. Bohužel, jedná se zatím o dva „nesmiřitelné“ tábory, kdy bezpečnostní složky, zejména policie, funguje v terciálním pásmu prevence. Ze samé podstaty a logiky věci je nutno se této instituce zastat, jelikož je založena jako represivní složka a nemá v rámci zákonů přílišný prostor pro diplomacii.

Nicméně mnohem lepším řešením jak předcházet konfliktům, je prevence primární. Sociální pedagogiku, jakožto pomáhající vědu, považuji za vhodný nástroj, který by v budoucno mohl působit v oblasti primární a sekundární prevence na tento rizikový fenomén, kde jeho možnou příčinou je mimo jiné nízká absorpce a interiorizace obecně společenských hodnot a norem.

Tato práce a výzkumné šetření samotné poukazuje na další možný potenciál ke zkoumání, jelikož tato problematika je nesmírně rozsáhlá a bylo by vhodné obdobný výzkum provést celoplošně se zaměřením, jak ony dva „nesmiřitelné“ tábory k sobě alespoň částečně přiblížit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje:

- [1] AGNES, Michael. a Charlton Grant LAIRD. *Webster's New World dictionary and thesaurus*. New York: Macmillan, c1996. ISBN 0-02-860574-8.
- [2] ATKINSON, Michael a Kevin YOUNG. *Tribal play: subcultural journey through sport*. Bingley, UK: JAI Press, 2008. *Research in the sociology of sport*, v. 4. ISBN 978-0762312931.
- [3] BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011. *Politologie (Grada)*. ISBN 978-80-247-3797-3.
- [4] BRAKE, Mike. *The sociology of youth culture and youth subcultures: sex and drugs and rock 'n' roll*. Boston: Routledge & Kegan Paul, 1980. ISBN 0-7100-0363-3.
- [5] BROCH, Hermann. *Teorie masového šílenství: příspěvky k psychologii politiky*. Editor Paul Michael LÜTZELER, přeložil Milan VÁŇA. Praha: Academia, 2013, 535 s. Europa. ISBN 978-80-200-2260-8.
- [6] BROŽ, V., VESELÝ, K. *Kmeny*. Praha: Bigg Boss, Yinachi, 2011. ISBN 978-80-903973-2-3
- [7] BURYÁNEK, J. *Interkulturní vzdělávání II.: projekt Varianty*. Praha: Člověk v tísni, 2005, ISBN 80-903510-5-0.
- [8] COTTERELL, Arthur. *Vozataj: ohromující vzestup a pád nejstarší válečné techniky v dějinách*. Přeložil Gerik CÍSAŘ. Praha: BB art, 2006. ISBN 80-7341-925-4.
- [9] ČERMÁK, Ivo. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1998. ISBN 80-902614-1-8.
- [10] ČERNÝ, Petr. *Politický extremismus a právo*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 29. ISBN 8086861864.
- [11] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-581-4.
- [12] DEFEKTOLOGICKÝ SLOVNÍK. 3. upr. vyd. Jinočany: H & H, 2000. ISBN 80-86022-76-5.

- [13] FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů. Praha: GradaPublishing, 2009, 218 s. Psyché. ISBN 978-80-247-2781-3.
- [14] FROMM, Erich. *Anatomie lidské destruktivity: můžeme ovlivnit její podstatu a následky?*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-232-4.
- [15] GAVORA, Peter, 2000. Úvod do pedagogického výzkumu. 2. vyd. Brno: Paido. 261 s. ISBN 80-85931-79-6.
- [16] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796.
- [17] GEIST, B. Sociologický slovník. Praha: Victoria publishing, a.s., 1992. ISBN 80-85605-28-7.
- [18] HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-303-X.
- [19] HAYESOVÁ, Nicky. Základy sociální psychologie. Praha: Portál, 1998. ISBN 978-80-262-0534-0.
- [20] HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016, 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9.
- [21] HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- [22] HRČKA, Michal. Sociální deviace. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. Základy sociologie. ISBN 80-85850-68-0.
- [23] HUNT, Morton M. *Dějiny psychologie*. Vydání čtvrté. Přeložil Renáta MLÍKOVSKÁ, přeložil Ivo MÜLLER. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0898-3.
- [24] CHARVÁT, Jan. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha: Portál, 2007, s. 18. ISBN 978-7367-098-6.
- [25] CHARVÁT, Michal. *Hostilita ve sportovním prostředí*. Brno: BMS creative, 2008. ISBN 978-80-254-3146-7.
- [26] CHMELÍK, Jan. Extremismus. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 19-27. ISBN 978-80-7380-376-6.
- [27] CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6.

- [28] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [29] JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.
- [30] JANDOUREK, Jan. *Sociologie zločinu: proč lidé vraždí a jezdí načerno*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0026-0.
- [31] JANOŠOVÁ, Pavlína. *Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí*. Praha: Grada, 2008. Psyché. ISBN 978-80-247-2284-9.
- [32] JANOUSEK, Jaromír. *Verbální komunikace a lidská psychika*. Praha: Grada, 2007. Psyché. ISBN 978-80-247-1594-0.
- [33] JEŘÁBEK, Hynek. *Klasické sociologické výzkumy*. Praha : ISS FSV UK, 1993. Kapitola 1, s. 27
- [34] JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.
- [35] KING, Martin a Martin KNIGHT. *Hoolifan: třicet let násilí*. Nové Sedlo u Lokte: Vydavatelství & Nakladatelství Zdeněk Plachý, 2005. ISBN 80-903556-1-7.
- [36] KOMENDA, Antonín. *Sociální deviace: historická východiska a základní teoretické přístupy*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1999, 313 s. ISBN 8024400197.
- [37] KRAUS, B. a kol. *Středoškolská mládež a její svět na přelomu století*. Brno: Paido, 2006. ISBN: 80-7315-125-1.
- [38] KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9.
- [39] KREJČÍŘOVÁ, Olga a Jitka SKOPALOVÁ. *Deviace a sociální patologie: vybrané jevy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, 66 s. ISBN 9788024416984.
- [40] KREJČÍŘOVÁ, Olga a Jitka SKOPALOVÁ. *Deviace a sociální patologie: vybrané jevy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, 66 s. ISBN 9788024416984.
- [41] LEBEDA, David. *Úvod do problematiky extremismu: příručka pro pedagogy*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 99 s. ISBN 978-80-7478-394-4.
- [42] LINHART, Jiří, Alena VODÁKOVÁ a Miloslav PETRUSEK a kol. *Velký sociologický slovník*. Praha : Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3. S. 231.
- [43] MACEK, P. *Adolescence*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

- [44] MAREŠ, Miroslav, Marek SUCHÁNEK a Josef SMOLÍK. *Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury*. Brno: Centrum strategických studií, 2004. ISBN 8090333303.
- [45] MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 1998, 335 s. ISBN 8071782262.
- [46] MIKŠÍK, Oldřich. *Hromadné psychické jevy: (psychologie hromadného chování)*. Editor Pavel KLENER. V Praze: Nakladatelství Karolinum, 2005, 269 s. ISBN 8024609304.
- [47] MIOVSKÝ, Michal, 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada. 332 s. ISBN 978-80-247-1362-5.
- [48] MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální deviace: (přehled sociologických teorií)*. Editor Pavel KLENER. Praha: Karolinum, 2001, 134 s. ISBN 8024602792
- [49] MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální deviace: (přehled sociologických teorií)*. Editor Pavel KLENER. Praha: Karolinum, 2001, 134 s. ISBN 8024602792
- [50] MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální deviace: (přehled sociologických teorií)*. Praha: Karolinum, 2001, 134 s. ISBN 80-246-0279-2.
- [51] MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální deviace: přehled sociologických teorií*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 168 s. ISBN 978-80-7380-398-8. (S.16-19)
- [52] MURPHY, Robert Francis. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Vyd. 2. Přeložil Hana ČERVINKOVÁ. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2004. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-25-0.
- [53] NIKL, Jaroslav a Petr VOLEVECKÝ. *Divácké násilí*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-249-2.
- [54] NOVOTNÁ, Eliška. *Sociologie sociálních skupin*. Praha: Grada, 2010. Sociologie. ISBN 978-80-247-2957-2.
- [55] OLIVOVÁ, Věra. *Lidé a hry: historická geneze sportu*. Praha: Olympia, 1979, 604 s.
- [56] ONDREJKOVIČ, Peter. *Negatívne stránky individualizácie mládeže*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1997. ISBN 80-88868-17-3.
- [57] PONĚŠICKÝ, Jan. *Agrese, násilí a psychologie moci*. Praha: Triton, 2004. ISBN 9788072545933.
- [58] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.

- [59] RAPPAPORT, Roy A. , *Ritual and religion in them a king of humanity*.
Cambridgge, University Press, 1999. ISBN: 9780521296908
- [60] SAK, P. *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč, 2000. ISNB 80-72229-042-8
- [61] SEKOT, Aleš, ed. *Sociální dimenze sportu*. Brno: Masarykova univerzita, 2004.
ISBN 8021035811.
- [62] SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. Sociologie.
ISBN 978-80-247-2562-8.
- [63] SEMRÁD, Jiří. *Mládež a sociálně negativní jevy: sborník referátů ze semináře*.
Praha: Vydavatelství Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-
22-x.
- [64] SLEPIČKA, Pavel, Václav HOŠEK a Běla HÁTLOVÁ. *Psychologie sportu*. Vyd.
2. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 9788024616025.
- [65] SLEPIČKA, Pavel. *Sportovní diváctví*. Praha: Olympia, 1990. ISBN
9788070330128.
- [66] SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*.
Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-
80-210-5288-8.
- [67] SMOLÍK, Josef. *Fotbalové chuligánství. Historie, teorie a politizace fenoménu*.
Karlovy Vary : VNP, 2008. 282 s. 1. ISBN 978-80-903556-3-7
- [68] SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada,
2010, 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7
- [69] SPURNÝ, Joža. *Psychologie násilí: o psychologické podstatě násilí, jeho
projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. Praha: Eurounion, 1996.
ISBN 80-85858-30-4.
- [70] STRAUSS, Anselm L. a Juliet M. CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu:
postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999, 196 s.
SCAN. ISBN 808583460X
- [71] STRAUSS, Anselm; CORBINOVÁ, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno
: Sdružení podané ruce, 1999. 195 s. ISBN 80-85834-60-x.
- [72] ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk. *Hry pro zvládání agresivity a neklidu*. Vydání třetí.
Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0887-7.
- [73] ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vyd. Olomouc:
Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4.

- [74] URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. Sociální deviace. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 231 s. ISBN 978-80-7380-397-1.
- [75] VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8
- [76] VEGRICHTOVÁ, Barbora. Extremismus: Činnost bezpečnostních složek. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2012, s. 24. ISBN 978-80-7251-385-7.
- [77] VYKOPALOVÁ, Hana. Sociálně patologické jevy v současné společnosti. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001, 154 s. ISBN 80-244-0337-4.
- [78] VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Sociální psychologie*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1428-8.
- [79] WAARDENBURG, Jacques. *Bohové zblízka: systematický úvod do religionistiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. Rubikon (Masarykova univerzita). ISBN 80-210-1445-8.
- [80] WANN, Daniel L. *Sport fans: the psychology and social impact of spectators*. New York: Routledge, 2001. ISBN 978-0415924641.
- [81] WEBER, Max, Guenther. ROTH a Claus. WITTICH. *Economy and society: an outline of interpretive sociology*. Berkeley: University of California Press, c1978. ISBN 0-520-03500-3.
- [82] Webster's New World Dictionary and Thesaurus: a New Concept in Language Reference -1996. ISBN 0-02-860574-8.

Časopisy – Periodika

- [1] KOUŘIL, Petr. Právní aspekty řešení fotbalového chuligánství v České republice. *Security magazin*. Praha: Security Media s.r.o, 2015, **21**(5), 50-55. ISSN 1210-8723
- [1] SMOLÍK, Josef. Chuligánství nejen na fotbalových stadionech. *Psychologie dnes*. Praha: Portal, 2002, **8**(7), 14-15
- [2] SUCHÁNEK, Václav. Millwallská cihla. *Vokno*. 1990, (18), 87-91.
- [3] TRANTA, Julliana. F.C. Paulí proti pravičákům!. *A-Kontra*. 1992, (16).

Online zdroje:

- [1] *Anglie: Co následovalo po dokumentu MacIntyre Undercover*. Hooligans [online]. 2010 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://hooligans.cz/reports/foreign/44-eng/760-anglie-co-nasledovalo-po-dokumentu-macintyre-undercover>
- [2] BEYER, Dušan. *FOTBALOVÉ NÁSILÍ: SUBKULTURA HOOLIGANS* [online]. Brno, 2002 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/11085/fss_b/text.pdf. Bakalářská. MASARYKOVA UNIVERZITA BRNO FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ. Vedoucí práce PhDr. Csaba Szaló, PhD.
- [3] Bitka (Válka) na Bazalech ~ FC Baník Ostrava vs. AC Sparta Praha vs. Policie 22.3.2014 ~ HD, In Youtube [online]. 23. 3. 2014, [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=xHesBNHTc-k>. Kanál uživatele MyBestConcerts
- [4] *Britská nemoc – Československo po roce 1989*. Supporters [online]. 2012 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.supporters.cz/clanek/britska-nemoc-ceskoslovensko-po-roce-1989/3867.html>
- [5] CARNIBELLA, Giovanni, Anne FOX, Kate FOX, Joe MCCANN, James MARSH a Peter MARSH. *Football violence in Europe A report to the Amsterdam Group* [online]. Oxford: Social issues research centre, 1996 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: http://www.sirc.org/publik/football_violence.pdf
- [6] *Co je extremismus?. Policie České republiky* [online]. 2014 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>
- [7] *Česká scéna*. Hooligans [online]. 2012 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.hooligans.cz/index.php/counts/2012/1435-czech-scene>
- [8] *Den fotbalové tragédie v Bruselu (29. květen 1985)*. In: Stream [online]. 29.05.2013 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <https://www.stream.cz/slavnedny/815814-den-fotbalove-tragedie-v-bruselu-29-kveten>. Kanál uživatele Slavné dny
- [9] Fotbaloví chuligáni řádili v Opavě i po zápase, policie padesát zadržela Zdroj: http://ostrava.idnes.cz/fotbal-opava-banik-ostrava-fanousci-db1-/ostrava-zpravy.aspx?c=A170317_164230_ostrava-zpravy_jog. *Idnes.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-04-11].
- [10] *Heysel Disasters*. BBC [online]. 2008 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/liverpool/content/articles/2006/12/04/local_history_heysel_feature.shtml

- [11] *Hooligans a sociální prevence* [online]. Sociální revue, 2005, (43) [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://socialnirevue.cz/sverepa/doc/hooligans-a-socialni-prevence-sverepa.pdf>
- [12] *Hooligans Zákon tribuny – Anglie - Danny Dyer*. In Youtube [online]. 10.05.2015 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z :<https://www.youtube.com/watch?v=DqIs-Sc4DiE>. Kanál uživatele Lan Mandragoran
- [13] *Hooligans Zákon tribuny – Polsko - Danny Dyer*. In Youtube [online]. 10.05.2015 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z :https://www.youtube.com/watch?v=Dm5_WBXxZF8. Kanál uživatele Lan Mandragoran
- [14] *Kriminalista svědčil proti fanouškům Baníku*. Idnes.cz [online]. 2000 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kriminalista-svedcil-proti-fanouskum-baniku-fnj-/domaci.aspx?c=A001009_145413_domaci_has
- [15] *MacIntyre Undercover – Chelsea Headhunters*. In: Youtube [online]. 11.05.2012. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=y0nadafM3fY>. Kanál uživatele helisium
- [16] *O EXTREMISMU S JANEM CHARVÁTEM* [online]. Praha: Respekt Publishing, 2009 [cit. 2017-03-14]. ISSN 0862-6545. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/rozhovory/o-extremismu-s-janem-charvatem>
- [17] Pyrotechnika není zločin. Dánský klub vyvíjí svíce, které neublíží. *Idnes.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://fotbal.idnes.cz/fotbalovy-klub-brondby-vyviji-bezpecnou-pyrotechniku-p18-/fot_zahranici.aspx?c=A161227_135047_fot_zahranici_pes
- [18] *Řecký fotbalista dostal kvůli hajlování zákaz v reprezentaci*. Česká televize [online]. 2013 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/sport/fotbal/zahranici/219239-recky-fotbalista-dostal-kvuli-hajlovani-zakaz-v-reprezentaci/>
- [19] *Transparency International: Mapování korupce* [online]. Praha [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/>
- [20] *V Egyptě napadli domácí fandové fotbalu hostující tým, zemřelo 74 lidí*. Idnes.cz [online]. 2012 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-egypte-napadli-domaci-fandove-fotbalu-hostujici-tym-zemrelo-74-lidi-1-gu-/zahranicni.aspx?c=A120201_202124_zahranicni_brm

- [21] VACULÍK, Martin. *VYBRANÉ POJMY ZE SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE DEFINICE, VYSVĚTLENÍ, SOUVISLOSTI* [online]. Brno: Katedra psychologie, Fakulta sociální studií, 2006 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: http://is.muni.cz/elportal/estud/fss/js06/psy108/Vybrane_pojmy_ze_socialni_psychologie.pdf
- [22] VOCHOVCOVÁ, Lenka. *Třetí poločas*. Rexter [online]. 2007(02) [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: http://casopis.rexter.cz/02-2007/rexter_02_2007-1.pdf
- [23] WILLIAMS, James. *Fact sheet No. 7: Fan power and democracy in football* [online]. Leicester: Sir Norman Chester Centre for Football Research, 2002 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.furd.org/resources/fs7.pdf>

Film:

- [1] Proč? [film] Directed by Karel SMYCZEK, ČSSR, Barrandov Studio, 1987

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Aj.	A jiné
JN	Výzkum Jakuba Nevřaly 2016
JS	Výzkum Josefa Smolíka 2007
Např.	Například
NPSNP	Nezúčastněné, přímé, skryté, nestrukturované pozorování
PM	Výzkum Petr Marsh 1996
RSP	Respondenti
Tzv.	Tak zvaně
Viz.	Více

SEZNAM TABULEK, DIAGRAMŮ A SCHÉMAT**Tabulky:**

Tabulka č. 1: <i>Grafické rozložení problematiky extremismu</i>	35
Tabulka č. 2: <i>Harmonogram výzkumu a tvorby diplomové práce</i>	65
Tabulka č. 3: <i>Subkategorie s přiřazenými otevřenými kódy</i>	88

Diagramy:

Diagram č. 1 - kruhový: <i>Interdisciplinární zobrazení problematiky chuligánství</i>	66
Diagram č. 2 - paprskový: <i>Souvislosti subkat. s rozpory se zákony a společenskými normami</i>	96
Diagram č. 3 - paprskový: <i>Souvislosti subkategorií s hodnocením práce bezpečnostních složek</i>	102
Diagram č. 4 - paprskový: <i>Souvislosti kategorií s mírou identifikace členů skupiny</i>	107

Schémata:

Schéma č. 1: <i>Příčina – jev – následek, v souvislosti s rozpory se zákony a společenskými normami</i>	101
Schéma č. 2: <i>Příčina – jev – následek, v souvislosti s prací bezpečnostních složek</i>	106
Schéma č. 3: <i>Příčina – jev – následek, v souvislosti míry identifikace členů skupiny</i>	110
Schéma č. 4 – grafické: <i>Výsledné zakotvené teorie: „Pyro není zločin, ale konflikt.“</i>	111

SEZNAM PŘÍLOH

V seznamu příloh jsou přiloženy naskenované části dotazníkového šetření jednotlivých respondentů. Jedná se o základní osobní údaje, transkripce rozhovorů a hodnocení výroků každého respondenta.

PŘÍLOHA P1: UVODNÍ DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

PŘÍLOHA P2: RESPONENTA „A“

PŘÍLOHA P3: RESPONENTA „B“

PŘÍLOHA P4: RESPONENTA „C“

PŘÍLOHA P5: RESPONENTA „D“

PŘÍLOHA P1: UVODNÍ DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Zdravím Vás,

jmenuji se Jakub Nevřala a jsem studentem oboru Sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Prosím Vás o spolupráci v rámci výzkumu pro mou závěrečnou diplomovou práci na téma „**Introspekce členů subkultury chuligánů ve Zlínském kraji v souvislosti s projevy jejich sociálně deviantního chování**“. Tento výzkum je zcela **anonymní**, je tedy zaručena skutečnost, že jména a další identifikační údaje účastníků výzkumu nebudou nikdy a nikde zveřejněna, či publikována.

Hlavním cílem tohoto výzkumu je zjistit osobní názory a chování v organizaci, skupině fotbalových fanoušků tzv. „chuligánů“ na určité objekty, podněty během fotbalových zápasů. Výzkum může přispět k ucelenějšímu názoru, či k pochopení projevů chování fanoušků u odborné i laické veřejnosti.

Kompletní výzkumné šetření je sestaveno do tří částí. První písemná část zachycuje osobnostní údaje, druhá část představuje polo-strukturovaný rozhovor, který bude s Vaším souhlasem zvukově nahráván, aby následně mohl být rozhovor doslovně přepsán do textové formy, kdy poté bude předmětná audionahrávka zničena.

Na jednotlivé otázky z rozhovoru můžete reagovat naprosto spontánně, dle Vašeho osobního názoru a zkušeností, můžete používat i svá běžná slangová a vulgární označení, tak abyste se, co nejvíce vyjádřili k dané otázce. Taktéž neexistuje žádný časový nebo obsahový limit na jednotlivé otázky, čím více se tedy k dané otázce vyjádříte, tím lépe.

Třetí část výzkumu je tvořena pomocí škálového hodnocení určitých výroků, kde máte možnost vyjádřit, jak se ztotožňujete s daným výrokem na hodnotící stupnici v rozmezí jedna, až pět.

Pokud s účastí na tomto výzkumu souhlasíte, přečtěte si prosím níže přiložený „**Informovaný souhlas o výzkumném šetření**“, který zabezpečuje Vaši anonymitu i možnost odstoupení od výzkumu, kdykoliv, nebo v jeho průběhu. V případě Vašeho zájmu zapojit se do tohoto výzkumu, podepište se Vaším podpisem ve spodní části souhlasu. Zároveň Vám bude vydána jedna kopie tohoto výtisku.

INFORMOVANÝ SOUHLAS S VÝZKUMNÝM ŠETŘENÍM

Já, (jméno a příjmení) souhlasím s účastí ve výzkumném šetření, které je součástí diplomové práce s názvem „**Introspekce členů subkultury chuligánů ve Zlínském kraji v souvislosti s projevy jejich sociálně deviantního chování**“ studenta navazujícího magisterského oboru Sociální pedagogiky (Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně), Bc. Jakuba Nevřaly.

Dále jsem si plně vědom (a), že:

1. cílem výzkumného šetření je zjistit, jak členové fanouškovské chuligánské organizace ve Zlínském kraji, introspektivně (sami sebe) vnímají projevy svého vlastního chování, dále projevy chování své skupiny, při fotbalovém fandění a jak vnímají projevy svého chování ve společnosti;
2. zmapovat a zjistit názory, vnímání členů chuligánské organizace na problematiku sportovního fandění a souvisejícího diváckého násilí;
3. bude zcela zachována **anonymita** zúčastněných respondentů. (v odpovědích budou odstraněny i potenciálně identifikující údaje.)
4. mě nikdo **nebude** soudit, či trestně stíhat, hodnotit ani nějak soudit, na základě mých vyjádření v nahrávaném rozhovoru a na záznamovém listě;
5. odpovědi na záznamovém listu, audio nahrávce, budou použity pro účely výzkumného šetření a budou součástí diplomové práce, kdy její obsah bude zveřejněn v rámci obhajoby u státní závěrečné zkoušky studenta;
6. mám možnost kdykoliv od spolupráce na výzkumném šetření **odstoupit bez udání důvodu**, podle zákona číslo 101/2000 Sb., O ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů;
7. **uděluji** souhlas s účastí v uvedeném výzkumném projektu a s poskytnutím výzkumného materiálu.

Podpis organizátora výzkumného šetření:

.....

Podpis účastníka výzkumného šetření:

.....

Ve Zlíně dne:

PŘÍLOHA P 2: RESPONDENT „A“

I. Osobnostní údaje

Výzkumné šetření

I. Část - osobnostní údaje

K následujícím otázkám zakřížkujte, nebo vepište vždy pouze jednu Vaši odpověď.

1. Pohlaví: Muž
Žena
2. Váš věk: 31
3. Váš současný rodinný stav: Svobodný
Ženatý
Rozvedený
3. Máte děti: Ano
Ne
4. Pocházíte z rodiny: Úplné
Neúplné
Rozvedené
5. Vaše současné nejvyšší dosažené vzdělání: Základní
Odborné
Středoškolské s výučním listem
Středoškolské s maturitou
Vysokoškolské
6. V současné době máte nějaké zaměstnání: Ano
Ne
7. Kolik let jste fanouškem fotbalu: 15
8. Kolik let jste členem chuligánské skupiny: 13

II. Transkripce rozhovoru

Blok I. Introspekce vnímání své vlastní osoby

1. Jak vnímáš označení chuligáni?

Přehnaně, protože chuligány mají lidé a všeobecně společnost spojené s lidma, kteří jenom ničí, demolují, devastují, ubližují si navzájem, ubližují, nepracují, jsou odpad společnosti.

2. Jaké chování je pro Tebe typické v rámci Tvého osobního fandění?

Typické, tak typické je dojít na stadion, nachystat choreo, přichystat vlajky noo... a v případě když je vlastně výjezd, zjistit si informace, kam se pojedete, v počtu, čím se pojedete, kdy je odjezd, z kama se vyjíždí a tak, no a během fandění, rozumíš mi, to je standartní, že vlastně se skanduje i za jakéhokoliv stavu i když prohrávají, vyhrávají, no a po fotbale uklidnit a odnést věci, v první řadě vlajky a tak všechno do auta.

3. Máš pocit, že příslušnost k Vaší organizaci Tobě nějakým způsobem ovlivňuje osobní, společenský, pracovní život?

Ne, ne..

4. Co Tebe během zápasu nejvíce uspokojí, jaké přitom máte pocity?

Jaký mám pocit, no adrenalin ... atmosféra, kamarádi, to je moja druhá rodina, jak říkám to je rodina, asi tak bych to zhodnotil.

5. Co Tebe během zápasu nejvíce popudí, jaké přitom máte pocity?

Co mě štve, že ustavičně opakují, že, eehm... jak se tomu říká, abychom nezapalovali psychotechniku a nevhazovali tam při tom, jak já říkám pyro není zločin, a k fotbalu a tak všeobecně to fandí! Pokud to neházíme do hlediště, na lidi a tak a zapalujem to čistě mezi námi, tak si myslím že to nijak nemá vliv na průběh zápasu nebo na lidi kolem nás, protože je to v otevřeném prostranství není to v uzavřeném, takže se nic nemůže stát, a navíc to rychle vyhoří a kdyby to náhodou byla vadná výroba, tak to při nejhorším shoří nám v ruce, nebo to vybuchne u nás, nikde jinde, takže nemůžeme tím nikoho poškodit.

6. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné pozitivní výhody do tvého osobního života?

To myslím že určitě ne. Do mého osobního ne, spíš záporné. Z toho důvodu protože třeba přítelkyním hodně lidem z fotbalu nebo tak si zvykly, ale nemají rady některé ty kluky, kteří

podle nich jsou úplní kretěni, nebo tak, to je jak v které skupině, rozumíš mi, přítelkyně, s přítelkyní jsou vždycky problémy.

7. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné pozitivní výhody do tvého osobního života?

No u přítelkyň, protože některé ty holky opravdu si nepřejí, když už mají třeba děcka, aby si zbytečně dělali si problémy, jenže kluci čas od času si řeknou, zajdu si na fotbal, jenže šichni se tam opijou a pak jsou problémy...v tom osobním se to pak odvíjí hlavně u holek a když už máš pak rodinu, rozumíš mi.

8. Jak hodnotné, nebo důležité je pro Tebe osobně, fandění a členství v organizaci?

Jak pro mě je to hodnotné, jako v té skupině...já si nedokážu představit kdybych přestal chodit na fotbal, to by byl pro mě největší trest od soudu, kdyby mě zakázali fotbal, to za prvé. Za druhé bych byl zase smutný, kdyby XXX (anonymizováno- název města) sestoupil opět do druhé ligy, protože by to ztratilo už tu kulisu a atmosféru, díky první lize, začalo víc lidí chodit i normálních lidí, co jenom sedí a tak a tím že začal XXX (anonymizováno- název města)podává výsledky jaké má, se o to zajímá víc lidí, sponzoři a tak.

9. Co pro Tebe znamená možné riziko trestního stíhání?

Noo..no trestní stíhání, to jsem byl už několikrát a na to se už neohlížím.

10. Co by pro Tebe znamenala možnost ztráty, nebo zákazu pokračovat ve Tvém fanouškovském jednání při zápasech?

No tak to by byl průser, to bych hodně citově a nervově špatně nesl, vyloženě lidově sralo by mě to a hlavně je fakt, že bych dostal zákaz třeba na žáky, bych nemohl chodit na fotbal a.... noo snažil bych se s právníkama udělat tak nějak oklikou, nebo co nejdále to pozdržovat nebo se odvolávat dokud by to šlo, rozumíš. Nebo udělat si nějaké výjimky, chápeš to.

Blok II. Introspekce vnímání své vlastní organizace/skupiny

11. Jaké rozdíl vnímáš v označení „chuligán“, „rowdies“ a „ultras“?

Chuligán, rowdies a ultras. Já sem nikdy, tak jak ti říkám nad tím nepřemýšlel ale chuligáni jsou, většinou se říká že Ostraváci chuligáni a tak. To sou spíš chuligáni, co dělají víc asi problémy, bordel, průserů a víc se jako rvou, ať až už mezi sebou, policajtama a tak. Ultras to sou ti co víc jako fandi, rozumíš mi, nevyhledávají konflikty,

nebo jsou i s lidma, při kterýma jsou v konfliktu, ale nezapojí se do toho, jenom ve výjimečných situacích. A Rowdies to je tak směska obou dvou bych řekl.

12. Cítíš se důležitou součástí Vaší fotbalové chuligánské organizace?

Jako jestli mám přínos? Každý fanoušek je přínos. Každý je přínosem a čím jsem starší, tak se na to taky dívám jinak, protože můžu si to zhodnotit jací kluci byli předtím, teď jsou a jaká má byt budoucí generace, rozumíš mi a můžu ti říct že starší časy byly lepší než jsou současné...aj tehda to bylo takové volnější podle zákona než teďka všechno, víc a víš co, to neřešili a nebyly kamerové systémy a bylo to takové volnější a když nás policajti zatkli tak co, tak nám dali buď po tlamě, nebo jak dávali těmi zlatými stránkami, pustili tě a neřešili to...dneska! Dneska už to musí všechno sepsat, vypisovat, zaznamenat a tak, nesmysly, furt chodit na přestupkové komise a furt řešit takové blbosti.

13. Jak vnímáš práci policejních operativců vůči Vaší chuligánské organizaci?

Přehnaně aktivně, jsou přehnaně aktivní i vlezlí, to hlavně ti z tý kriminálky, protože se snaží dostat k nám, jo. Hrají si na kamarády přitom nejsou, při první možnosti by tě podrazili a proto platí názor A.C.A.B! Nedůvěra vůči policajtům „Oll cops are bastards“.

14. Jak vnímáš práci policejního antikofliktního týmu, během Vašeho fanouškovského jednání?

Jo to můžu říct naprosto přesně. Furt nám říkají, stojí vám to za to a tak se rvát, nebo když jsme byli v XXX (anonymizováno- název města), to bych ještě pochopil proč, ale nepochopím když pak si hrají na kamarády a ví že to řveme tady na stadionu, řveme to všude, náš jeden chorál a oni začnou říkat třeba ten, kdo to rozeřvává ať toho nechá, nebo že bude trestně stíhaný, přitom tady, když se to řve nikomu to nevadí a pak když jsme, takhle jdeme v průchodu, oni to slyší, tak prostě aktivně jsou, aktivní. A oni si to pak dělají sami, místo toho aby se na vykašlali i když to je třeba některé ty slova, nejsou zrovna takové podle zákona, ale takhle by to mohli jednou povolit. Já říkám to samé, jak v našem zákoně, když uznáváš komunisty nosíš třeba kladivo, Gottwalda, Stalina to není zakázané, ale toto, Hitler, fašismus, nacizmus všechno zakázané, tak buď ať všechno povolí nebo ať zakážou, tak jak je to v Americe, tam můžeš mít cokoliv a nejsi za to trestaný, to je jak já říkám svobodná vůle...,tady ne.

15. Jak vnímáš práci policejních pořádkových jednotek, těžkooděnců, proti Vašemu fanouškovskému jednání?

Jak vnímám...vnímám. Když si vzpomenu na různé jejich zákroky a různé případy co se kdy, kde, stalo, tak každý jednotlivec je různý, každý člověk je jiný, ale když bych to měl zhodnotit jako celkově, tak si myslím že osobně i ti policajti to někteří to sami vyhledávají, že to chtějí, je to fakt baví, to de na tom vidět.

16. Jak vnímáš práci městské policie, během Vašeho fanouškovského jednání?

Metská policie, pořádková, městská policie, já bych spíš řekl, že to není, že by si měli přeškrtnout, jak my říkáme nápis městská, dát si tam dětská policie, protože to je jenom stín policie, prostě to nemá s policií nic společného a ti jako, jako podle mě, ti, ti se tak hodí místo toho aby, když je vidím, tak vypisují pokuty, otravují lidi, a nebo jako se starají o nesmysly, místo toho aby děli pořádky ve městech tak to ne, prostě, měšťáci ne, to, to je špatné. Oni vždycky spíš poslouchají státňáky, co mají dělat, dělají to samé, nebo se chtějí ukázat jednotlivci. To néé.

17. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašeho veřejného projevu fandění?

No oni když fandíme nezasahují, to ne, to zas ne, když jsme v kotly, tak to nezasahují, oni už to dělají tak chytře, že oni si spíš třeba natáčejí, rozumíš a pak zkoumají záznamy, kdo se dopustil čeho, protiprávního jednání...viz ty pyro, světlice, dýmovnice a tak. Oni si to nahrajou a pak až skončí utkání, oni si během utkání zobrazí ty obličejce, to teďka už dělali párkrát a po zápase to zatýkali...to samé teda s Olomoucí ve druhé lize, taky kde nic nebylo.. a třeba v té Jihlavě, že jsme házeli ty světlice, tak si počkali až skončí hráči s náma rozlučku a pak nás drželi v sektoru a jednoho po jednom jsme museli vyjít, ukázat občanku, oni si nás našli v počítači hned a hned si nás zase fotili, zepředu, zezadu, z profilu a tak a všichni jsme jim říkali „zas si nás fotí“, mě si za rok fotí minimálně pětkrát, a jak už su tak starý, já jim říkám, „proč si mě fotíte“ všichni jim to říkají, změním se snad nějak, mám složku kartoték od patnácti, co tam mám fotky a furt su stejný, furt...a furt si tě tam fotí, jak dementi a jediné co oni si díky tomu mají, že my dají čárku vlastně do toho jejich systému, že...no a to je všechno. To mě můžou dát, já říkám na deset zápasů dopředu, já jim to klidně podepíšu a ne mě otravovat před zápasem, když ví, že vždycky tam chodí ti samí lidi, ti samí tam jsou, s těma samýma se to řeší do kola, oni by si spíš měli než tady toto, zjistit né kdo je na fotbale, kdo spíš na ten fotbal nejde, že to bude pro ně snazší ..no..než takle to vyšetřovat.

18. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, během fotbalového zápasu?

No ony ty bitka už na stadioně moc nejsou, to byla třeba téhda výjimka, jak na nás došli ti Olomoučáci, jenže to XXX (anonymizováno- název města a klubu) hrál tenkrát druhou ligu a to nebylo tak hlídané, teďka už se to tak nestane, protože teďka na tu první ligu je tam vždycky plno těžkooděnců a nestane se aby během zápasu ty dva kluby se napadly, ale před a po zápase, to už je pak horší, pak hlavně ty skupinky, co chodí po městě, ať už když jsme my doma nebo oni, tak prostě to už pak ty konflikty vznikají, a pak vždycky někdo zavolá, tam se rvou a dojedou tam policajti a většinou všichni pak už utečeme. A nebo když už někoho chytí tak samozřejmě řekne, kolik je to, paragraf 102 teda 100, nebo odstavec 2 trestního řádu, odmítám vypovídat, nebo tak jak to je, paragraf 100, odmítám vypovídat.

19. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, mimo fotbalový stadión?

Jo fajt, já ti rozumím, no, zákon jim to, jak oni říkají zákon jim to nařizuje, ale osobně si spíš myslím, že oni do toho zasahují proto, že chtějí být v obraze, co se ve kterém klubu děje a chtějí vlastně mít oni nevím jestli prémie, nebo plusové body, víš co, ale hlavně je to plus pro kriminálku, ta to chce mít...kriminálka se o to zajímá hlavně!

20. Jak citlivě vnímáš zákrok policie proti členovi Vaší organizace?

Bych je skopal všechny!

21. Jak vnímáš zákrok policie proti členovi jiné „z nepřátelené“ skupiny, organizace?

Já su takový benevolentní, taky, já to nerozlišuju, jak kdybych se narodil v Praze, tak fandím Pražákovi, kdybych se narodil v Plzni, fandím Plzni, ale prostě toto, když oni se serou prostě do nás nebo do ostatních, prostě ne! S policajtama ne, a to vždycky platilo, aj když jsme měli problémy, třeba vyšetřovali je i nás, tak všichni si vzali právníky a s policajtama se odmítli bavit, protože vždycky z toho platilo, že nikdo nic neřekne, nikdy, nikdo nic neříká, vůbec nikdo! Ani oni, ani my! My se prostě s policajtama tahat nechceme, vůbec.

22. Myslíš si, že činnost Vaší organizace může být v rozporu se zákony?

Podle zákona ano, podle nás ne!

23. Co vnímáš jako nejvíce zbytečné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Za sebe...nic..já budu pořád stejný, měnit se nebudu, měnit se nebudu.

24. Co vnímáš jako nejvíce přínosné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Dvanáctý hráč v poli, fanoušek je dvanáctý hráče v poli.

25. Jak vnímáš současný vývoj Vaší organizace?

Na mrtvém bodě je to pořád to stejné za ty roky, tam se nic nemění.

26. Jak probíhá nábor do Vaší organizace?

Žádný nábor! To kdo začne chodit na fotbal, začne se třeba zajímat, pak třeba se zeptá, kdy se jede na výjezd, tam se skamarádí, nebo chce jít někdy na fajt, víš co a tak se postupně do toho dostává. Ale ostatní kluby třeba mají mladé, co testují, ale u nás je to, ten XXX (anonymizováno- název města) je přece jenom malý, víš co.

27. Jaké požadavky, schopnosti, by měl splňovat člen Vaší organizace?

Ne vůbec, kdo chce, ať fandí, klidně ať fandí to je každýho věc, nikdo, nikoho do ničeho nenutí, nikdo do ničeho, nikdo nikdy nikoho do ničeho nenutil.

28. Jaké jsou ve Vaší skupině typické rituály, před, během a po ukončení zápasu?

Před, samozřejmě skandování, když jsou hráči na hrací plochu, během zápasu za jakéhokoliv stavu fandit a po zápase vždy děkovačka, ať už remíza, prohra, výhra

29. Scházíte se a shromažďujete se Vaše skupina i mimo fotbalové zápasy?

Ti starší, co se tak známe tak jo, ale je to spíš rozdělené po skupinkách, ale většinou se všichni potkáme někde v hospodě, ve XXXX (anonymizováno - název podniku ve městě), v restauračních zařízeních, v barech a tak...a nebo když chceš, můžeš napsat, nebo třeba chodíme na ryby aj spolu, hodně kluků je rybářů.

Blok III. Introspekce vnímání své organizace/skupiny v okolní společnosti

30. Jak si myslíš, že Vaší organizaci vnímá společnost?

No podle médií, jak to bylo s „XXXXXXXX“ (titulek v novinách –anonymizováno), ale jak my to vnímáme, tak třeba, já si myslím, že oni když jsou na tom stadióne a vidí, jak jsme sehraní, tak třeba se na to podívají, když skanduješ je to hezké, třeba nemusí moc ty

rvačky, když by se to tam seběhlo, kvůli děckám a tak. Ale jako přímo když uděláme chore, nakreslíme hezky, fandíme, že se jim to jako líbí to jóó.

31. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá policie obecně?

Policie? (Smích), tak jednoduše, všichni jsme kriminálníci.

32. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá Vaše rodina, rodiče?

Už si zvykli, ti už s tím nic nenadělají.

33. Stojíš o změny vnímání Vaší organizace v okolí?

Ty o to se nezajímám, to vůbec nikdy, ono to nikdy lepší nebude, tisíc lidí, tisíc názorů.

34. Jak vnímáš situace, kdy činnost Vaší organizace prezentují média v televizi?

Špatně, přehnaně, špatně, urážlivě, někdy mě to aj uráží, co o nás říkají, co bych tam ještě mohl dodat, jako popisují nás jak, já nevím, jak bych řekl, jak zvěř někdy mě přijde, fakt jak zvěř. Hlavně Nova, to tam poznamenej, Nova, protože všichni nesnáší Novu, Nova je na toto TOP, to aj s ostatníma klubama jsme se shodli, že Nova opravdu, si dělá reklamy, jak vždycky na Vánoce, jak přispívá na hendikepované, jak dělá, jenže přitom oni si dělají reklamy sami sobě, já jsem totiž studoval XXX (anonymizováno -název vysoké školy a obor), takže vím, a oni si dělají, když si přispívaj, tak tím si oni dělaj reklamu sami pro sebe. Nova ta je nejvíc aktivní.

35. Jak vnímáš situaci, kdy činnost Vaší organizace prezentují Vám sympatizující weby?

Nám sympatizující weby, jak to vnímám, no každý je rád, že má sympatizanty, a nebo v uvozovkách obdivovatele nebo tak.

36. Setkal jsi se někdy s projevy „nálepkování“ tedy „labellingu“, za příslušnost k Vaší organizace?

Joo, samozřejmě, že jsme debily, ano, a dokonce v osobním životě mě všude, jak sem si teďka našel novou přítelkyni, ta moje historie z minula, jak mě znají, tak všichni mě označují za nácka, chuligána a tak, všude! A já je ani neznám, fakt to jméno mám tady propálené. A já furt jsem pořád s téma klukama tady po XXX (anonymizováno- název města), mám takovou minulost, že všichni mě mají zafixovaného tak automaticky, jenom negativa, ale ten kdo mě pozná, si udělá sám obrázek.

37. Jaký smysl a přínos má Vaše organizace, její fanouškovské chování, pro fotbal, zápas, hráče a diváky?

Pro hráče, tak ji s z hráčama píšu, to ti můžu třeba ukázat, dám příklad, kde to je. (hledá v mobilu), *třeba, hned ti to ukážu, třeba s XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu), s XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu), rozumíš mi. Tady máš třeba, tady podívej se, naposledy tady, „Zdar XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu) hodně štěstí, pozdravuj kamarády atd..“* víš co, že nám třeba seženou lístky, *vidíš to. Tady XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu), hráč XXX (anonymizováno- jméno klubu), „Máš tam jedenáct lístku, tam máš“* to jsme jeli my Tranzitem, na mé jméno, normálně takhle, mě zajistili lístky, ostatní je už měli, my jsme jeli ne poslední chvíli, tak mi zajistil, rozumíš my, na poslední chvíli hráč XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu) lístky, *třeba tady to XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu), pak třeba XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu), teď už není hráč XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu), tady jsem mu taky psal, rozumíš mi „Držím palce“, rozumíš mi, že si píšu s něma i během zápasu. Oni si se mnou třeba psali, počky kde to je, tady jsme si třeba posílali video, vidíš, počkej, to jsme jeli přes D1, vidíš hodinu před zápasem jsme si psali, a tady jsem mu posílal co se dělo, třeba taky, ti to ukážu, podívej se, jak nás třeba drželi, za pyro..kurva..(chyba mobilu), počkej, (dál pouští video, asi 2 minuty)....takže tak, normálně si píšu...Četl sis jak tam psal XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu), četl sis jaké je rád za podporu a tak, oni jsou nadšení! Oni jsou rádi, že tam jedeme, proto jsem ti ukázal přímo ty fóra, kde si píšu z hráčama, těsně před zápasem, viděl si to, za 11 minut byl výkop a ještě jsem si s ním psal na Messengeru, aj s XXX (anonymizováno- jméno hráče klubu) s kapitánem, jak si píšu se všema před zápasem, nebo během zápasu, když mě třeba posílají videa, když mají něco z kabin, když se tam něco děje, když třeba prohrávají..chodím s něma ven a tak normálně, v klidu kluci.*

III. Část – Škálové hodnocení výroků

U následujících tvrzení zakřížkujte v daném řádku vždy jedno pole, dle Vaší míry souhlasu.

Výrok	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím	Nechci se vyjadřovat
Anti konfliktní tým policie respektují.	☒	☐	☐	☐	☒	☐
Bez pyrotechniky fotbal prostě nemá správnou atmosféru.	☒	☐	☐	☐	☒	☐
Označení „chuligán“ mě nijak neuráží.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
Násilí, konflikty, napadání k fandění prostě patří.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Naše <u>chuligánství</u> není ve společnosti nic špatného.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Společnost na nás pohlíží s předsudky.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
Média prezentují pravdivý obraz o našem <u>chuligánství</u> a fandění.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
Naše <u>chuligánství</u> není nic protizákonného.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Reportáže o nás v televizi jsou většinou objektivní.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
Rvačka při fotbalovém fandění mě baví.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Jednání policie proti našemu fandění je zbytečné.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Trestní zákoník respektují, ale nesouhlasím s ním.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
<u>Chuligánství</u> je pro mě určitá psychická ventilace.	☒	☐	☐	☐	☐	☐

FAZTA

Nevadí mi, když policie zasahuje proti našemu členovi.					X
Fandění mi pomáhá v mém životě.	X				
Policijní operativcimezi námi mi vadí.	X				
Policie na nás někdy zbytečně útočí.	X				
Právní normy jsou nastaveny proti našemu <u>chuligánství</u> .	X				
Trestní stíhání za mé fandění je správné.					X
Fandění a <u>chuligánství</u> mě komplikuje život.		X			
Konflikty na stadionu a v okolí mi nevadí.	X				
<u>Chuligánství</u> je správná podpora fotbalové atmosféry.	X				
<u>Chuligánstvím</u> porušuji nějaké společenské normy.					X
Vnímání našeho <u>chuligánství</u> ve společnosti by se mělo změnit.	X				
Představa ztráty mé <u>chuligánské</u> organizace mě děsí.	X				
Městskou policii respektuji.					X
Fandění je pro mě v životě důležité.	X				
Zbytek společnosti <u>naše</u> <u>chuligánství</u> vnímá realisticky.					X

PŘÍLOHA P 3: RESPONDENT „B“

Výzkumné šetření

I. Část - osobnostní údaje

K následujícím otázkám zakřížkujte, nebo vepište vždy pouze jednu Vaši odpověď.

1. Pohlaví: Muž
Žena
2. Váš věk:
3. Váš současný rodinný stav: Svobodný
Ženatý
Rozvedený
3. Máte děti: Ano
Ne
4. Pocházíte z rodiny: Úplné
Neúplné
Rozvedené
5. Vaše současné nejvyšší dosažené vzdělání: Základní
Odborné
Středoškolské s výučním listem
Středoškolské s maturitou
Vysokoškolské
6. V současné době máte nějaké zaměstnání: Ano
Ne
7. Kolik let jste fanouškem fotbalu:
8. Kolik let jste členem chuligánské skupiny:

III. Část – Škálové hodnocení výroků

U následujících tvrzení zakřížkujte v daném řádku vždy jedno pole, dle Vaší míry souhlasu.

Výrok	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím	Nechci se vyjadřovat
Anti konfliktní tým policie respektují.				☒		
Bez pyrotechniky fotbal prostě nemá správnou atmosféru.	☒					
Označení „chuligán“ mě nijak neuráží.					☒	
Násilí, konflikty, napadání k fandění prostě patří.			☒			
Naše chuligánství není ve společnosti nic špatného.		☒				
Společnost na nás pohlíží s předsudky.		☒				
Média prezentují pravdivý obraz o našem chuligánství a fandění.					☒	
Naše chuligánství není nic protizákonného.		☒				
Reportáže o nás v televizi jsou většinou objektivní.					☒	
Rvačka při fotbalovém fandění mě baví.			☒			
Jednání policie proti našemu fandění je zbytečné.		☒				
Trestní zákoník respektují, ale nesouhlasím s ním.		☒				
Chuligánství je pro mě určitá psychická ventilace.	☒					

Nevadí mi, když policie zasahuje proti našemu členovi.					X	
Fandění mi pomáhá v mém životě.		X				
Policijní operativci mezi námi mi vadí.	X					
Policie na nás někdy zbytečně útočí.	X					
Právní normy jsou nastaveny proti našemu chuligánství.		X				
Trestní stíhání za mé fandění je správné.					X	
Fandění a chuligánství mě komplikuje život.				X		
Konflikty na stadionu a v okolí mi nevadí.			X			
Chuligánství je správná podpora fotbalové atmosféry.		X				
Chuligánstvím porušuji nějaké společenské normy.				X		
Vnímání našeho chuligánství ve společnosti by se mělo změnit.		X				
Představa ztráty mé chuligánské organizace mě děsí.	X					
Městskou policii respektuji.					X	
Fandění je pro mě v životě důležité.	X					
Zbytek společnosti naše chuligánství vnímá realisticky.				X		

II. Transkripce rozhovoru

Blok I. Introspekce vnímání své vlastní osoby

1. Jak vnímáš označení chuligáni?

No upřímně ti řeknu, to mě sere. Já chuligán nejsu a nevím ani, proč nás tak všeci hned označujou. Kdo prostě chodí na fotbal a trochu fandí, je hned chuligán. Chuligáni to jsou jiní borci, takový ti bitkaři, někteří jsou nenormální kokoti, co se chodí porvat, někdy i mezi sebou...Jo, my třeba taky občas máme bitku, že...ale..ale..to je něco jinýho. Já nejsem chuligán, jsem fans, to je rozdíl, mě fotbal mě prostě baví!

2. Jaké chování je pro Tebe typické v rámci Tvého osobního fandění?

Tak normálně, asi to co ostatní kolem mě dělám. Asi i záleží proti komu se hraje, někdy jsem víc živěj, to třeba když se hraje o postup, nebo proti někomu koho nemáme rádi. Zpívám chorály, piju pivo, kecám s klukama, sleduju hru, jak si vedou kluci na hřišti. Třeba držím vlajku, mávám s ní pořádně...mě se to líbí, když je to barevné celé ten náš sektor.

3. Máš pocit, že příslušnost k Vaší organizaci Tobě nějakým způsobem ovlivňuje osobní, společenský, pracovní život?

Ty tak to ani tak nevím, asi trochu jo...občas se mě stalo, že někdo měl nějaké debilní kecy, ale to sou bulšity, co já nevnímám.

4. Co Tebe během zápasu nejvíce uspokojí, jaké přitom máte pocity?

Hehe...tak super třeba je, dívej se, dojedou fans druhé strany a provokují, nadávaj nám, prostě machrují, no a na hřišti dostanou klepec od našich hráčů...to je bomba pocit, se mohou pak akorát vztekat jak děcka. Tak na ně voláme a vysmějem se jim. Zapálíme to pyro a je to mega dobrá atmoska, to bys musel zažít. Nebo když kluci na hřišti udělaj nějakou dobrou akci, pěkně tam vpálí gól, nějakou kličkou to je taky fajn, to se mě taky líbí.

5. Co Tebe během zápasu nejvíce popudí, jaké přitom máte pocity?

No pocity, tak co mě moc nasere, to třeba že se do nás montují fízlové, že nás hlídaj jak zvířata. Třeba na koncu zápasu, nás obklíčí v tom svém brnění a hrozně si dovolují, pác jich je plno a jsou vybavení, maj psi, ti štěkaj jak piča a všechno se to pak vyhrotí, za nějakou blbou světlici, co nikomu nic neudělá, do nás naletí a začnou zatýkat! Oni ani

někdy vůbec neví, kdo to hodil nebo tak...ale aby se neřeklo tak někoho sbalí a už ho táhnou, klidně aj po zemi, s klepetama za zádama, jak vraha, fakt jak kdyby, někoho zabil, to je jako děsný, mě taky už párkrát zatknuli, že jsem třeba jenom stál vedle a tak, a pak to na tebe zkouší, takové ty kecy, že mají důkazy, že mě už někdo práskl, nebo viděl. Vadí mě to a hodně, když jsou bengá v přesile a mají dost ty svoje opancéřovaný auta s mřížka, čokly, teleskopy, a to všechno tak si dovolují.

6. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné pozitivní výhody do tvého osobního života?

Tak o tom jsem nějak nikdy moc nepřemýšlel, asi mě to prostě baví, že mám kámoše, zážitky, jako napadá mě tak, že jak cestuju vlakem, nebo busem, tak se tak docela podívám po republice, nebo aj do zahraničí nebo tak. Že vidím něco kolem.

7. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné negativní dopady do tvého osobního života?

Sou třeba komplikace, jak sem ti říkal, že mě pak tahají někde na výslechy, tak třeba to jo. Ale já si o tom myslím svoje a stojí mě to za to.

8. Jak hodnotné, nebo důležité je pro Tebe osobně, fandění a členství v organizaci?

Týbrdo, no, jak bych to řekl...si zkus to nějak přirovnat, že to je jak parta kámošů z dětství co máš, víš, takový ty zážitky, že se něco podaří, nebo vyrábíme chorea, pak to někde vyvěsíme a lidi na to hledí a říkají si, jak sme to tak velké mohli vyrobit, hodně s klukama chodíme na pivo, nebo si pomáháme, já třeba teďka stavím barák, protože moja už chtěla barák a tak, tak tam mě kluci hodně pomohli, někteří, bych to řekl, že je to pro mě hodně důležité

9. Co pro Tebe znamená možné riziko trestního stíhání?

To že tě začnou fízlové stíhat, vůbec ještě nic neznamena! Stačí když máš dobrého advokáta. Se nesmíš posrat z toho, nesmíš na ty výslechy chodit sám, oni se jako tváří jak kámoši, nebo dělaj hodnýho a zlýho, jednou jsem jim věřil, to bylo poprvé, to bylo myslím 2004, nebo tak nějak to byl rok, co mě zatkli, taky za pičovinu, že jsem hodil kelímek na sekuriťáka, protože kámošovi vyrval vlajku, co sme měli od klubu povolenou, no tak prostě mě hned sebrali těžkooděnci od péčeerky, no sem to chtěl tak nějak vysvětlit, šel jsem do auta, pak do cely, pak na krimku...no a ten co to vyšetřoval, takovej čurák mladej, tak pořád, jo to bude dobrý v pohodě jasný se stane...no tak pak mě přišlo za měsíc sdělení od

soudu a dostal jsem podmínku za výtržnictví. Od té doby jim nikdy nic neřeknu a všude si беру právníka...prostě stíhání mě nějak moc už netankuje, co pak řekne soudce na to celé, to je pak hlavní...asi tak.

10. Co by pro Tebe znamenala možnost ztráty, nebo zákazu pokračovat ve Tvém fanouškovském jednání při zápasech?

Jako že bych nemohl chodit na fotbal a tak, ty krávo, no já kdybych dostal nějaký takový trest, tak bych na to sral, to bych stejně chodil ale kurevsky by mě to sralo to zase jo!

Blok II. Introspekce vnímání své vlastní organizace/skupiny

11. Jaké rozdíl vnímáš v označení „chuligán“, „rowdies“ a „ultras“?

Tak toho chuligána jsme ti nějak už vysvětloval, rowdies je asi něco mezi chuligánem a ultrasákem, ultras to jsou kluci co hodně fandí, jde nám o tu atmosféru, nachystat vlajky, chorea, vymyslet chorál a podpořit hráče na hřišti, pro ně je to taky mega důležité, to bez toho nejde. Chuligán ten se jde na fotbal pobít, ultrasák si jde hlavně zafandit, ale jako stane se, že se zapletem do nějaké bitky, jako všechno si taky nenecháme líbit...ale není to až takový náš cíl, že jsme si řekli, dneska někoho sbijem, to určitě ne.

12. Cítíš se důležitou součástí Vaší fotbalové chuligánské organizace?

Když bys byl někde 9 let, tak slovo a jakousi tu pozici máš, takže si já o sobě myslím, že důležitější jsem, znám skoro všechny kluky, kromě těch mladejch, nebo znám i je, ale tak od vidění.

13. Jak vnímáš práci policejních operativců vůči Vaší chuligánské organizaci?

To jsou prostě kurvy, nic víc! Jako vem si to, to je úplně stejné, jak kdybych já přišel k někomu domů, třeba na grilovačku, když sedíš s kámošama u grilu, pijete pifka, máte tam každý svoji buchtu, prostě letní pohoda, tvoje soukromí no a tam by někdo cizí dolezl a začal se tak vyptávat, nenápadně tě fotit, snažit se něco zjistit a pak přišel na fízlárnu a řekl, oni se tam bavili o tom a o tom a ten se chlubil, že mu někdo prodal cihly na barák bez daně a tak...to máš úplně to samí. Jako co je jim potom, donášet. Mě by fakt zajímalo, jestli takhle třeba slídí policajti v nějakých firmách, u podnikatelů a tak, tam se krade jak prase a nikomu to nevadí.

14. Jak vnímáš práci policejního antikofliktního týmu, během Vašeho fanouškovského jednání?

Asi jak kde, třeba jsme byli v XXX, nebo v XXX a tam jako se s něma dalo tak normálně pokecat, něco málo tak vyjednat, ale třeba tady nebo v XXX, tam byli úplně k ničemu, na něčem sme se s něma domluvili a pak to stejně neplatilo, asi to třeba může nějaký konflikt uklidnit, ale ty konflikty vyvolávají hlavně policajti sami.

15. Jak vnímáš práci policejních pořádkových jednotek, těžkooděnců, proti Vašemu fanouškovskému jednání?

Pro mě jsou to sráči, jasní sráči. Hrdinové v brnění v přesile, to už jsem ti taky říkal, s kuklami na xichtě a nadržení si bouchnout...hej, věřím tomu, že kdyby se měli s náma porvat normálně bez toho všeho, tak by do toho nešli...jako zažil jsem třeba, ale to bylo dávno, to bylo tak chvílu po roce 2000, že jsme se porvali s partou XXX na parkovišti a tak na nás vleteli dopraváci, jasný, tak jsme se s něma rvali, ale spíš tak šhubali, přetahovali, trochu se potahali, čepicu jsem jednomu sebral při tom, heh tu mám pořád doma na zdi, ale to ti chcu říct, jakože to bylo ještě normální...ale těžkooděnci, nebo jak oni si říkají pořádková, tak ti hned teleskopem tě vezmou klidně po hlavě, vůbec to neřeší, nebo ti štítem dají do držky, fakt hrdinové...mlátit lidi železnou tyčkou, to nechápu.

16. Jak vnímáš práci městské policie, během Vašeho fanouškovského jednání?

Měšťáky odmítám poslouchat, ti neumí vůbec nic, to nemá cenu ani komentovat!

17. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašeho veřejného projevu fandění?

Třeba chápu, že někdy je to už moc, někteří kluci taky neznaj hranice i se tak mezi sebou pohádáme, že třeba něco se dělat nebude, že jsou tam vedle děcka, nebo někdo má levné pyro a to dost to smrdí, tak nechcu třeba já pak tím smrdět, nebo lidi kolem že, to je jasný. Někdy se to prostě zvrtně, tak to bych ještě pochopil, ale když v klidu fandíme, nebo třeba máme nějak ten ostřejší chorál, tak to zbytečně hrotí a jdou do nás a řeší pičoviny. Že máme nějaký slogany sprostý, no a co Ježíši! Schválně si pusť televizu a už odpoledne tam jdou horory, masakry pilou, večer zprávy vražda, nehoda, pak ty kokotské telenovely, všude sprosté slova, krev, nadávky a internet? To je ještě horší, všude se dneska připojíš, každé malé děcko má Iphona i s datama všude reklamy na sázky, erotické seznamky, že ti kozy pomalu vypadnou z toho displeje, to nikomu nevadí, protože z toho má někdo prachy že, ale my když tady něco zařvem, šak druhá stran dělá to stejný, tak to se do nás serou.

18. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, během fotbalového zápasu?

Tak ono je to zase složitější, hmm..já třeba nikde neničím nic cizího, nebo se snažím, možná že sem, nebo spíš určitě nějakou tu sedačku nebo něco hodil, co už někdo urval, takže když někdo začne něco ničit, tak vím, že oni musí zasáhnout, že chrání jakože ten majetek někoho, ale když je to čistě fajt mezi nama, tak by se do toho neměli cpát, jenže oni zase melou ty svoje hovadiny, že je to na veřejnosti a takové nesmysly. Hlavně, že když se domluví fajt, třeba někde za městem na poli, kde nikdo není, tak i tam dojedou s dodávkama a seberou nás.

19. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, mimo fotbalový stadión?

To sem ti už tak nějak řekl ted'ka, je to musí asi bavit, honit nás jak vetřelce.

20. Jak citlivě vnímáš zákrok policie proti členovi Vaší organizace?

Hele vydrž, ja si dám cigárko a zatelefonuju a hned se vrátím za tebou do auta..(pár minut pauza). No jsem tu, tak počkej, ses ptal na ty zákroky, mě se to nelíbí, hlavně je to všechno přehnané, vletí do nás, chytanou tě, strhnou na zem, kleknou ti na hlavu, mají 90 kg a klekne ti na hlavu proti betonu, hned ruce za záda, když se bráníš tak ti dají teleskopem do žeber, ani se nevzpamatuješ a táhnou tě s rukama vzadu. Zbytečně, zbytečné divadlo, všechny nás stejně znají za ty roky, tak proč když něco chtějí, nám pak nezavolaj borci z krimky, nebo nedaj předvolání dopisem.

21. Jak vnímáš zákrok policie proti členovi jiné „znepřátelené“ skupiny, organizace?

Říká ti něco „A.C.A.B“? Tak jasný, prostě máme svoje nepřátele táhne se to třeba roky, ale bengá, bengá, nemá nikdo rád a proto je zásada, že nám vždycky vadí, když se do fanoušků montují policajti.

22. Myslíš si, že činnost Vaší organizace může být v rozporu se zákony?

Pche, co dneska není v rozporu? Co to vlastně ten zákon je? Každý kdo má peníze ho porušuje a roky se pak soudí a nic. Viděl jsem třeba policajty v civilu, jak řídili auto, jsem je poznal a za jízdy telefonovali, nebo tak, tak oni toto nemusí nic dodržovat? Já v tom takovou hrůzu nevidím, pokud to není, že by na stadion leželi mrtví borci, nebo že by někdo z ostatních diváku byl zraněnej, tak v tom nevidím nic špatného

23. Co vnímáš jako nejvíce zbytečné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Možná se někdy až moc chlastá, že se pak sami s klukama těžko domluvíme aj mezi sebou, ale jinak nic, možná ještě mě přijde i to divadlo, jak nás pořád hlídají policajti, dělají ty doprovody a tak, to akorát hned lidi berou mobily a točí si to a pak to asi ukážou doma, nebo já nevím, jaká byla hrůza, tak si to myslím, že to asi je.

24. Co vnímáš jako nejvíce přínosné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Roztleskat stadion, ostatní tribuny lidí kolem a tak, to hodně pomůže i hráčům, třeba jak jsme loni byli v XXX, tak to byla super atmosféra a pocit z toho zápasu pro všechny

25. Jak vnímáš současný vývoj Vaší organizace?

Vývoj, vývoj, někdo přijde, někdo přestane chodit, někomu se narodí děcko tak chodí min, spíš je takových víc menších skupinek, není to taková velká banda jak dřív, každé někam už musí, domu za svojou, do práce na noční, tož tak nějak.

26. Jak probíhá nábor do Vaší organizace?

O to já se nestarám nějak, já jsou tady spokojenej, jestli nás bude tady chodit deset nebo sto, mě je to jedno, já chodit budu.

27. Jaké požadavky, schopnosti, by měl splňovat člen Vaší organizace?

Hej! U nás není žádný nábor, nebo pohovor, jak když jdeš někde hledat práci. Může to být kdokoliv, kdo má rád fotbal a fandí XXX, to stačí.

28. Jaké jsou ve Vaší skupině typické rituály, před, během a po ukončení zápasu?

Sledovat facebook, to je dneska takovej základ, tam se všechno dozvím, kdo třeba lístky kupuje na výjezd někam, kdy se někam jde a tak, tak třeba někdy s něčím pomůžu, domluvíme se s klukama kdo bere auto, kdo bere vlajky, v kolik se vyjede, na zápasu fandit co to jde a potom to nevím, třeba ještě někde sednout, mladší kluci uklidí chorea, nebo mě někdo dá nějaký vlajky do auta a zase to odvezu, já hodně jezdím autem, vezmu další kluky a jede se autem.

29. Scházíte se a shromažďujete se Vaše skupina i mimo fotbalové zápasy?

To máš různě, někdy se jde v pár lidech někam do klubu, nebo do nějakýho sport baru, sledovat na plazmě, nějaký sport, ale že by třeba všichni lidi z kotle se domluvili, že se

někam de, tak to fakt ne. Každý toho má dneska moc, není tolik času. Já třeba s klukama některýma chodím do fitka, si zacvičit a tak, nebo na tu stavbu mě chodili pomáhat občas.

Blok III. Introspekce vnímání své organizace/skupiny v okolní společnosti

30. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá společnost?

Oni tomu nerozumí, neznaj ty všechny věci kolem, vidijou jenom to, co jim někdo ukáže, takové útržky, tak pak nás vnímaj asi divně no, ale myslím si že politiky určitě lidi mají víc neradi.

31. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá policie obecně?

To si mě něco připomněl, oni kdysi nám říkali to bylo myslím v XXX, ne počky, to bylo XXX jo to sem ten rok kupoval nové auto, no tak tam nám policajti říkaly, že my jsme jejich klienti. Ale já si myslím, že oni nás mají za kurvy se kterýma si můžou dělat co chtěj. Třeba jak sem teď loží do Evropy ti negři z Afriky, tak na toho se někde šáhne, nebo ani nešáhne, to si fyzlové už bojí na ně sahat, tak to z nich dělají chudáčky. Ale jak policajti někde nakopou do auta fanouška tak mu všichni ještě tleskaj, nevím, tak mě to aj někdy přijde.

32. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá Vaše rodina, rodiče?

No tátovi, tomu je to tak nějak jedno, mámu mám nevlastní, tak se k tomu asi moc vyjadřovat nechce, si moc nedovolí, mě jako občas řekne že mám mít už rozum.

33. Stojíš o změny vnímání Vaší organizace v okolí?

Tak mohlo by to být vždycky lepší, ale žily mě to netrhá.

34. Jak vnímáš situace, kdy činnost Vaší organizace prezentují média v televizi?

Tady je to dneska jak za komoušů taková propaganda v televizi, skoro jak takové ty černobílé týdeníky jak byly. Televize si to vždy udělá aby měli sledovanost, ale to není jenom u nás, ty titulky co tomu dávaj, no to je někdy strašný, se říká, že hyeny to jsou a v tom třeba fandím Zemanovi, že on je taky nemá rád, že oni si dějaj co chtějou, řekneš A a oni z toho udělaj B. Jako sleduju to, abych měl nějakou tu větší akci, bitku. Bazaly, to si tam najdi, myslím Bazaly 2014.

35. Jak vnímáš situaci, kdy činnost Vaší organizace prezentují Vám sympatizující weby?

No těch zrovna moc není, přečtu si to, nebo to olajkuju na efbíčku.

36. Setkal jsi se někdy s projevy „nálepkování“ tedy „labellingu“, za příslušnost k Vaší organizace?

Jo to jo, už od střední, na konci střední už mě měli všeci za fotbalového grázla.

37. Jaký smysl a přínos má Vaše organizace, tedy její fanouškovské chování, pro fotbal, zápas, hráče a diváky?

Tak určitě držíme kasu týmu, několik let chodíme a platíme lístky a permice že, pro diváky ty chorea, to se jím líbí, a hráči jsou taky rádi, po zápasu že je s něma děkovačka a loučení, aj když vyhrajou nebo prohrajou, prostě někdo tam s něma je a podpoří je.

PŘÍLOHA P 4: RESPONDENT „C“

Výzkumné šetření

I. Část - osobnostní údaje

K následujícím otázkám zakřížkujte, nebo vepište vždy pouze jednu Vaši odpověď.

1. Pohlaví: Muž
Žena
2. Váš věk: 15
3. Váš současný rodinný stav: Svobodný
Ženatý
Rozvedený
3. Máte děti: Ano
Ne
4. Pocházíte z rodiny: Úplné
Neúplné
Rozvedené
5. Vaše současné nejvyšší dosažené vzdělání: Základní
Odborné
Středoškolské s výučním listem
Středoškolské s maturitou
Vysokoškolské
6. V současné době máte nějaké zaměstnání: Ano
Ne
7. Kolik let jste fanouškem fotbalu: 10
8. Kolik let jste členem chuligánské skupiny: 19

II. Transkripce rozhovoru

Blok I. Introspekce vnímání své vlastní osoby

1. Jak vnímáš označení chuligáni?

Na to sem si už zvyknul, jako sice mě to vadí, páč já jsem ultrasák, ne hulkska, jako možná chvílku sem byl, tak dva tři ročky, sem se pobil nebo ták, ale jinak už ne.

2. Jaké chování je pro Tebe typické v rámci Tvého osobního fandění?

Fandit, co asi. Vyhecovat kluky na trávě, pomoc naším třeba s rozbalit choreo, roztleskat stadion a tak podobně, pořád prostě dokola.

3. Máš pocit, že příslušnost k Vaší organizaci Tobě nějakým způsobem ovlivňuje osobní, společenský, pracovní život?

No jak se to vezme, jako třeba se stalo, že pro mě došli bengá do práce kdysi, tak to vypadalo blbě, že jo. Mojí staré to třeba taky někdy vadí, že chodím na stad'ák, že máme spolu totiž malou viš, moc hezká je, jsou ji dva roky, tak se střídáme v tom hlídání a to jako, ale, ale jinak asi nějak moc ne.

4. Co Tebe během zápasu nejvíce uspokojí, jaké přitom máš pocity?

Uspokojí, to zní, jak kdybych si ho u toho honil (smích), jo ale vím, jak to myslíš, no jako neříkám, že výhra není super, ale někdy je fajn takovej pocit z toho zápasu, třeba dobré akce na hřišti, nebo ta atmosféra a tak, jak se fandí, fandí třeba když je večer a hodí se pyro, to září jak v nějakém vesmíru hvězdy pak. Odcházím s pocitem že to bylo fajn, pokecám si s kámošema, dám pívko, trochu se vyztekám, zabékám a klidnej jdu dom.

5. Co Tebe během zápasu nejvíce popudí, jaké přitom máš pocity?

Tak to ti řeknu přesně, mě třeba dost mrdá a i ostatní kluky, jak se do nás serou bengá, úplně uměle to vyvolávají, zbytečně! Za kravinu dostaneš želízka, skoro jak vrah, jenom proto, že si chcou oni bouchnout a ukázat se, šak si nemysli, my to taky vidíme, jak si oni dělají selfička mobilama, jak jsou v tom jejich kosmonaučkém obleku.

6. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné pozitivní výhody do tvého osobního života?

Výhody, výhody, prostě mě to baví, poznal jsem nový kámoše, našel jsem si tak přes kámoše u nás v partě i lepší práci.

7. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné negativní dopady do tvého osobního života?

To já si moc nepřipouštím, když kouříš, taky to má špatné dopady že jo, občas si poslechnu nějakou blbou řeč, když se to někdo dozví, že fandím, třeba něco jako „Tak ty ses takovej ten co dělá bordel na tom stadioně, jak to dávaj v televizi“

8. Jak hodnotné ,nebo důležité je pro Tebe osobně, fandění a členství v organizaci?

Kdyby to pro mě nebylo důležité, tak tam asi nechodím.

9. Co pro Tebe znamená možné riziko trestního stíhání?

První podmínku jsem měl hned v 15cti letech, pak ještě nějaký, pokuta, prospěšky, jako nikdy jsem neseseděl, jednou už mě to skoro chytlo, ale pak přišla ta amnestie od Klause, to ten den jsem měl jako už nástup ve 3 hodiny odpoledne nástup do krimu v (XXX anonymizován název věznice), a ten den začala ta amnestie platit, to byla z prdele klika, kurevské štěstí, to se jinak nedá říct.. No a ty ses ptal, jestli se toho nějak bojím že? To tak možná do těch 18 let, se jako tak vykládá, jak v kriminále člověk dělá děvku, když je mladej a novej...co třeba říkali kluci co byly ve výkonu, tak že to není hrůza.

10. Co by pro Tebe znamenala možnost ztráty, nebo zákazu pokračovat ve Tvém fanouškovském jednání při zápasech?

Já bych to nějak ojebal, bych se prostě chodil dívat a fandit, než by mě za mařenku odstíhali znova, tak to by trvalo zase dlouho, jak všechno tady. Ale kdyby jako fakt trest, jak třeba v Británii, že v den zápasu musíš na fízl stanici a tam sedět, to bych nesnesl, čekat tam a dívat se místo fotbalu na fízly.

Blok II. Introspekce vnímání své vlastní organizace/skupiny

11. Jaké rozdíl vnímáš v označení „chuligán“, „rowdies“ a „ultras“?

Hulsky se rvou hlavně. Ultrasák to je fakt fanda, jako skalní fanda, to máš v srdci ten fotbal pak. Rowdis to se spíš říká v televizi nebo tak, to moc ani nevím, nebo jako možná to se používalo tak v devadesátkách, jako rowdisaci.

12. Cítíš se důležitou součástí Vaší fotbalové chuligánské organizace?

Po tolika letech co tu sem a co sem zažil tak jasan! Já jednou aj umřu v kotli, mě vynesou nohama napřed (smích).

13. Jak vnímáš práci policejních operativců vůči Vaší chuligánské organizaci?

Já se s němá nebavím, tak to možu těžko tu jejich práci nějak hodnotit. Fakt je nemám rád, bonzáci.

14. Jak vnímáš práci policejního antikofliktního týmu, během Vašeho fanouškovského jednání?

Jako párkrát to třeba pomohlo, ze začátku když se to objevilo tak mě přišlo že to mělo trochu aj smysl, jako třeba oni byli takoví prostředníci mezi tím vším, ale teď jsou u toho všeho jenom aby se neřeklo. Policajti se tím pak ukazují před lidma a hlavně v televizi a všude, že nasadili antikofliktní tým.

15. Jak vnímáš práci policejních pořádkových jednotek, těžkooděnců, proti Vašemu fanouškovskému jednání?

Práci? Tak bych chtěl práci, kde bych mohl rubat lidi téčkem. Ale jako já fízl nikdy nebudu, to fakt ne. Oni mají přesilu, tak oni pracují, je jich moc a to je pak naša smrt. Nám u vstupu seberou všechno a oni majou pepřáky, teleskopy, štíty, čokly no všechno. Počkaj si až je nás třeba miň, nebo nás nějak rozdělej, kriminálka ukáže toho chcu a oni třeba v deseti lidech na jednoho vletí. Mě to nepřijde fěr, ani jako hrdinství. Hlavně fakt za pičoviny, to hlavně jim jde, tě posmekat po zemi.

16. Jak vnímáš práci městské policie, během Vašeho fanouškovského jednání?

Měšťáci majou hlídat pořádky ve městě, ti nemají na stadion ani lozit, si teda myslím, to može jenom státní. U nich člověk fakt neví, jestli jsou tak blbí. Třeba zákrok rozbuší nás, mrdnout ti klepeta a teď nevíjou jestli to bylo dobře nebo ne, tak zavolajou státnáky aby jim nějak pomohli s tím, já nevím, asi to neumí napsat, bo co..

17. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašeho veřejného projevu fandění?

Hodíš pyro a už jsou v nás. Proč? Minutu do dýmí, stejně náš sektor je od normálních lidí daleko, ale už jsou v nás. Pak nás obviňujou z výtržnictví a tak, proč třeba na Silvestra to taky neřešija? Já třeba teď co byl Novej rok, tak borec na náměstí (XXX-anonymizováno místo), dal megu do flašky od šáňa a jebnul to mezi lidi a švestky stáli pár metru s autem a nic, pak radši odejeli do prdele.

18. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, během fotbalového zápasu?

Zbytečně se do toho serou. Stejně oni ani nechytanou třeba ty, co to fakt začali, jak jsme byli v (XXX-anonymizováno město), tak tam borce po nás mrdal světlice ale fakt jako mezi nás, ale to byli nějaké kurvy světlice, to hořelo jak švajc aparát, takovej plamen strašně silnej, no a kámošovi to opálilo ruku a dost klukům oblečení, tak ten co to na nás namrdal zdrhl pak a sebrali ty piče kluky od nás, fakt piče.

19. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, mimo fotbalový stadión?

Hmm, tak to fakt nevím, tam já už nechodím, když si chuligánka teď dohodne fajt někde v lese, je to mezi něma, tak proč do toho tahat fízlárnu? Sem už na začátku říkal, že už jenom fandím a nemlátím se. Třeba dřív když byla bitka někde po zápase, tak to fízlové ani moc neřešili, nevěděli ani kde to je.

20. Jak citlivě vnímáš zákrok policie proti členovi Vaší organizace?

Tak asi jako každěj normální člověk, když třeba by někomu někoho z rodiny chtěli odtáhnout, tak je jasný že po nich taky skočíš a bude se bránit, stěžovat a tak. Kvůli pičovinám je v tom moc brutalita přehnaná, hrají si nějaké já nevím, co, hrají si jak na nějaké bohy.

21. Jak vnímáš zákrok policie proti členovi jiné „z nepřátelené“ skupiny, organizace?

Fízlové na stadion nepatří! Jako opravdu tam majou být hráči a fans, to jako nikdy nebyvalo, se to prostě mezi sebou vyřešilo, vylískalo! Já su z dědiny a když se na fašangu to pomele, tak si to vyřešíjou mezi sebou, bez fízlů, než by tam k nám dojeli. A vnímám to tak, že je mě jedno jestli mlátí nás nebo je, nemám rád bengáče.

22. Myslíš si, že činnost Vaší organizace může být v rozporu se zákony?

Zákony hehe, mě je to jedno, podle mě ne, nebo jako když třeba se trhaj sedačky tak to pak jo, to je jasný, ale že třeba něco řveme, nebo to pyro, to vůbec není nic špatnýho.

23. Co vnímáš jako nejvíce zbytečné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Zbytečné? Že se pořád rozčiluju, po tolika letech, když vidím, kolik se zase vyházelo prachů z našich daní, kolik je tam fízlů aby to vypadlo.

24. Co vnímáš jako nejvíce přínosné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Já su takovej bavič, tak třeba nějakou hlášku zařvu nebo tak, jednou když nás chtěli benga fotit tak sem ukázal prdel, rifle důle a otočil sem se na ně. Prostě srandu dělám mezi nama.

25. Jak vnímáš současný vývoj Vaší organizace?

Ted'ka je to trochu lepší než bývávalo.

26. Jak probíhá nábor do Vaší organizace?

To já neřeším, to se musíš zeptat (XXX-anonymizováno-jméno člena), to ten pracuje s facebookem, láká lidi na stad'ák, aby došli.

27. Jaké požadavky, schopnosti, by měl splňovat člen Vaší organizace?

Hlavně chodit pravidelně fandit! V práci musíš makat, u nás fandit!

28. Jaké jsou ve Vaší skupině typické rituály, před, během a po ukončení zápasu?

Ty vole tak to se dojde podívat na stadion ,tam to všechno probíhá. Se dojde třeba dřív, rozvěsí se vlajky, ukradený šály, nachystaj chorea, při zápasu se fandí, huláká, zpívá...potom se to uklidí, udělaj nějaký fotky, zapálí se ty ukradený šály těch druhých, de se třeba za hráčema, do hospý nějaký to pivo..

29. Scházíte se a shromažďujete se Vaše skupina i mimo fotbalové zápasy?

Tak normál, asi jako kámoši.

Blok III. Introspekce vnímání své organizace/skupiny v okolní společnosti

30. Jak si myslíš, že Vaší organizaci vnímá společnost?

Jak kdy a jak co a jak kdo. Třeba když děláme atmosféru doma, tak se lidi přidaj, nebo když nějaký to choreo vtipný rozbalíme, tak tleskaj, fotí si to. Ale jinak nás mají asi z neřády, co dělaj bordel.

31. Jak si myslíš, že Vaší organizaci vnímá policie obecně?

Oni jsou dementi pro nás a my pro ně.

32. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá Vaše rodina, rodiče?

Se s něma o tom moc radši nebavím doma a mám klid. Snažím se chovat, abych mě nezatkнули a nezvonili pak na náš byt policajti, to jednu dobu bylo a moja se se mnou chtěl rozvést Tak to si hlídám už.

33. Stojíš o změny vnímání Vaší organizace v okolí?

Ani ne k čemu? K čemu by to bylo? Proč?

34. Jak vnímáš situace, kdy činnost Vaší organizace prezentují média v televizi?

Nasraně, nasraně, a ještě jednou nasraně, protože, prostě to sou nablité lži a sračky o nás ukazujou do světa. Si vem, zápas má devadesát minut a třeba je přerušeni na pár minut, za pyro na trávě. A ty kundy z televize to natočí a pak jsou reportáže, jak to bylo strašný, ještě miluj, jak se zeptaj nějaký maminy s děckem co na to říká! Dělej z nás zmrdy, aby měli sledovanost!

35. Jak vnímáš situaci, kdy činnost Vaší organizace prezentují Vám sympatizující weby?

Asi nějak normálně. Jak bych to měl vnímat, vadit mě to nevadí, to je jasný, takže tak nějak normálně.

36. Setkal jsi se někdy s projevy „nálepkování“ tedy „labellingu“, za příslušnost k Vaší organizace?

To furt, já se za to nestydím, než být třeba fízl, nebo feťák, tak raději ať mě říkaj že sem chuligán, ale já su ultrasák.

37. Jaký smysl a přínos má Vaše organizace, tedy její fanouškovské chování, pro fotbal, zápas, hráče a diváky?

Bez nás by to nebylo ono, to je jak se dívat na film bez zvuku, to je stejné. Hráče to vyhecuje a ono to hned vypadá líp, jak tam jsou barvy, vlajky, slyšíš ten buben a podobně. Jo přínos to má.

III. Část – Škálové hodnocení výroků

U následujících tvrzení zakřížkujte v daném řádku vždy jedno pole, dle Vaší míry souhlasu.

Výrok	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím	Nechci se vyjadřovat
Anti konfliktní tým policie respektuji.		☒				
Bez pyrotechniky fotbal prostě nemá správnou atmosféru.	☒					
Označení „chuligán“ mě nijak neuráží.		☒				
Násilí, konflikty, napadání k fandění prostě patří.				☒		
Naše chuligánství není ve společnosti nic špatného.		☒				
Společnost na nás pohlíží s předsudky.	☒					
Média prezentují pravdivý obraz o našem chuligánství a fandění.					☒	
Naše chuligánství není nic protizákonného.		☒				
Reportáže o nás v televizi jsou většinou objektivní.					☒	
Rvačka při fotbalovém fandění mě baví.		☒				
Jednání policie proti našemu fandění je zbytečné.	☒					
Trestní zákoník respektuji, ale nesouhlasím s ním.					☒	
Chuligánství je pro mě určitá psychická ventilace.		☒				

Nevadí mi, když policie zasahuje proti našemu členovi.					X	
Fandění mi pomáhá v mém životě.		X				
Policijní operativci mezi námi mi vadí.		X				
Policie na nás někdy zbytečně útočí.	X					
Právní normy jsou nastaveny proti našemu chuligánství.		X				
Trestní stíhání za mé fandění je správné.					X	
Fandění a chuligánství mě komplikuje život.					X	
Konflikty na stadionu a v okolí mi nevadí.				X		
Chuligánství je správná podpora fotbalové atmosféry.		X				
Chuligánstvím porušuji nějaké společenské normy.				X		
Vnímání našeho chuligánství ve společnosti by se mělo změnit.					X	
Představa ztráty mé chuligánské organizace mě děsí.	X					
Městskou policii respektuji.					X	
Fandění je pro mě v životě důležité.		X				
Zbytek společnosti naše chuligánství vnímá realisticky.					X	

PŘÍLOHA P 5: RESPONDENT „D“

Výzkumné šetření

I. Část - osobnostní údaje

K následujícím otázkám zakřížkujte, nebo vepište vždy pouze jednu Vaši odpověď.

1. Pohlaví: Muž ↖
Žena
2. Váš věk: 28
3. Váš současný rodinný stav: Svobodný
Ženatý
Rozvedený
3. Máte děti: Ano
Ne
4. Pocházíte z rodiny: Úplné
Neúplné
Rozvedené
5. Vaše současné nejvyšší dosažené vzdělání: Základní
Odborné
Středoškolské s výučním listem
Středoškolské s maturitou
Vysokoškolské
6. V současné době máte nějaké zaměstnání: Ano
Ne
7. Kolik let jste fanouškem fotbalu: 14
8. Kolik let jste členem chuligánské skupiny: 10

III. Část – Škálové hodnocení výroků

U následujících tvrzení zakřížkujte v daném řádku vždy jedno pole, dle Vaší míry souhlasu.

Výrok	Naprostou souhlasím	Svíše souhlasím	Nevím	Svíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím	Nechci se vyjadřovat
Anti konfliktní tým policie respektují.					X	
Bez pyrotechniky fotbal prostě nemá správnou atmosféru.	X					
Označení „chuligán“ mě nijak neuráží.					X	
Násilí, konflikty, napadání k fandění prostě patří.		X				
Naše chuligánství není ve společnosti nic špatného.		X				
Společnost na nás pohlíží s předsudky.					X	
Média prezentují pravdivý obraz o našem chuligánství a fandění.					X	
Naše chuligánství není nic protizákonného.	X					
Reportáže o nás v televizi jsou většinou objektivní.					X	
Rvačka při fotbalovém fandění mě baví.	X					
Jednání policie proti našemu fandění je zbytečné.	X					
Trestní zákoník respektují, ale nesouhlasím s ním.		X				
Chuligánství je pro mě určitá psychologická ventilace.	X					

Nevadí mi, když policie zasahuje proti našemu členovi.					X	
Fandění mi pomáhá v mém životě.	X					
Policijní operativci mezi námi mi vadí.	X					
Policie na nás někdy zbytečně útočí.		X				
Právní normy jsou nastaveny proti našemu chuligánství.		X				
Trestní stíhání za mé fandění je správné.					X	
Fandění a chuligánství mě komplikuje život.				X		
Konflikty na stadionu a v okolí mi nevadí.		X				
Chuligánství je správná podpora fotbalové atmosféry.	X					
Chuligánstvím porušuji nějaké společenské normy.				X		
Vnímání našeho chuligánství ve společnosti by se mělo změnit.					X	
Představa ztráty mé chuligánské organizace mě děsí.	X					
Městskou policii respektuji.					X	
Fandění je pro mě v životě důležité.		X				
Zbytek společnosti naše chuligánství vnímá realisticky.				X		

II. Transkripce rozhovoru

Blok I. Introspekce vnímání své vlastní osoby

1. Jak vnímáš označení chuligáni?

Co chceš slyšet? Bavíš se s chuligánem, lidi nás tak označují všude, mě to nevadí, trochu mě to i lichotí.

2. Jaké chování je pro Tebe typické v rámci Tvého osobního fandění?

Jako hmm..jako chore a tak, jako určitě fandím, pořádně to fest. Z vlajkama nelítám, to si kluci spíš ultrasáci chystaj. Já zařizuju pyro, to mě ba víc, než máchat vlajkou, pyro je zajímavější, udělám tak lepší atmosféru si tedy myslím jako..

3. Máš pocit, že příslušnost k Vaší organizaci Tobě nějakým způsobem ovlivňuje osobní, společenský, pracovní život?

Proč, v čem? V práci to ví, šéfkovi to nevadí, sice on fandí jinýmú týmu ale má pro to pochopení, když se nestane jak párkrát, že mě zatknou a nepřijdu na šichtu tak mě pojebe, že mě Acábové chytnuli za něco.

4. Co Tebe během zápasu nejvíce uspokojí, jaké přitom máte pocity?

Máš teda otázky...no já mám rád když se tak jako bojuje o to naše území, nakopat je na hřišti je jedna věc, ale vybuchat je pryč i z města, kočkována se švestkama po zápase, provokovat je, jak vidíš, že oni by strašně chtěli ale se bojí. Jinak jasný že pocit, že se vydařila jako ta akce a ten zápas, tak to hodně upevní mezi náma to přátelství, to je taky paráda, že máš dobrý kámoš, co se na tebe nevyserou.

5. Co Tebe během zápasu nejvíce popudí, jaké přitom máte pocity?

Když mě hasič chce zahasit pyro, on si to nekoupil, nebo jako on za to třeba nemože, to ho bengáči pošlou, jim to přece vadí. Postříkaj tě vodou, aj lidi kolem, třeba i baby, si vem jako to, se hraje celá sezona a na začátku a koncu je zima a oni nás polijou vodou, pak v tom jedeš třeba dom, smrdí ti auto celé, hadry, jak to zatuchne, jenom proto že nějaká piča policajt co se tváří jak důstojník SS, dá pokyn aby se to zahaslo.

6. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné pozitivní výhody do tvého osobního života?

To asi ne, to tak máš, něco tě baví, tak obětuješ. Budeš třeba boxer, tak imrvére budeš ve fitku, zvedat železo, každej zápas budeš pomlácenej, tak má to nějaká výhody? Prostě mě to baví i s tím vším co to obnáší.

7. Má tvoje fanouškovské jednání, nějaké možné negativní dopady do tvého osobního života?

Rodiče si asi přáli že budu právník, tak byla taká doba se to doma řešilo, pak s robkama taky je to horší, poslouchám že mě zavřou a tak.

8. Jak hodnotné, nebo důležité je pro Tebe osobně, fandění a členství v organizaci?

Hodně, baví mě to, kámoši, zážitky, na hřišti se kluci taky snaží. Tak si odpočinu od toho všeho, od té šedi kolem.

9. Co pro Tebe znamená možné riziko trestního stíhání?

Tak to dělám tak aby mě nemohlo moc stíhat, ale snažijou se, já sem už poučený, vím co je a co není, takový to jak zkouší že na tebe něco navlečou ať to raději řekneš sám jak to bylo. Na právníka mám nárok, tak si ho беру, to už dneska není tak drahý, nemusíš mít nějaký drahý eso...ti policajti v tom dělají plno chyb a tak, tak to se napadne potom a taky nemluvit. Se to všechno otočí proti tobě. Blbá zkušenost snažit se být férovej. Já si беру jednu šikovnou právnicičku a ta jako umí.

10. Co by pro Tebe znamenala možnost ztráty, nebo zákazu pokračovat ve Tvém fanouškovském jednání při zápasech?

Bych se asi oběsil, nebo já nevím co bych dělal, to se nesmí stát.

Blok II. Introspekce vnímání své vlastní organizace/skupiny

11. Jaké rozdíl vnímáš v označení „chuligán“, „rowdies“ a „ultras“?

Chuligánovi jako správnýmu, ono se tak říká všem fans, ale pravýmu nevadí fajtování, to k tomu patří, jak v coloseu dřív. Rowdies se moc nepoužívá, nebo jako nevím, třeba někde jo, ale u nás ne, my jsme spíš fans, jako ultras a chuligáni. Ultras to jsou takový zapálení umělci, oni dělaj ty chorea, vlajky, pičoviny, jako je to taky potřeba.

12. Cítíš se důležitou součástí Vaší fotbalové chuligánské organizace?

Tak jako ono by to fungovalo i beze mě, každé je nahraditelné, ale jakéjsi ten rok fandím, na zápas chodím často, tak už tu pozici mám.

13. Jak vnímáš práci policejních operativců vůči Vaší chuligánské organizaci?

Operativci, to jako myslíš špiony. Prostě, jako se nebonzuje, to se říká už do mala děckám, že jsou žalovníci a někdo to takhle dělá a má za to prachy. Kdyby byla válka tak špioni se na místě zastřelili, bez soudu. Se prostě nedělá jako takhle.

14. Jak vnímáš práci policejního antikofliktního týmu, během Vašeho fanouškovského jednání?

Jsem za celou dobu, za celou dobu co fandím, tak jednou, jedinkrát si s něma normálně pokecal a domluvili jsme se co a jak, to sem jako i trochu jako tak doufal, že by to fungovalo, ale teď to už nefunguje..nebo jako mě přídě, že třeba by oni aj se chtěli bavit, to jako řešit ale kukláči, to je ten problém, ti to nevydržíjou a vyraplí na nás.

15. Jak vnímáš práci policejních pořádkových jednotek, těžkooděnců, proti Vašemu fanouškovskému jednání?

Hej prostě, jako, co ti mám na to říct. Jako já mám svůj názor na ně, ať si říká kdo chce, co chce.. jo občas sme to posrali my, nebo se to moc rozjelo a byl průser, tak jako ok, karty jsou tak rozdaný. No ale mockrát, to vyraplili oni. Já ti něco řeknu, já mám bratránka u fízlů v (XXX-název města), my se nemusíme, on to ví, já to taky vím, ale jsme se jednou ožrali na oslavě naší jedné tetiny a tak jsme se o tom vše nějak bavili a on mě říkal, že plno těch polišů tam je, protože musí, jaksí to tak mají, že musí, ale jsou tam někteří dobrovolně, a to poznáš, jak oni by se rvali a hned všechno řešit. On ale on, on mě jako potvrdil, že jsou tam fest ultimátní čuráci, že oni by, jako ten zbytek chtěou jít už dom a tady ti to vyprovokujou a dvě hodiny se pak s nama mrdaj někde. I mě vykládal, jak s těma psychotestama to je, že to dá každé, když nemá policie ted'ka lidí.

16. Jak vnímáš práci městské policie, během Vašeho fanouškovského jednání?

Městka policie správně ani neexistuje! To je obecní, jako tak proč to všude píšou, je zákon o obecní polici jako...kdo je debil jde k fízlům, kdo prostě má v hlavě nasráno, nebo jako mu nevádí poslouchat rozkazy jak u vojáků, se říká, zelený gumy, tady jsou to modrý nebo černý gumy. No tak kdo je ještě větší dement tak jde k té městské a obouvá auta za parking na trávě.

17. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašeho veřejného projevu fandění?

To je taková velká reklama pro policii, že se ukážou jak musí zakročít, že se nebojí, ale přitom oni se bojí. Jenom to ukazují lidem, babkám starým co čumí na televizi večer, na zprávy, aby z nich měli taky strach

18. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, během fotbalového zápasu?

Když ses s někým pobil ve škole, taková prostě rvačka, tak každému si myslí, že vadí, že učitel je roztrhne. Já chci, tak tam jsem a třeba se i porvu, jako mě to nevadí. Hráči se rvou o kopačák na hřišti, no tak my musíme taky bojovat. Jako já už sem starej chuligán a dlouho jezdím na výjezdy po fotbale, sem ještě zažil tu dobu rok tak 2000, ještě jako ty devadesátky, no a ti fízlové si tolik nedovolovali, oni neměli na sobě všechny ty vrstvy a taktické vesty. Došli v modrý košulce, viděli kolik nás tam třeba bylo, tak si moc nedovolili, to už muselo být jako no něco. Ted'ka? Jsou ověšený jako Ramba, tak si hrajou na komandu, přitom jsou to mladí cucáci, ale jak dostanou na hlavu kulku a helmicu jsou prostě drsní. To bys měl spíš zkoumat, proč se oni tak chovaj, co je tak opravňuje, dát na sebe pičoviny, udělat ze sebe kukláče a být velký hero.

19. Co si myslíš o zasahování policie, do Vašich konfliktů s ostatními kluby, mimo fotbalový stadión?

Tak to je jako mega trapné. Ok! Oni vykřikujou, že jako na stadionu se rvát nesmíme a pyro jak to je nebezpečné to všecho, že proto se do nás jebou. Tak si to domluvíme jinde, bez lidí, někde v úplně piči, si to domluvíme, jako pravidla, kolik na kolik, jestli třeba boxery, kopačka a to všecho, no a hlavně jako nikdo pak nebečí, nevolá si ani záchranku, tak proč to řeší i tam? Zase oni to jako moc nezístijou, ale občas se stane, že to někdo práskne nebo vystopujou to oni a fajt je v hajzlu. Ale sem je kdysi dobře podělal, sem se jako ještě nerval, fakt ani facku sem nedal ale jako už se do sebe nabíhalo, to bylo tak domluvené, že hned po zápase se v takovém parčíku, tak tam se oni objevili v civilu byli a tak, mě jako zmastili taky, dali do pouta, no a já pak sem u výsledku řekl, že sem šel jenom kolem ať mě to dokážou, no nic jako neměli na mě, mě museli pustit pak.

20. Jak citlivě vnímáš zákrok policie proti členovi Vaší organizace?

Hnus! Ti říkám, já ti říkám, kdyby se jednou tak vrhla takové přesila na jednoho policajta, a jako že bychom mohli klidně, nebo na ty z toho antikonfliktího týmu, tak ten borec by už

nevstal. Něco děláme, tak třeba to řeší, no jako ještě OK, ale pak jdeme někde už po zápase a oni nás rozdělí a vyškubnou někoho, kdo to nečeká a ani nevíš proč, to je jak za války, jako zajatci jak chodili a kdo chtěl si do nich kopl, flustalo se na ně. My taky někde prostě deme už třeba v klidu a v nějaké uličce to začne.

21. Jak vnímáš zákrok policie proti členovi jiné „znepřátelené“ skupiny, organizace?

Skoro podobě, ale jako, třeba když je to proti Spartě tak třeba tolik to nevadí mě, Sparta jsou prostě ultra zmrdi, těm to patří, ale u jiných mě to vadí.

22. Myslíš si, že činnost Vaší organizace může být v rozporu se zákony?

No podle některých asi jo, že to pořád řeší a stíhají nás a posílají fízly na stadiony, aby za jednu prskavku tam šaškovali...ale jako co dělám protizákonně, nabízím děckám fet, běž se podívat tady (XXX- název místa), jak tam prodávaj fet, piko, všecko, to není protizákonný, nebo já nevím, nějaký malí holky przním někde? Ne! Že si zajdu zařvat, zanadávat na fotbal tak co? S někým se nemám rád, si dáme po držce a hotovson. Podle mě to není nic špatnýho.

23. Co vnímáš jako nejvíce zbytečné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Já nevím, třeba to drahé pivo co tam prodávaj, to sou hrozný ceny, tak to že si kupuju, to je zbytečný.

24. Co vnímáš jako nejvíce přínosné, během svého fanouškovského jednání při zápasu?

Já si frčím v tom pyru, tak to. To nějak pronesu, nebo si to schovám dopředu někde, ta securitka taky všechno nezachytí.

25. Jak vnímáš současný vývoj Vaší organizace?

Cosi nového došlo, pár novejšch týpku sem tu viděl, ale moc je neznám.

26. Jak probíhá nábor do Vaší organizace?

Hej tak to neutším, to není jak volební kampaň vole, že bychom dávali koblihu a pod k nám, to fak jako ne. Se ti to líbí, tak chodíš.

27. Jaké požadavky, schopnosti, by měl splňovat člen Vaší organizace?

Držet hubu když ho řeší fízlové, fandit když je potřeba a držet basu s partou.

28. Jaké jsou ve Vaší skupině typické rituály, před, během a po ukončení zápasu?

Se tak nějak domluvit, jak to bude, třeba přispět na nějaký choreo, dát prachy společně na to. Po zápase třeba na fajt, když se domluví, pokud to fyzlové nerozbiju, nebo poškorpit aspoň fyzly.

29. Scházíte se a shromažďujete se Vaše skupina i mimo fotbalové zápasy?

Tak někdo chodí třeba do fitka, někdo do hospody na jedno na dvě.

Blok III. Introspekce vnímání své organizace/skupiny v okolní společnosti

30. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá společnost?

Jako chuligány, jak asi jinak, nás tak pořád ukazují, tak by nás všechny asi zavřeli bez rozdílů do nějakého koncentráku no (smích)

31. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá policie obecně?

Za magory, za piče, zmrdy co jím přidávají práce, přitom bez nás by tu práci neměli už žádnou, protože se hrozně moc ale hrozně moc fyzlu posílá na fotbal i hokeje už teďka, to je fakt strašný.

32. Jak si myslíš, že Vaši organizaci vnímá Vaše rodina, rodiče?

Rodina blbě, babu teď naštěstí nemám, to bylo vždycky jenom na hádání.

33. Stojíš o změny vnímání Vaší organizace v okolí?

Já to mám na háku, tady si v Česku stejně všichni myslí jak chcou, jak potřebují.

34. Jak vnímáš situace, kdy činnost Vaší organizace prezentují média v televizi?

To sem už několikrát říkal, to je taková móda a lidi to chcou takhle, tak to mají no. Chcou vidět jako tu hrůzu, ty extremisty a teroristy a ty hrdiny co to řeší. Je to živí ta sledovanost, čím více lidí to sleduje, tak tím dražší jsou pak reklamy do toho a na tom oni vydělávají. Se někdy třeba dívám na ty videa na stránkách těch televízí a před tím máš deset reklam, než se proklikáš. Takže oni z nás dělají děsí ale dělaj to schválně, páč ví že prachy z toho budou, o to jde.

35. Jak vnímáš situaci, kdy činnost Vaší organizace prezentují Vám sympatizující weby?

To je fajn zase, to jo, můžou ostatní porovnat, dáš tam třeba komentý pod to.

36. Setkal jsi se někdy s projevy „nálepkování“ tedy „labellingu“, za příslušnost k Vaší organizace?

Pořád a pořád, chtěou to majou to mít.

37. Jaký smysl a přínos má Vaše organizace, tedy její fanouškovské chování, pro fotbal, zápas, hráče a diváky?

Tak jsme součástí toho všeho, vstupný platíme, vybouříme tu atmosféru pro hráče na trávě.